

วิทยานิพนธ์

ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วน
ตำบลในการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก

**FACTORS AFFECTING TO THE ROLES OF TAMBON
ADMINISTRATION ORGANIZATION ADMINISTRATORS
IN THE WATER QUALITY MANAGERMENTS
NETWORKING OF PASAK WATERSHED**

นายสิทธิพงษ์ เพ็งแพง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2550

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การจัดการลุ่มน้ำและสิ่งแวดล้อม)

ปริญญา

การจัดการลุ่มน้ำและสิ่งแวดล้อม

อนุรักษ์วิทยา

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก

Factors Affecting to the Roles of Tambon Administration Organization
Administrators in the Water Quality Managements Networking of Pasak Watershed

นามผู้วิจัย นายสิทธิพงษ์ เฟื่องแพง

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ

(อาจารย์กิติชัย รัตนะ, วท.ด.)

กรรมการ

(พันตำรวจโทมนต์ชัย วรพันธ์, วท.ม.)

กรรมการ

(อาจารย์ไพसानต์ เพ็ชรพลาย, วท.ด.)

หัวหน้าภาควิชา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.ชนิ เอ็มพันธุ์, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์วินัย อัจฉกหาญ, M.A.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในการสร้างเครือข่าย
การจัดการคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก

Factors Affecting to the Roles of Tambon Administration Organization Administrators in the
Water Quality Managements Networking of Pasak Watershed

โดย

นายสิทธิพงษ์ เฟื่องแพง

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการลุ่มน้ำและสิ่งแวดล้อม)

พ.ศ. 2550

สิทธิพงศ์ เฟื่องแพง 2550: ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ในการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการลุ่มน้ำและสิ่งแวดล้อม) สาขาการจัดการลุ่มน้ำและสิ่งแวดล้อม ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา ปรชชานกรรมการที่ปรึกษา: อาจารย์กิติชัย รัตนะ, วท.ค. 106 หน้า

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์การศึกษาวิจัย 1) ปัจจัยทางสภาพเศรษฐกิจ สังคมของ ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีผลต่อการจัดการคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก 2) ศึกษา สถานภาพบทบาทของผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในการสร้างเครือข่ายการจัดการ คุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก 3) ศึกษาปัจจัยที่ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทและปัจจัยทางสภาพเศรษฐกิจ สังคมของผู้บริหารคณะกรรมการฯ ที่มีผลต่อการจัดการคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก ทำศึกษาองค์การ บริหารส่วนตำบลในพื้นที่ติดและมีรัศมีห่างจากแม่น้ำป่าสักไม่เกิน 300 เมตร เขตปกครองจังหวัดเพชรบูรณ์ สระบุรี ลพบุรี และพระนครศรีอยุธยา โดยมีจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง 164 คน 82 องค์การบริหารส่วน ตำบล ซึ่งทำการสำรวจในช่วงเดือนกันยายน ถึงเดือนธันวาคม 2549 และหาความสัมพันธ์โดยใช้สถิติ สัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ เพียร์สัน (Pearson correlation coefficient)

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อบทบาทผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในการ สร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสักที่มีความสัมพันธ์ 1) ปัจจัยอายุมีความสัมพันธ์ต่อ บทบาทด้านการส่งเสริมที่ 0.175 2) ปัจจัยระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานมีความสัมพันธ์ต่อบทบาทด้านการส่งเสริมที่ 0.195 ประสานที่ 0.227 สนับสนุนที่ 0.156 3) ปัจจัยระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ต่อบทบาทด้านการส่งเสริม -0.256 4) การรับรู้ข่าวสารมีความสัมพันธ์ต่อบทบาทด้านการส่งเสริมที่ 0.256 ประสานที่ 0.190 สนับสนุนที่ 0.288 5) การติดต่อสัมพันธ์ระหว่าง องค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์ต่อบทบาทด้านดำเนินการที่ 1.700 ซึ่ง ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ สูงสุด คือ ด้านกิจกรรมหน้าที่รองลงมาด้านเครือข่ายและเพื่อนพ้อง ด้านการจัดการคุณภาพน้ำ สุดท้ายด้านธุรกิจ การค้าส่วนตัว ตามลำดับ ส่วนการติดต่อสัมพันธ์สูงสุด คือ ความสัมพันธ์กับองค์การบริหารส่วนตำบลภายใน อำเภอ รองลงมาความสัมพันธ์กับองค์การบริหารส่วนตำบลระหว่างอำเภอ สุดท้ายความสัมพันธ์กับองค์การ บริหารส่วนตำบลระหว่างจังหวัด และผู้บริหารคณะกรรมการฯ มีบทบาทสูงสุดด้านการส่งเสริม รองลงมา บทบาทด้านการดำเนินการ บทบาทด้านการประสาน และต่ำสุดบทบาทด้านการสนับสนุน ตามลำดับ โดย ผู้บริหารคณะกรรมการฯ มีบทบาทหน้าที่เพื่อการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำ ลุ่มน้ำป่าสักอยู่ในระดับต่ำ

Sithitipong Pengpang 2007: Factors Affecting to the Roles of Tambon Administration Organization Administrators in the Water Quality Managements Networking of Pasak Watershed. Master of Science (Watershed and Environmental), Major Field: Watershed and Environment Management, Department of Conservation. Thesis Advisor: Mr. Kitichai Rustana, Ph.D. 106 pages.

The purposes of this research are for 1) to study the social - economic factors of administrators, the factors which affect to the managements water quality in Pasak watershed area 2) to study ability and characteristics of administrators who form the network of the managements water quality in Pasak watershed. 3) to study the relationship between characteristic and social - economics' factors which affect to the managements water quality in Pasak watershed area. The researcher has studied Tambon Administration Organizations which are next to Pasak River and the perimeter area where is no further than 300 meters including the area of Pedchaboon, Saraburi, Lobburi, and Ayuttaya provinces. The number of the sample of population is 164 and 82 Tambon Administration Organizations. The research has been study in November through December 2006, and used Pearson Correlation Coefficient to find the relationship between characteristic and social-economics' factors.

The results of the factors which affect directly to the Administrators in order to form the network of the managements water quality in Pasak watershed are 1) The ages have relationship to the development at 0.175 2) the period of time to building the community has relationship to the development at 0.195, communicate at 0.227, and support at 0.156 3) Education has the relationship to development at -0.256 4) The ability to receive news has relationship to development at 0.256, communicate at 0.190, and support at 0.288. 5) The communication between each Tambon Administration Organization has relationship to process at 1.700. The Administrators have relationship within members of other administrations in job's activity the most, relatives and friend, the managements of water quality, and personal business respectively. The relationship between each Tambon Administration Organization in the same Amper is the highest, different Amper, and then between province respectively. The relationship between each province and Administrators has the most effort in encouraging, processing, communicating and supporting respectively. In conclusion, the administrators have less ability to form the network for the Managements Water Quality.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงสมบูรณ์ได้จากความอนุเคราะห์ทั้งการให้คำปรึกษาจาก อาจารย์กิติชัย รัตนะ ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ พ.ต.ท. มนต์ชัย วรพันธ์ กรรมการวิชาเอก อาจารย์ ดร.ไพสานต์ เพ็ชรพลาย กรรมการวิชาการอง ที่ให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขและ เป็นกำลังใจในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จนสำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มตัวอย่าง ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสักทุกๆ ท่านที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม และให้คำปรึกษาข้อเสนอแนะและขอขอบคุณ พี่ๆ น้องๆ ฝ่ายมลพิษทางอากาศจากอุตสาหกรรม สำนักจัดการคุณภาพอากาศและเสียง กรมควบคุมมลพิษ ที่ให้การสนับสนุนการดำเนินงาน และ ช่วยส่งเสริมให้ความรู้เพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณ พี่ๆ น้องๆ ชาวลุ่มน้ำและสิ่งแวดล้อม ที่ช่วยประสานการดำเนินงาน ติดต่อการเก็บแบบสอบถาม ขอขอบคุณเพื่อนพี่องชาววิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม รุ่น 2 สวนคูสิต น้องสาวจากเคมี บางมด ที่ช่วยติดตามตรวจสอบข้อมูลและเป็นกำลังใจที่แสนดีเสมอมา ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา พี่ชาย ชวดฟุ้ง เครือญาติและบุพการย์ทุกท่านที่มีส่วนช่วยอบรม เสริมสร้างทัศนคติการดำรงชีวิตและการศึกษา สูดท้ายหากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณค่าประโยชน์ใดๆ ขออุทิศแด่ผู้มีคุณทุกท่าน

สิทธิพงษ์ เพ็งแพง

กรกฎาคม 2550

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	(1)
สารบัญตาราง	(2)
สารบัญภาพ	(3)
คำนำ	1
วัตถุประสงค์	3
การตรวจเอกสาร	6
อุปกรณ์และวิธีการ	39
อุปกรณ์	39
วิธีการ	39
ผลและวิจารณ์	45
ผล	45
วิจารณ์	82
สรุปและข้อเสนอแนะ	83
สรุป	83
ข้อเสนอแนะ	85
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	87
ภาคผนวก	91
ภาคผนวก ก	92
ภาคผนวก ข	102

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	พื้นที่ศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล ลุ่มน้ำป่าสัก	42
2	ปัจจัยพื้นฐานของผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล	47
3	ปัจจัยพื้นฐานสภาพทางเศรษฐกิจ	50
4	ปัจจัยพื้นฐานสภาพสังคมด้านตำแหน่งหน้าที่และระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง	52
5	ปัจจัยพื้นฐานสภาพทางสังคมด้านการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำป่าสัก	53
6	ปัจจัยพื้นฐานสภาพทางสังคมด้านปัญหาคุณภาพน้ำ	54
7	ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล	55
8	ความสัมพันธ์ของผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล	55
9	ข่าวสารแนวทางการจัดการและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ	58
10	ข่าวสารสภาวะสถานการณ์ ปัญหาและผลกระทบคุณภาพน้ำ	59
11	ผลการตรวจวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการคุณภาพน้ำ	62
12	ความรู้ความเข้าใจในการจัดการคุณภาพน้ำ	63
13	ระดับความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล	64
14	บทบาทศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการคุณภาพน้ำ	65
15	แนวทางการสร้างเครือข่ายองค์กรจัดการคุณภาพน้ำ	66
16	การเสริมสร้างศักยภาพของเครือข่ายองค์กรในการจัดการคุณภาพน้ำ	67
17	บทบาทหน้าที่องค์กรบริหารส่วนตำบลในการดำเนินการ การจัดการคุณภาพน้ำ	69
18	บทบาทหน้าที่องค์กรบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริม การจัดการคุณภาพน้ำ	70
19	บทบาทหน้าที่องค์กรบริหารส่วนตำบลในการประสาน การจัดการคุณภาพน้ำ	71
20	บทบาทหน้าที่องค์กรบริหารส่วนตำบลในการสนับสนุน การจัดการคุณภาพน้ำ	72
21	ความสัมพันธ์ตัวแปรต้นกับบทบาทหน้าที่ อบต.ในการจัดการคุณภาพน้ำ	78
ตารางผนวกที่		
ข1	ระดับความสัมพันธ์ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลพื้นที่ศึกษา	104

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.)ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 (พ.ศ.2546)	13
2	ลักษณะปัญหาการเชื่อมโยงการจัดการทรัพยากรน้ำ	16
3	พื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก	31
4	กรอบแนวคิดการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทผู้บริหารคณะกรรมการองค์การ บริหารส่วนตำบล ในการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก	37
5	พื้นที่ระดับการปกครอง ลุ่มน้ำป่าสัก	41
6	ระดับความสัมพันธ์กับองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ	57
7	บทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการคุณภาพน้ำ	73
8	ระดับบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการคุณภาพน้ำ	74

**ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในการสร้าง
เครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก**

**Factors Affecting to the Roles of Tambon Administration Organization
Administrators in the Water Quality Managements Networking
of Pasak Watershed**

คำนำ

ลุ่มน้ำป่าสักตั้งอยู่ระหว่างหุบเขาที่กั้นโดยเขาเพชรบูรณ์ ทางทิศตะวันตกและเขตที่ราบสูงโคราช (Korat plateau) ทางทิศตะวันออก โดยมีแนวเขาใหญ่วางตัวอยู่ทางทิศใต้ เทือกเขาและที่ราบสูงดังกล่าวเป็นแหล่งต้นกำเนิดสายน้ำที่สำคัญไหลหล่อเลี้ยงพื้นที่เกษตรกรรมสองริมฝั่งแม่น้ำป่าสัก กรมควบคุมมลพิษ (2548) รายงานว่าแม่น้ำป่าสักมีคุณภาพน้ำโดยรวมอยู่ในระดับมาตรฐานคุณภาพน้ำชั้น 3 ปัญหาคุณภาพน้ำที่สำคัญคือ ค่าความสกปรกในรูปบีโอดี การปนเปื้อนแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมดและแบคทีเรียกลุ่มฟีคอล โคลิฟอร์ม ลุ่มน้ำป่าสักอยู่ในเขตพื้นที่สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 7 มีการกำหนดยุทธศาสตร์การจัดการสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น ตามกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 7 (2547) รายงานว่ากรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการปรับปรุงระบบการจัดการพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับการกระจายอำนาจ โดยมีแผนการประยุกต์ใช้การบริหารยุทธศาสตร์การพัฒนา (Strategy management) เป็นตัวกำกับและขับเคลื่อนภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้บรรลุตามเป้าหมาย

องค์การบริหารส่วนตำบลจัดตั้งขึ้นมาจากสภาตำบลสังกัดกระทรวงมหาดไทยซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา องค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องคุ้มครองดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนสูงสุด โดยมุ่งหวังให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมตามแบบแผนการจัดการตามนโยบายของภาครัฐ จึงทำให้ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล สามารถรับรู้ เข้าใจ เข้าถึงแล้วร่วมพัฒนาเพื่อการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำแล้วขยายศักยภาพการจัดการบริหารและพัฒนา คุณภาพน้ำที่เป็น

ระบบเครือข่ายระหว่างองค์กรท้องถิ่นที่มีหน่วยราชการส่วนท้องถิ่น และส่วนกลางเข้าร่วม ประสาน สนับสนุน เพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อการจัดการคุณภาพน้ำ กลุ่มน้ำป่าสัก

การศึกษาในครั้งนี้ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยสภาพทางเศรษฐกิจสังคม สถานภาพ บทบาทในการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำ และความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหาร คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลและปัจจัยทางสภาพเศรษฐกิจสังคมที่มีผลต่อการจัดการคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก เพื่อเป็นแนวทางการจัดการคุณภาพน้ำ และแก้ไขปัญหาให้เหมาะสม กับพื้นที่ เสริมสร้างแนวทางการจัดทำแผนเพิ่มบทบาท ศักยภาพ แลลดปัญหาหรืออุปสรรคที่ผู้บริหาร คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลประสบเพื่อการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำในพื้นที่ ลุ่มน้ำป่าสักต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยสภาพเศรษฐกิจ และสังคมของผู้บริหารคณะกรรมการองค์การส่วนตำบลที่มีผลต่อการจัดการคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก
2. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทและปัจจัยสภาพเศรษฐกิจสังคมของผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีผลต่อการจัดการคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก

นิยามศัพท์

ปัจจัย หมายถึง ตัวแปรสภาพเศรษฐกิจและสังคมของผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลที่จะมีผลถึงการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก

ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การประกอบอาชีพหลักและอาชีพที่นอกเหนือจากการเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล รายได้รวมของครัวเรือน ของผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก

ปัจจัยทางด้านสังคม หมายถึง ระดับการศึกษา การตั้งถิ่นฐาน การได้รับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำและการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสักของผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล

อบต. หมายถึง "องค์การบริหารส่วนตำบล" กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก

อายุ หมายถึง อายุจริงของผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลขณะตอบแบบสอบถามในช่วงเวลาที่ทำการเก็บข้อมูลถึงเดือนธันวาคม พ.ศ.2549

ระดับการศึกษาสูงสุด หมายถึง จำนวนปีที่ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับการศึกษาสูงสุดในระบบสถานศึกษา

การตั้งถิ่นฐาน หมายถึง การที่ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลได้อพยพจากพื้นที่อื่นมาตั้งถิ่นฐานอยู่ในหมู่บ้านหรือกำเนิดเกิดในหมู่บ้านพื้นที่ที่ทำการศึกษา

อาชีพที่นอกเหนือจากการเป็นผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง การประกอบอาชีพที่ใช้เวลาส่วนใหญ่ในรอบปีในการประกอบอาชีพหรืออาชีพที่สร้างรายได้หลักให้กับครัวเรือนของผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลที่นอกเหนือจากการเป็นผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล

การได้รับข่าวสารด้านการจัดการคุณภาพน้ำ หมายถึง การที่ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการคุณภาพน้ำจากสื่อรูปแบบต่างๆ ทั้งวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ป้ายประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

การติดต่อมีความสัมพันธ์กับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง การที่ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลมีการติดต่อเชื่อมโยง ทั้งเชิงชั้นมิตรสหายและญาติพี่น้องที่เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ เพื่อการสร้างความสัมพันธ์ทางด้านเครือข่าย ด้านธุรกิจการค้าส่วนบุคคล ด้านกิจกรรมและหน้าที่ ด้านการจัดการคุณภาพน้ำ ในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

บทบาท หมายถึง การที่ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลมี การกระทำหรือความต้องการปรารถนาที่จะดำเนินการ ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน เพื่อดำรงไว้ซึ่งความร่วมมือในการจัดการคุณภาพน้ำ ลุ่มน้ำป่าสัก

ลุ่มน้ำ หมายถึง หน่วยของพื้นที่ซึ่งล้อมรอบด้วยสันปันน้ำ เป็นพื้นที่รับน้ำฝนของแม่น้ำสายหลักในลุ่มน้ำนั้นๆ เมื่อมีฝนตกลงมาน้ำจะไหลสู่ลำธารย่อยๆ เป็นสาขา แล้วไหลออกมารวมกันเป็นแม่น้ำสายหลัก

การสร้างเครือข่าย หมายถึง การที่ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลร่วมทำกิจกรรมติดต่อสัมพันธ์กับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ ตามความเหมาะสม ภายใต้กฎเกณฑ์ หรือเป้าหมายร่วม เพื่อการปฏิบัติที่จะดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของกลุ่มหรือเครือข่าย

การจัดการคุณภาพน้ำ หมายถึง การดำเนินการของผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ในกิจกรรมต่างๆ ที่ได้รับความร่วมมือ จากบุคคลอื่นๆ เพื่อการควบคุม ดูแล ป้องกัน และฟื้นฟูคุณภาพน้ำแม่น้ำป่าสักให้มีศักยภาพสามารถใช้อุปโภค - บริโภคได้อย่างเหมาะสมตามมาตรฐาน

การตรวจเอกสาร

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในการสร้างเครือข่ายจัดการคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก โดยมีแนวทางการตรวจเอกสาร เนื้อหา ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เป็น 6 ประการ ดังต่อไปนี้

1. บทบาทหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล
2. โครงสร้างการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบล
3. การจัดการทรัพยากรน้ำและพื้นที่ลุ่มน้ำ
4. มลพิษทางน้ำ
5. เครือข่ายการจัดการลุ่มน้ำ
6. สภาพทั่วไปลุ่มน้ำป่าสัก

บทบาทหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล

1. ความหมายและนิยามของบทบาท

สำหรับแนวความคิด ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทนั้นประกอบด้วย ความหมายของบทบาททฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและลักษณะบทบาทหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล

Broom and Selznick (1963) อธิบายว่า บทบาททางสังคมเป็นแผนของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับตำแหน่งเฉพาะทางสังคม เช่น การเป็นพ่อ เป็นครู ความหมายของบทบาทเป็นการกล่าวถึง สิทธิและหน้าที่ ขึ้นอยู่กับตำแหน่งทางสังคม ซึ่งบอกให้รู้ว่าแต่ละคนควรแสดงบทบาท

อะไรบ้างในการเป็นพ่อหรือแม่ที่เป็นหน้าที่ของเขาที่ต้องแสดงพฤติกรรมตามบทบาทนั้นๆ และเขาสามารถเรียกร้องอ้างสิทธิอันนี้ได้

ศักดิ์ไทย (2542) อธิบายถึงสถานภาพและบทบาท สถานภาพ คือ ตำแหน่งหรือหน้าที่ การงานซึ่งกำหนดขึ้น โดยระบบของสังคม แต่ละระบบของสังคมย่อมมีตำแหน่ง หรือสถานภาพ ต่างๆ และระเบียบหรือบรรทัดฐานสำหรับเป็นแนวทางการปฏิบัติของตำแหน่งหรือสถานภาพนั้นๆ สถานภาพแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ สถานภาพทางตรง และสถานภาพที่ได้มาภายหลังซึ่งเป็น ผลมาจากการกระทำ ส่วนบทบาท คือ การกระทำหรือพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มที่อยู่ใน สถานภาพนั้นๆ

อารีย์ (2546) กล่าวว่าบทบาท เป็นการแสดงถึงพฤติกรรม หรือการกระทำ รวมถึงทัศนคติ ความคิดเห็น ของแต่ละบุคคล ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานภาพที่ตนถือครองอยู่ โดยมีการครองของอำนาจ หน้าที่เป็นตัวกำหนดให้บุคคลแสดงบทบาทนั้นออกมา ซึ่งแต่ละบทบาทมีหน้าที่เป็นตัวกำหนดให้ บุคคลแสดงถึงบทบาทนั้นออกมาจึงแสดงว่าแต่ละบทบาทจะเป็นตัวบ่งบอกถึงลักษณะที่กระทำ กิจกรรมนั้น

อำนาจ (2547) กล่าวว่าบทบาทเป็นการกระทำหรือการแสดงถึงพฤติกรรม รวมทั้ง พฤติกรรมความคิดเห็น และทัศนคติของบุคคล แต่ต้องอยู่ในอำนาจหน้าที่ และตามสถานภาพของ ตนที่ครองอยู่ ดังนั้นการแสดงบทบาท จึงต้องพิจารณาถึงปัจจัยหลายอย่างประกอบกับการกำหนด ทางสังคม ลักษณะสถานภาพ อุปนิสัย ความรู้ความคิด ความสามารถ ฯลฯ ซึ่งพฤติกรรมที่แสดง ออกมานั้น บ่งบอกถึงลักษณะของการกระทำ

ดังนั้น บทบาทจึงเป็นการกระทำหรือพฤติกรรมตามตำแหน่ง หรือสถานภาพซึ่งเป็นไปตาม ความคาดหวังของสังคม หรือตามลักษณะของการรองรับของสังคม บทบาทเป็นผลรวมของการ แสดงออกตามสิทธิและหน้าที่ ที่เป็นภาระที่ต้องรับผิดชอบ ที่ต้องพึงการกระทำและมักส่งผลของ การกระทำสู่บทบาทอื่นๆ ในสังคมนั้น เช่น นักเรียน นักศึกษา ต้องเรียนหนังสือ ส่งผลการะสู บทบาท ครู ที่จะต้องสอนให้ความรู้แก่นักเรียน นักศึกษาต่อไป

2. บทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2545ก) กล่าวว่า บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำแนกออกได้เป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

2.1 คำเนิการ

คำเนิการ หมายถึง การจัดหาหรือจัดให้มี บำรุงรักษาให้คงสภาพที่ดีตลอดไป กำจัดให้หมดไป บำบัด ฟื้นฟู ปรับปรุงให้มีสภาพที่ดีขึ้น ควบคุมการใช้ประโยชน์ให้เป็นตามที่กำหนด ศึกษาวิจัยให้ได้วิธีการหรือ องค์ความรู้ เฝ้าระวังให้ทราบเหตุและแหล่งเกิดเหตุ การติดตามและตรวจสอบ

2.1.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบต้องจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง โดยใช้กรอบแนวทางตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาองค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2546

2.1.2 เทศบาลและ อบต. ต้องคุ้มครอง ฟื้นฟู และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่รวมถึงการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ การดูแล รักษาที่สาธารณะ การบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ ทางระบายน้ำ และการรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยกรณี การดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อนุรักษ์ตามกฎหมาย ซึ่งหมายถึง เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 1 และเขตอนุรักษ์ป่าชายเลน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องประสานให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเป็นผู้ดำเนินการ

2.1.3 เทศบาลและ อบต. ต้องป้องกันและแก้ไขภาวะมลพิษในเขตพื้นที่ อาทิ การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสียกรณี การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ การป้องกันและแก้ไขภาวะมลพิษ ซึ่งคาบเกี่ยวระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดเทศบาล หรือ อบต. ที่เกี่ยวข้องต้องร่วมดำเนินการ หรือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เป็นผู้ดำเนินการ เช่น การจัดตั้งและดูแลระบบบำบัดน้ำเสียรวม การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล เป็นต้น

2.1.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ ต้องบำรุงศิลปะ จารีต ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมของท้องถิ่น

2.1.5 เทศบาล และ อบต. ต้องติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อม

2.1.6 อบจ. ต้องจัดทำระบบข้อมูลเพื่อการวางแผน และเป็นศูนย์รวบรวมข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในจังหวัด

2.1.7 อบจ. ต้องดำเนินการจัดทำและปรับปรุงผังเมือง ภายในปี พ.ศ. 2547 ส่วนเทศบาลและ อบต. ต้องมีการวางและปรับปรุงผังเมืองรวมภายในปี พ.ศ. 2553

2.1.8 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ ต้องดำเนินการจัดทำโครงการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อเสนอเข้าสู่ระบบแผนปฏิบัติการ เพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด

2.1.9 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ สามารถจัดจ้างและซื้อบริการจากหน่วยงานอื่นๆ จากภาคเอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ แล้วแต่กรณี

2.2 ส่งเสริม

กวางส่งเสริม หมายถึง การให้หรือเติมในด้านความรู้ความเข้าใจสำคัญและความตระหนัก การมีส่วนร่วม และความพร้อมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน

2.2.1 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.2.2 ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเรื่องสิ่งแวดล้อมแก่ประชาชนในท้องถิ่นและบุคลากรในองค์กร

2.2.3 ส่งเสริมการท่องเที่ยว

2.3 ประสานงาน

การประสาน หมายถึง การสื่อสารหรือดำเนินการใดๆ ให้เกิดความร่วมมือ หรือเกิดการดำเนินงานร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่น รวมทั้งให้เกิดการบูรณาการในการบริหารจัดการในพื้นที่ เพื่อลดการดำเนินการซ้ำซ้อน สนับสนุนงานซึ่งกันและกันลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน

2.3.1 อบจ. มีบทบาทประสานการจัดการทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546 เพื่อไปจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดต่อไป อบจ. มีบทบาทประสานการจัดการทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546 เพื่อ ไปจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดต่อไป

2.3.2 อบจ. มีบทบาทประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ตลอดจนประสานการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างท้องถิ่นอื่นในเขตจังหวัด

2.3.3 อบจ. มีบทบาทประสาน อบจ. ในเขตจังหวัดอื่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่คาบเกี่ยวระหว่างจังหวัด

2.4 สนับสนุน

การสนับสนุน หมายถึง การให้หรือใช้วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรกล แรงงาน ข้อมูล และงบประมาณ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน ส่วนใหญ่เป็นบทบาทของ อบจ. ซึ่งมีบทบาท ในการจัดสรรงบประมาณและสนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่นแก่ท้องถิ่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

2.4.1 สนับสนุนงบประมาณให้แก่ราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเฉพาะกรณีที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่จะต้องดำเนินการเอง แต่ไม่สามารถดำเนินการ

เองได้ เนื่องจากเป็นงานปฏิบัติซึ่งจะต้องใช้เทคนิควิชาการสูงและหน่วยงานของรัฐนั้นมีความสามารถที่ดำเนินการได้ดีกว่า และผลของการให้การสนับสนุนนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อ

2.4.2 สนับสนุนงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่นอื่นในจังหวัดกรณีเร่งด่วน และจำเป็นหากไม่ดำเนินการจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อประชาชน

2.4.3 สนับสนุนงบประมาณให้แก่ประชาคม องค์กรประชาชน ควรเป็นไปในลักษณะของการส่งเสริมความสามารถดำเนินการ โดยใช้ศักยภาพของตนเองในการบริการในลักษณะของการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ โดยไม่ให้การสนับสนุนในลักษณะของการให้สิ่งของหรือการเข้าไปดำเนินการแทน

3. แนวทางการแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2547ข) กล่าวว่า แนวทางการแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบ่งเป็น 5 ประการ ดังนี้

3.1 ดำเนินการป้องกันและแก้ไขอย่างเป็นระบบทั้งพื้นที่ลุ่มน้ำ จากต้นน้ำถึงปากแม่น้ำโดยมีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและการจัดแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมตั้งต้นและต่อเนื่อง

3.2 ควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดประเภทต่างๆ ได้แก่ ชุมชนและอุตสาหกรรม โดยการควบคุมน้ำทิ้งให้เป็นไปตามมาตรฐาน

3.3 ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้มาตรการป้องกันมลพิษ โดยการลดมลพิษจากแหล่งกำเนิด ได้แก่ การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีหรือการผลิตที่สะอาดและนำของเสียไปใช้ประโยชน์ให้เกิดประโยชน์

3.4 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้แทนชุมชน ประชาคมและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาในพื้นที่ เช่น จัดอบรมให้ ความรู้เกี่ยวกับวิธีการ

ตรวจสอบคุณภาพน้ำอย่างง่าย สามารถติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำได้เอง เพื่อป้องกันและแก้ไขทันเวลา

3.5 ธรรมนูญและประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนได้รับความรู้และเกิดจิตสำนึกเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำอย่างต่อเนื่อง เช่น การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และให้ความรู้แก่ประชาชนโดยผ่านสื่อต่างๆ

โครงสร้างการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบล

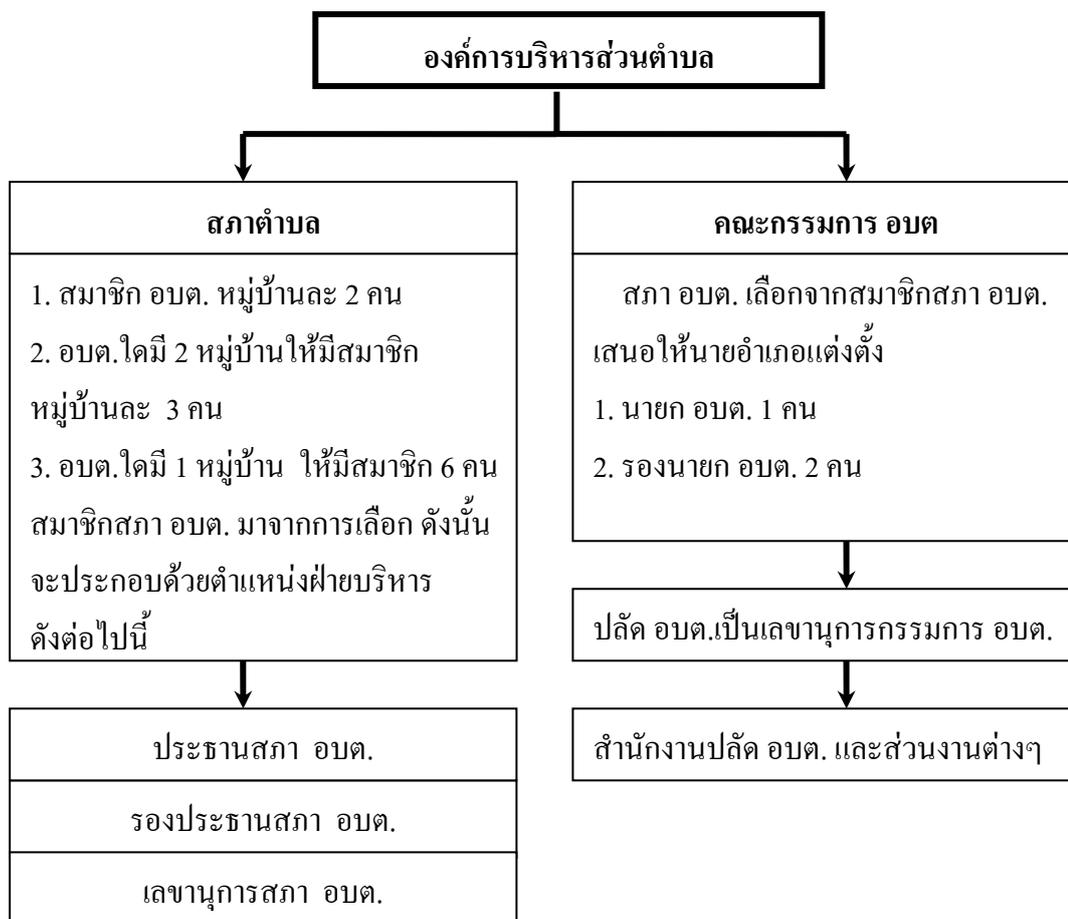
อบต. ย่อมาจากคำว่า "องค์การบริหารส่วนตำบล" ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (ปัจจุบันมีการแก้ไขถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546) มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีความเป็นอิสระในการดำเนินงานภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด มีรายได้ มีทรัพย์สิน ตั้งแต่พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

1. โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

1.1 โครงสร้างสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิก หมู่บ้านละ 2 คน อบต. มี 1 หมู่บ้านให้สมาชิก 6 คน อบต. หมู่บ้านให้สมาชิกได้หมู่บ้านละ 3 คน

1.2 โครงสร้างฝ่ายบริหาร ประกอบด้วย นายกององค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และรองนายกององค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน โดยสภา อบต. เป็นผู้เลือกแล้วเสนอให้นายอำเภอแต่งตั้งและให้นายกององค์การบริหารส่วนตำบล แต่งตั้งปลัด อบต. เป็นเลขานุการคณะกรรมการบริหาร

ทั้งนี้ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สมัครเป็นสมาชิก อบต. ได้โดยไม่ต้องลาออกจากตำแหน่ง ภายใน 4 ปี นับตั้งแต่ประกาศใช้กฎหมายนี้แต่เมื่อได้รับเลือกตั้งให้พ้นจากตำแหน่งเดิมโดยอัตโนมัติ สามารถแสดงแผนภูมิโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ อบต. ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2546)

2. อำนาจหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่การปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับข้อบังคับและแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.2 พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับตำบล ร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีและร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

2.3 ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบลและกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

3. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ มีอำนาจการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับ ข้อบังคับและแผนพัฒนามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติข้อบังคับแผนพัฒนาตำบล และรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

3.2 จัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ

3.3 รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

การจัดการทรัพยากรน้ำและพื้นลุ่มน้ำ

การจัดการทรัพยากรน้ำ คือ การดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน เกี่ยวกับทรัพยากรในลุ่มน้ำ เพื่อให้มีการจัดการน้ำ (พัฒนาแหล่งน้ำ) การจัดสรรและใช้ทรัพยากรน้ำ การอนุรักษ์น้ำและฟื้นฟูแหล่งน้ำ ตลอดจนการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ โดยมีเป้าหมายเพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิตของทุกๆ สิ่งในสังคม ทั้งคน สัตว์ และพืช อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ให้มีน้ำใช้อย่างทั่วถึง (ภาควิชาภูมิศาสตร์, 2543)

1. ปัญหาการจัดการทรัพยากรน้ำ

การจัดการทรัพยากรน้ำ เป็นมูลเหตุแห่งการพัฒนาประเทศ หากทรัพยากรน้ำมีการจัดการที่ถูกต้องเหมาะสมกับผลกระทบ การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเป็นปัญหาโครงสร้างการจัดการซึ่งมีสาเหตุที่เชื่อมโยงดังนี้ (คณะกรรมการมาธิการ, 2546)

1.1 นโยบายและแผนหลักการจัดการทรัพยากรน้ำ รัฐบาลแต่ละสมัยมีความไม่ชัดเจนและไม่ครอบคลุมทุกด้านที่เกี่ยวข้อง รัฐบาลไม่มีนโยบายการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเป็นองค์รวมส่วนใหญ่มุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนา จัดหาแหล่งน้ำเพิ่มเติมเป็นหลักไม่ได้ให้ความสำคัญกับการใช้น้ำและการจัดสรรบนพื้นฐานของความเป็นธรรม

1.2 แผนหลักและยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรน้ำ ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 1 ถึงฉบับที่ 9 รวมระยะเวลาเกินกว่า 70 ปี (ระยะเวลาตั้งแต่ พ.ศ. 2504 ถึง พ.ศ.2549) น้ำมีปัญหาเกิดขึ้นเป็นอันมากนโยบายและมาตรการจัดการเกี่ยวกับน้ำประกอบด้วยนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรน้ำ การใช้และการจัดสรรทรัพยากรน้ำของรัฐ ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวเกี่ยวกับน้ำให้หมดไปได้อย่างทั่วถึง

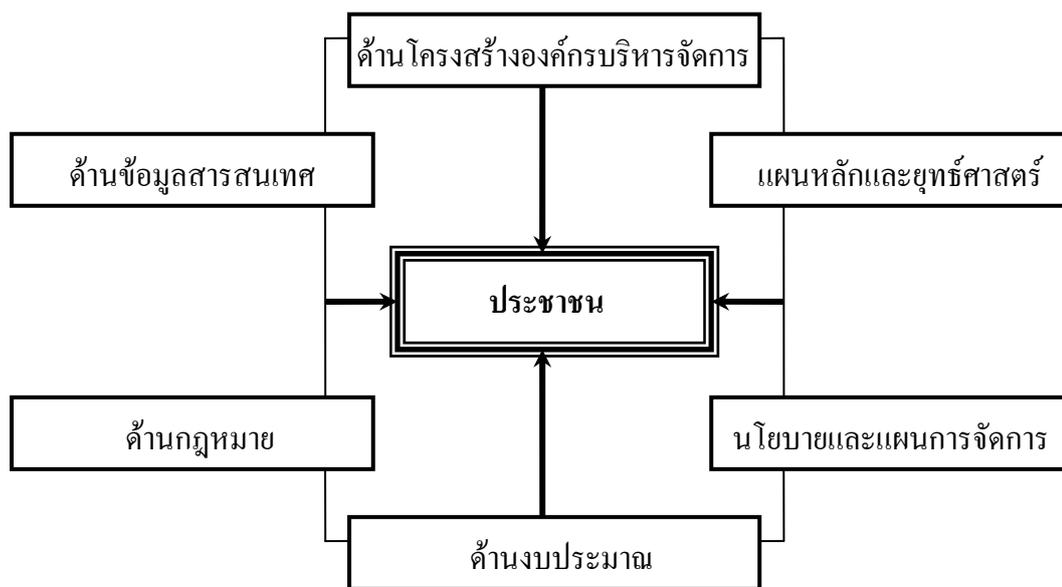
1.3 ปัญหาด้านโครงสร้างองค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งก่อนและหลังการปฏิรูประบบราชการเดือนตุลาคม พ.ศ. 2545 การแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำมีหลายหน่วยงาน ที่รับผิดชอบทำให้เกิดปัญหาการทำงานที่ไม่เป็นเอกภาพ ขาดการประสานระหว่าง กรม กอง การปฏิบัติงานบางครั้งไม่สอดคล้อง ทั้งบางหน่วยงานยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ

1.4 ด้านงบประมาณ หน่วยงานระดับชาติ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรน้ำมีจำนวนมาก การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายเพื่อการแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำ พิจารณาตามส่วนราชการกำหนดและปริมาณงานในแต่ละภารกิจปฏิบัติเป็นหลัก ขาดการพัฒนาและแก้ไขรวมพื้นที่เพราะงบประมาณมีการกระจายไม่สามารถจัดสรรโดยยึดพื้นฐานการดำเนินงานเชิงบูรณาการ

1.5 ด้านกฎหมาย การจัดการทรัพยากรน้ำที่ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร มีส่วนมาจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรน้ำ มีเนื้อหาไม่ครอบคลุมเบ็ดเสร็จ มีความซ้ำซ้อน ล้าสมัยและขาดความเป็นเอกเทศ

1.6 ด้านข้อมูลสารสนเทศ ประเทศไทยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรน้ำจำนวนมาก ดำเนินการภารกิจที่อาจเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน ในด้านของข้อมูลทรัพยากรน้ำและข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง แต่ละหน่วยงานต่างจัดทำข้อมูลใช้ภายในหน่วยงาน ข้อมูลขาดความเชื่อมโยงที่เดียวกัน ย่อมไม่สามารถนำมาใช้สำหรับการวางแผนจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการรวบรวมปัญหาการจัดการทรัพยากรน้ำ พบว่าปัญหาเป็นระดับนโยบายซึ่งกำหนดโดยภาครัฐ ประชาชนเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงต่อเนื่อง และเรื้อรังเชื่อมโยงกับปัญหาหนึ่งๆ ต่อเนื่องกับปัญหาหนึ่งๆ ซึ่งอาจเกิดจากระบบการเมืองของประเทศไทยมีการปรับเปลี่ยนรัฐบาลบ่อยครั้ง มีเพียงรัฐบาลเดียวที่สามารถอยู่ครบวาระ ตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครองมากกว่า 70 ปี ดังแสดงภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ลักษณะการเชื่อมโยงปัญหาการจัดการทรัพยากรน้ำ

2. การจัดการลุ่มน้ำ

ลุ่มน้ำ หมายถึง พื้นที่หน่วยหนึ่งซึ่งเป็นแหล่งรับน้ำที่มีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมผสมผสานกันอยู่เป็นระบบนิเวศน์มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการน้ำโดยเฉพาะ แต่มีขนาดพื้นที่ไม่แน่นอนแล้วแต่วัตถุประสงค์ของผู้จัดการพื้นที่นั้นๆ (เกษม, 2540)

เกษม (2539) การจัดการลุ่มน้ำเป็นการจัดการทรัพยากรต่างๆ ภายในพื้นที่ เพื่อให้ได้ ปริมาณน้ำ (Optimum quantity wart) คุณภาพน้ำตามความต้องการ (Desirable quantity wart) และมีการไหลสม่ำเสมอ (Proper time) พร้อมทั้งควบคุมเสถียรภาพของดิน ลดความเสียหายจากน้ำท่วม และการใช้ทรัพยากรภายในพื้นที่ลุ่มน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

2.1 สามัคคี (2532) ได้สรุปหลักการจัดการลุ่มน้ำเป็น 3 ข้อ ดังนี้

2.1.1 การวางแผนการใช้ที่ดิน

พื้นที่ลุ่มน้ำแต่ละพื้นที่นั้นมีลักษณะสมบัติทางเคมี ฟิสิกส์ และชีววิทยาแตกต่างกันจึงทำให้ดินแต่ละแห่งหรือแต่ละจุดมีสถานะในการนำมาใช้ประโยชน์ที่ต่างกันการจัดการลุ่มน้ำจึงจำเป็นต้องแบ่งชั้นประเภทที่ดิน ทั้งลุ่มน้ำตามสถานการณ์ใช้ประโยชน์ก่อนการแบ่งประเภทการวางแผนการใช้ที่ดินที่ถูกต้องตามสมณะนั้นๆ ก็จะทำให้การจัดการลุ่มน้ำได้ตามวัตถุประสงค์การใช้ทรัพยากรลุ่มน้ำและมาตรการควบคุมตามวิธีอนุรักษ์

2.1.2 การใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกต้องตามหลักการและวิธีการอนุรักษ์วิทยา

การใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกต้องตามหลักการและวิธีการอนุรักษ์วิทยาเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยป้องกันมลพิษสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำ เพราะการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกต้องตามหลักวิชาการเท่ากับเป็นการรักษาชนิด ปริมาณ สัดส่วน และการกระจายของทรัพยากรสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำ ทำให้เกิดสมดุลธรรมชาติในการฟื้นฟูทรัพยากร โดยมีหลักการดำเนินการตามประเภทของทรัพยากร ดังนี้

ก. ทรัพยากรที่ใช้แล้วไม่รู้จักหมดสิ้น ได้แก่ อากาศ ทรัพยากรเหล่านี้โดยทั่วไปเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อมนุษย์และสัตว์ต่างๆ ที่ใช้ตลอดเวลาไม่รู้จักหมดสิ้นแต่ถ้ามีการใช้ที่ไร้ระมัดระวัง ทรัพยากรเหล่านั้นอาจไม่เอื้ออำนวยใช้ในโอกาสต่อไปได้ การใช้ทรัพยากรประเภทนี้ต้องใช้โดยปราศจากการปนเปื้อนของสารมลพิษ และจะต้องเป็นการใช้อย่างยั่งยืน ต้องระมัดระวังทั้งเทคโนโลยี ช่วงเวลาการใช้ ปริมาณการใช้ เป็นต้น

ข. ทรัพยากรใช้แล้วหมดไป ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วหมดไป ได้แก่ น้ำมันปิโตรเลียม ก๊าซธรรมชาติ ฯลฯ ซึ่งหลักการใช้ตามความจำเป็นไม่ฟุ่มเฟือย โดยใช้เทคโนโลยีเหมาะสมและมีประสิทธิภาพไม่ก่อให้เกิดปัญหามลพิษ

ค. ทรัพยากรใช้แล้วมีการทดแทน ได้แก่ ทรัพยากรประมง ป่าไม้ มนุษย์ ทรัพยากรเหล่านี้หากมีการใช้ที่ไม่ระมัดระวังแล้วก่อให้เกิดปัญหา หรือสูญเสียได้ หลักการจัดการกับทรัพยากรเหล่านี้ ใช้เฉพาะส่วนที่เพิ่มพูนของทรัพยากรนั้นๆ ขณะเดียวกันต้องควบคุมให้การผลิตส่วนที่เพิ่มพูนของทรัพยากรนั้นๆ ไม่ก่อให้เกิดมลพิษกับตัวเอง

2.1.3 การควบคุมของเสียและมลพิษสิ่งแวดล้อม

การควบคุมมลพิษไม่ใช่เพียงพิษที่เป็นสารเคมี เชื้อโรค แต่ยังรวมถึง การป้องกัน มลพิษต่างๆ ประเภทที่สัมผัสได้ เห็นด้วยตาและไม่สามารถเห็นด้วยตา การควบคุมมลพิษนั้น จำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการลุ่มน้ำ เพราะทรัพยากรอื่นๆ ช่วยเอื้ออำนวยให้ไม่สามารถเกิดมลพิษและการสะสมของสารมลพิษมีมากขึ้นๆ ความรุนแรงจะยิ่งเพิ่มขึ้น ทำให้ปัญหามลพิษสามารถแผ่กระจายไปได้ทั่วถึงไม่ว่าจะเป็น น้ำ ดิน อากาศ อาหาร

3. หลักการอนุรักษ์

ธรรมชาติของทรัพยากรเมื่อถูกนำมาใช้นั้นอยู่กับว่าเป็นทรัพยากรประเภทใด ซึ่งมีสมบัติเฉพาะตัวของมัน แต่ที่เหมือนกัน คือ เมื่อมีการใช้ความเสื่อมและ / หรือ ทรัพยากรบางชนิดของทรัพยากรอาจลดน้อยลงเสื่อมโทรมลง ทำให้หายากหรืออาจสูญเสียไปก็ได้ ดังนั้นการอนุรักษ์จึงต้องกำหนดหลักการให้ชัดเจน เพื่อนำไปสู่การสร้างมาตรการและสร้างแผนการอนุรักษ์ดังต่อไปนี้ (เกษม, 2540)

3.1 การใช้อย่างยั่งยืน

ทรัพยากรทุกประเภททุกกลุ่มต้องมีแผนการใช้ที่ยั่งยืน ซึ่งต้องมีการวางแผนการใช้ตามสมบัติเฉพาะตัวของทรัพยากร พร้อมทั้งการมีทางเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสม ที่จะใช้

ทรัพยากรให้เหมาะสมกับชนิดทรัพยากร ปริมาณการเก็บเกี่ยวเพื่อการใช้ช่วงเวลาที่นำมาใช้ และ
กำจัด / บำบัดของเสียและมลพิษให้หมดไป หรือเหลือน้อยจนไม่มีพิษภัย

3.2 การฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรธรรมชาติที่สร้างขึ้น เมื่อมีการใช้ย่อมเกิดความเสี่ยงต่อสิ่งแวดล้อมเพราะใช้
เทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสม เก็บเกี่ยวมากเกินไปจนความสามารถ การปรับตัวของระบบ มีสารพิษเกิดขึ้น
เก็บเกี่ยวบ่อยเกินไป และไม่ถูกต้องตามกาลเวลา จำเป็นต้องทำการฟื้นฟูให้เสียก่อนจนทรัพยากร /
สิ่งแวดล้อมนั้น สามารถนำมาใช้ได้ใหม่อีกต่อไป อาจใช้เวลาการฟื้นฟู การกำจัด การบำบัด หรือ
การทดแทนเป็นปี

3.3 การสงวนของหายาก

ทรัพยากรบางชนิด / ประเภทการใช้มากเกินไป หรือการแปรสภาพเป็นสิ่งอื่นทำให้บาง
ชนิดของทรัพยากร/สิ่งแวดล้อมหายาก ถ้าปล่อยให้มีการเกิดขึ้นอาจเกิดการสูญพันธุ์ได้
จึงจำเป็นต้องสงวนหรือเก็บไว้เพื่อเป็นแม่พันธุ์หรือเป็นตัวแม่บทในการผลิต จนได้ผลผลิต
ปริมาณมากพอแล้วสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้

4. วิธีการอนุรักษ์

วิธีการอนุรักษ์นั้นประกอบด้วย 8 การด้วยกัน คือ ใช้แบบยั่งยืน การเก็บกัก การรักษา
ซ่อมแซม การฟื้นฟู การพัฒนา การป้องกัน การสงวน และการแบ่งเขต ทั้ง 8 วิธีการต้องสร้างความ
เข้าใจอย่างลึกซึ้ง (เกษม, 2540)

4.1 การใช้ หมายถึง การใช้หลายรูปแบบ เช่นทางตรงเห็น ได้ยิน / ได้ฟัง ได้สัมผัส การให้
ความสะดวก และความปลอดภัย รวมไปถึงพลังงาน เหล่านี้เป็นเรื่องการใช้ที่ยั่งยืน

4.2 การกักเก็บ หมายถึง การรวบรวมและเก็บกักทรัพยากรที่มีแนวโน้มที่จะขาดแคลนใน
บางเวลาหรือคาดว่าจะเกิดขึ้น บางครั้งอาจเก็บกักเอาไว้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในปริมาณที่
สามารถควบคุมได้

4.3 การรักษา / ซ่อมแซม หมายถึง การดำเนินการใด ต่อทรัพยากรที่ขาดไปไม่ทำตามตาม พฤติกรรม / เสื่อมโทรม / เกิดปัญหา เป็นจุด / พื้นที่เล็กสามารถให้พื้นที่สภาพเดิมได้อาจใช้ เทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างขึ้นให้ดีเหมือนเดิมจนสามารถใช้งานได้

4.4 การฟื้นฟู หมายถึง การดำเนินการใดๆ ต่อทรัพยากรหรือสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมให้ สิ่งเหล่านั้นเป็นปกติ สามารถเอื้อประโยชน์ ในการนำไปใช้ต่อไปซึ่งการฟื้นฟูต้องใช้เวลาและ เทคโนโลยีเข้าช่วยเสมอ

4.5 การพัฒนา หมายถึง การทำสิ่งที่เป็นอยู่ให้ดีขึ้น การที่ต้องพัฒนาเพราะต้องเร่งหรือเพิ่ม ประสิทธิภาพให้เกิดผลผลิตที่ดีขึ้น การพัฒนานั้นต้องใช้เทคโนโลยีและการวางแผนที่ดี

4.6 การป้องกัน หมายถึง การป้องกันสิ่งที่เกิดขึ้นมิให้รุกรามมากกว่านี้ รวมไปถึง การป้องกันสิ่งที่ไม่เคยเกิดขึ้นด้วย การป้องกันใช้เทคโนโลยีและการวางแผนที่ดี

4.7 การสงวน หมายถึง การเก็บเกี่ยวไว้โดยไม่แตะต้องหรือนำไปใช้ประโยชน์ด้วยวิธีการ ใดๆ ก็ตามการสงวนอาจกำหนดเวลาที่เก็บไว้โดยไม่ให้มีการแตะต้องตามเวลาที่กำหนดไว้

4.8 การแบ่งเขต หมายถึง ทำการแบ่งเขต หรือกลุ่ม / ประเภทสมบัติของทรัพยากร สาเหตุ ที่สำคัญเพราะวิธีการให้ความรู้ หรือกฎระเบียบนำมาใช้นั้นไม่ได้ผล หรือต้องการจะแบ่งเขตให้ ชัดเจนเพื่อให้การอนุรักษ์ ได้ผล เช่น อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เมืองควบคุมมลพิษ ฯลฯ อย่างไรก็ตามการแบ่งเขตนี้จะต้องมีการสร้างมาตรการกำกับมิฉะนั้นจะไม่เกิดผล

มลพิษทางน้ำ

มลพิษทางน้ำ (Water Pollution) หมายถึง สภาวะที่น้ำมีคุณภาพเปลี่ยนแปลงไปจากธรรมชาติเดิมจนมีสภาพเลวลง ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ เช่น สีดำ มีกลิ่นเหม็นมีสารพิษและจุลินทรีย์สะสมอยู่มากจนกลายเป็นน้ำเสีย (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2545)

1. คุณภาพน้ำ (Water quality)

คุณภาพน้ำ หมายถึง สภาวะของน้ำที่มีองค์ประกอบของสิ่งเจือปนทั้งด้านกายภาพ เคมี และชีววิทยาในปริมาณที่ควรจะมีในแต่ละประเภทของแหล่งน้ำ ซึ่งคุณภาพน้ำมีความสำคัญต่อทรัพยากรน้ำ กล่าวว่าคุณภาพน้ำที่ดีจะถูกกำหนดหรือสร้างมาตรฐานเพื่อการใช้เฉพาะ เช่น คุณภาพน้ำเพื่อการบริโภค เพื่อกิจกรรม เพื่อการคมนาคม และคุณภาพน้ำจะแบ่งตามลักษณะได้ดังต่อไปนี้ (เกษม, 2541)

1.1 คุณภาพน้ำทางกายภาพ (Physical characteristics of wastewater)

คุณภาพน้ำทางกายภาพ หมายถึง สภาวะน้ำที่มีการเจือปนของสิ่งที่สามารถเห็นและสัมผัส แก่ความขุ่น สี (สีและ/หรือสีหมอก) ปริมาณของแข็งทั้งหมด (Total solid ; TS) ของแข็งที่ละลายน้ำได้ (Total dissolved solid ; TDS) ความขุ่น (Turbidity) ความกระด้าง(Hardness) กลิ่น (Odour) ค่าการนำไฟฟ้า (Electrical conductivity ; EC) อุณหภูมิ (Temperature) ออกซิเจนที่ละลายน้ำ (Dissolved oxygen) ขยะ / เศษไม้ (Debris) รส (Taste) ความเป็นกรด – ด่าง (pH) และตะกอน (Sediment) ซึ่งคุณภาพน้ำเหล่านี้ อาจเกิดจากคุณภาพทางเคมี และ / หรือ ชีววิทยาเป็นองค์ประกอบแล้วแสดงให้เห็นทางกายภาพ

1.2 คุณภาพน้ำทางชีวภาพ (Biological characteristics of wastewater)

คุณภาพน้ำทางเคมี หมายถึง สภาวะของน้ำที่มีการปนเปื้อนของธาตุ หรือสารประกอบทางเคมีให้เป็นเนื้อเดียวกันยากที่จะจำแนกได้ ต้องใช้กระบวนการ/วิธีทางเคมีจำแนก เกรียงศักดิ์ (2539) กล่าวว่า ลักษณะของน้ำเสียทางเคมีจะประกอบด้วยสารเชิงอินทรีย์สาร และสารเชิงอนินทรีย์

น้ำเสียจากบ้านเรือน (Domestic wastewater) จะประกอบด้วย ร้อยละ 50 ของอินทรีย์สาร มีส่วนประกอบที่สำคัญ คือ คาร์โบไฮเดรต โปรตีน ไขมัน และน้ำมัน สำหรับพวกคาร์โบไฮเดรต และโปรตีน สามารถถูกย่อยสลายโดยทางชีวภาพ และมีสารอนินทรีย์ อีกร้อยละ 50 มีส่วนประกอบที่สำคัญ คือ ฟอสเฟต ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส ซัลเฟอร์ โลหะหนัก

1.3 คุณภาพน้ำทางชีวภาพ (Biological characteristics of wastewater)

คุณภาพน้ำทางชีวภาพ หมายถึง สภาพของน้ำที่มีการปนเปื้อนสิ่งมีชีวิต ได้แก่ แบคทีเรีย (Bacteria) เชื้อรา (Fungi) ไวรัส (Virus) พยาธิ (Nematode) โปรโตซัว (Protozoa) เกรียงศักดิ์ (2543) กล่าวว่า น้ำเสียเป็นสื่อที่ค้ำของการแพร่กระจายโรค ซึ่งเกิดขึ้นโดยแบคทีเรีย แบคทีเรียสามารถแยกออกได้เป็น 2 ชนิดใหญ่ คือ Pathogenic bacteria และ Nonpathogenic bacteria ซึ่ง Pathogenic bacteria เป็นพวกที่ทำให้เกิดโรคที่เกี่ยวกับทางเดินอาหารและยากต่อการวิเคราะห์สำหรับพวก Nonpathogenic bacteria หรือเรียกว่า โคไลฟอร์ม แบคทีเรีย (Coli form bacteria) ซึ่งจะพบบ่อยๆ ในอุจจาระของคนและสัตว์

2. แหล่งกำเนิดน้ำเสียที่สำคัญ

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2548ข) กล่าวว่า แหล่งกำเนิดน้ำเสียที่จะมีแหล่งกำเนิดที่สำคัญเป็น 4 ประการดังนี้

2.1 น้ำเสียจากชุมชน ได้แก่ น้ำเสียที่เกิดจากกิจกรรมต่างๆ ของประชาชนที่อยู่ในชุมชน เช่น น้ำจากการซักล้างและการทำครัว น้ำจากส้วมที่ไม่ได้ผ่านการบำบัดให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน เป็นต้น น้ำเสียจากชุมชนจะมีสารอินทรีย์ปะปนอยู่สูง

2.2 น้ำเสียจากอุตสาหกรรม ได้แก่ น้ำเสียที่เกิดจากกระบวนการอุตสาหกรรม ซึ่งมีการปล่อยน้ำทิ้งในขั้นตอนต่างๆ เช่น การล้างวัตถุดิบ การทำความสะอาดโรงงาน น้ำหล่อเย็นที่มีความร้อนสูง น้ำทิ้งจากการทำเหมืองแร่ รวมทั้งน้ำเสียที่ยังไม่ได้รับการบำบัดหรือน้ำเสียที่ผ่านการบำบัดแล้วแต่ยังไม่เป็นไปตามมาตรฐาน ลักษณะน้ำเสียจากอุตสาหกรรมจะมีลักษณะแตกต่างกันไปตามประเภทอุตสาหกรรม

2.3 น้ำเสียจากเกษตรกรรม ได้แก่ เสียที่เกิดจากกิจกรรมการเพาะปลูกและกิจกรรมการเลี้ยงสัตว์ เช่น น้ำชะล้างสารเคมีที่ใช้ในการเกษตร น้ำล้างภาชนะบรรจุภัณฑ์ เป็นต้น โดยน้ำเสียจากการเพาะปลูกจะมีในโตรเจน ฟอสฟอรัส โบตาสเซียม และสารพิษต่างๆ ในปริมาณสูง ส่วนน้ำเสียจากการเลี้ยงสัตว์จะพบสิ่งสกปรกในรูปของสารอินทรีย์เป็นส่วนมาก

2.4 น้ำเสียจากแหล่งอื่นๆ ได้แก่ การปล่อยน้ำเสียและน้ำทิ้งที่ไม่ได้มาตรฐานจากแหล่งอื่นๆ เช่น เรือ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ แพอาศัย รวมถึงการเกิดอุบัติเหตุของเรือขนส่งน้ำมัน

3. ผลกระทบของปัญหามลพิษทางน้ำ

3.1 ผลกระทบต่อการเกษตรกรรม

เมื่อน้ำในแหล่งต่างๆ เสื่อมคุณภาพเนื่องจากถูกปนเปื้อนด้วยมลสารจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอื่นๆ เช่น การเกษตรกรรม การประมง การสาธารณสุข การอุตสาหกรรม การคมนาคม เป็นต้น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1.1 การกสิกรรม น้ำเสียที่ส่งผลกระทบต่อการกสิกรรมนั้น เนื่องจากโรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่มีเกลืออนินทรีย์ กรด - ด่าง และสารเป็นพิษสูง น้ำเสียเหล่านี้จะถูกปล่อยจากน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรมลงสู่แหล่งน้ำ ปราศจากการบำบัดทำให้แหล่งน้ำมีคุณสมบัติไม่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืชและสัตว์เลี้ยง เปี่ยมศักดิ์ (2543) กล่าวว่า ผลกระทบของยาปราบศัตรูพืชต่อสิ่งมีชีวิต คือ ผลกระทบแบบเฉียบพลัน (Acute effect) และผลกระทบแบบเรื้อรัง (chronic effect) หรืออาจเรียกว่าเป็นพิษแบบสะสมทีละน้อย

3.1.2 การประมง มลสารที่ปนเปื้อนน้ำอาจทำให้สัตว์น้ำต่างๆ ค่อยๆ ลดจำนวนลง เนื่องจากไม่สามารถดำรงชีวิตและแพร่พันธุ์ตามธรรมชาติ หากน้ำเสียที่เกิดจากการลดต่ำของออกซิเจนที่ละลายในน้ำลดลงมากๆ ทันทัน อาจทำให้ปลาตายเฉียบพลันหรือมีสารพิษที่สะสมทำให้สัตว์น้ำไม่เหมาะสมกับการบริโภค

3.2 ผลกระทบต่อการสาธารณสุข

น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมที่มีสารเจือปน สารพิษเหล่านี้ทำให้เกิดร้ายแรง ทำลายสุขภาพของประชาชนทั้งโดยตรงและทางอ้อม เช่น โรคมินามาตะเกิดจากการรับประทานปลาที่มีสารปรอทสูง โรคมินามาตะ โรคระบาดหลายชนิดเช่น โรคอหิวาต์ โรคไทฟอยด์ โรคบิด ซึ่งเกิดจากน้ำที่สกปรกเป็นพาหะ นอกจากนี้แม้ว่าน้ำล้นคลองที่เน่าเสียยังส่งกลิ่นเหม็นก่อกำให้เกิดความรำคาญบนทอนสุขภาพผู้อยู่อาศัยที่อยู่ริมคลองได้ เปี่ยมศักดิ์ (2543) กล่าวว่า การสาธารณสุขได้ใช้ Coli form bacteria เป็นแบคทีเรียที่เป็นดัชนีมาตรฐานคุณภาพน้ำ โดยปกติหากแบคทีเรียพวกนี้อาศัยอยู่ในลำไส้ของคนและสัตว์มักก่อให้เกิดโรคได้

3.3 ผลกระทบต่อการอุตสาหกรรม

น้ำเป็นวัตถุดิบที่สำคัญในขบวนการต่างๆ ของการอุตสาหกรรม เช่น ใช้ในการล้าง การหล่อเย็น กระบวนการผลิต เป็นต้น ถ้าน้ำในแหล่งน้ำเกิดความไม่เหมาะสมที่จะใช้ มีความขุ่นสูง มีความเป็นกรด – ด่าง และความกระด้างสูง กอนนำไปใช้ต้องมีการปรับปรุงสูงนอกจากค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงคุณภาพน้ำแล้ว ยังต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมอุปกรณ์ เครื่องจักรที่เสียหาย เนื่องจากการใช้น้ำไม่ได้คุณภาพ

3.4 ผลกระทบต่อการผลิตน้ำเพื่อการบริโภคบริโภค

เมื่อลำนน้ำเน่าเสีย คุณภาพน้ำลดลงค่าใช้จ่ายในขบวนการผลิตเพื่อให้ได้น้ำเข้าเกณฑ์มาตรฐานน้ำดื่มเพิ่มขึ้น การผลิตการประปาที่ยังยาก และสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมากขึ้น

3.5 ผลกระทบต่อการคมนาคม

การที่แหล่งน้ำมีตะกอน หรือขยะมูลฝอยมาตกทับถมมากขึ้นทำให้แหล่งน้ำมีสภาพตื้นเขิน การคมนาคมทางน้ำเป็นไปยากลำบาก และยังต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขุดลอกอีกด้วย

3.6 ผลกระทบต่อทัศนียภาพ

สภาพน้ำเสียต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามแหล่งน้ำส่งผลกระทบต่อทัศนียภาพและทำลายแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ ทั้งยังส่งผลกระทบต่อความสะอาดบ้านเมืองและทำลายภาพพจน์ต่างๆ ของนักท่องเที่ยวและผู้พบเห็นทั่วไป

3.7 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม

น้ำทิ้งและน้ำเสียต่างๆ จากโรงงานอุตสาหกรรม โรงพยาบาล ตลาดสด และอื่นๆ จะต้องเสียค่าใช้จ่ายระบบบำบัดน้ำทิ้ง ซึ่งเป็นกระทบทางด้านเศรษฐกิจ รวมทั้งยังเป็นที่น่ารังเกียจของสังคม

4. นโยบายที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม(2540ค) กล่าวว่านโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540 – 2559 มีเป้าหมายและแนวนโยบายในการป้องกันและแก้ไขมลพิษทางน้ำ ดังนี้

4.1 เป้าหมาย

มุ่งหวังเป้าหมายให้คุณภาพแหล่งน้ำผิวดินที่มีสภาพเสื่อมโทรม ต้องมีคุณภาพดีขึ้นตามเกณฑ์และคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งทั่วประเทศจะต้องอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง

4.2 แนวนโยบายที่สำคัญ

4.2.1 ฟื้นฟูคุณภาพแหล่งน้ำทั่วประเทศ

4.2.2 ลดและควบคุมมลพิษทางน้ำ

4.2.3 ให้ผู้ก่อมลพิษทางน้ำต้องรับผิดชอบในการจัดการมลพิษ

4.2.4 ส่งเสริมและสนับสนุนให้เอกชนมีส่วนร่วมลงทุน

4.3 แนวทางการดำเนินงาน

4.3.1 ด้านการจัดการ

กำหนดมาตรการและแผนปฏิบัติการ ฉุกเฉินเสริม สัมรรถนะขององค์กรเพื่อจัดการน้ำเสียควบคุมการใช้ที่ดินที่ใกล้แหล่งน้ำ และการจัดเขตที่ดินสำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมที่ก่อมลพิษเพื่อจัดการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย แล้วติดตามตรวจสอบและประเมินผล

4.3.2 ด้านมาตรการ

การกำหนดและปรับปรุงมาตรฐานคุณภาพน้ำ ประเภทและขนาดของแหล่งกำเนิดน้ำเสีย รวมทั้งปรับปรุงกฎหมายให้มีความเหมาะสมในการจัดการ

4.4 ด้านการลงทุน

ส่งเสริมให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนการลงทุนในการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย และใช้มาตรการจูงใจกับค่าบำบัดน้ำเสีย

4.5 ด้านการสนับสนุน

กรอบแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2545 – 2549 เน้นปรับปรุงกฎหมายและเพิ่มประสิทธิภาพและการบังคับใช้กฎหมายการจัดการมลพิษทางน้ำ โดยการเสริมสร้างการมีส่วนร่วม ตลอดจนใช้มาตรการทางสังคมควบคู่กับการอุดหนุนการเก็บภาษีหรือค่าธรรมเนียมต่างๆ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้ ส่งเสริมให้มีการดำเนินการในกลุ่มพื้นที่กำหนดเร่งการสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนต้องสามารถรวบรวมน้ำเสียเข้าสู่ระบบได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของน้ำเสียที่เกิดขึ้น

เครือข่ายการจัดการลุ่มน้ำ

กิติชัย และชาญชัย (2548) กล่าวว่า เครือข่าย มีลักษณะที่แตกต่างจากกลุ่ม เพราะเป็นการรวมตัวกันของปัจเจกบุคคลหลายคนขึ้นไปที่มีความสัมพันธ์อย่างเนียวแน่นและมีความใกล้ชิด ส่วนเครือขายนั้นเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในการทำงานกันอย่างหลวมๆ ไม่เหนียวแน่น เหมือนกับกลุ่ม อาจเชื่อมโยงในระดับบุคคล องค์กร กลุ่ม หรือสถาบัน โดยที่สมาชิกในเครือข่ายเข้ามา ร่วมทำกิจกรรมตามความเหมาะสม ภายใต้กฎเกณฑ์ หรือเป้าหมายร่วม และมีการปฏิบัติงาน อย่างมีทิศทาง ดำรงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มหรือเครือข่าย

1. บทบาทของเครือข่ายลุ่มน้ำ

กิติชัย และชาญชัย (2548) กล่าวว่า บทบาทของเครือข่ายลุ่มน้ำสามารถสรุปและแบ่งตาม ลักษณะได้เป็น 4 ประการอธิบายได้ดังนี้

1.1 บทบาทในการสนับสนุนการทำงานของภาครัฐ

การสนับสนุนการทำงานของภาครัฐเป็นบทบาทหน่วยงานภาครัฐมีความคาดหวังเป็น อย่างมาก โดยเฉพาะในสถานการณ์ของการทำงานในภาวะปัจจุบันที่ในพื้นที่ลุ่มน้ำต้องการภาคี เครือข่ายสนับสนุนการทำงานของรัฐ บทบาทของภาคีพันธมิตรเหล่านี้จะมีส่วนช่วยในการสนับสนุน โครงการต่างๆ ที่ลงไปในพื้นที่ ทั้งในด้านการประสานงาน และการร่วมกิจกรรมของโครงการ

1.2 บทบาทในการดำเนินกิจกรรมหลักของตนเอง

การดำเนินกิจกรรมหลักของตนเองเป็นบทบาทที่เครือขายนั้นต้องดำเนินกิจกรรมตาม ภาระหน้าที่มีอยู่ หรือตามวัตถุประสงค์ของเครือข่ายที่จัดตั้งขึ้นของชุมชนเครือข่ายสองฝั่งลำน้ำปิง เป็นชุมชนอีกหนึ่งที่ได้มุ่งเน้นให้ชุมชนสร้างกฎเกณฑ์ และกติกาในการควบคุมกิจกรรมการใช้ ประโยชน์จากแม่น้ำปิง มีกฎระเบียบการอนุรักษ์ พื้นฟูลำน้ำปิง (สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2547ค)

1.3 บทบาทในการเชื่อมประสานการทำงานเชิงพื้นที่

การเชื่อมประสานการทำงานเชิงพื้นที่เป็นบทบาทในการวางแผนการทำงานเชิงพื้นที่
 กลุ่มน้ำมุ่งเน้นการจัดการกลุ่มน้ำทั้งระบบ ตั้งแต่ต้นจนถึงท้ายน้ำ มีภาคีเครือข่ายที่อยู่ในพื้นที่กลุ่มน้ำ

1.4 บทบาทในการกระตุ้นชุมชนในการจัดการกลุ่มน้ำ

ทุกภาคีเครือข่าย ย่อมตระหนักถึงความสำคัญของการทำงานร่วมกับชุมชน การทำงาน
 โดยยึดชุมชนเป็นศูนย์กลาง ต้องเน้นที่บทบาทของชุมชนเป็นหลัก กลุ่มน้ำเครือข่ายสลัมคลองแม่
 ข่าย ยึดถือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นศูนย์กลาง เพื่อร่วมเสริมสร้างและประสัมพันธ์ เพื่อร่วม
 ภาติการอนุรักษ์สายน้ำ และร่วมประสานความร่วมมือและสนับสนุนจากประชาชน และองค์กร
 ภาครัฐ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2547ค)

2. เทคนิคการสร้างเครือข่ายชุมชน

เทคนิคการสร้างเครือข่ายชุมชน เป็นเทคนิควิธีการที่ส่งเสริม และสนับสนุนการสร้าง
 เครือข่ายของชุมชนซึ่งมีกระบวนการกระตุ้นขั้นตอนดังนี้

2.1 กลไกท้องถิ่น

กลไกท้องถิ่นเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดเครือข่าย โดยเปิดเวทีในรูปของการประชุม
 สัมมนาสำหรับกลุ่มที่มีความสนใจเหมือนกัน ให้มีโอกาสดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตาม
 ประสบการณ์และสรุปบทเรียนร่วมกัน บางเวทีมีการวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์ร่วมกันด้วย
 กลไกท้องถิ่นเพื่อกระตุ้นให้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกัน กำหนดกิจกรรม และโครงสร้าง
 หน้าที่ของเครือข่าย

2.2 หลังจากเปิดเวทีและกระตุ้นให้เกิดเครือข่าย

การทำเวทีชาวบ้านเป็นกลไกท้องถิ่นที่จะใช้กระบวนการเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถให้คณะกรรมการ เช่น การเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ ขั้นตอนนี้จัดได้ว่าเป็นขั้นตอนในการเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี เพื่อนำไปใช้กับกิจกรรมของเครือข่าย

2.3 ส่งเสริมให้คณะกรรมการดำเนินการกิจกรรม

ส่งเสริมให้คณะกรรมการดำเนินการกิจกรรมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เช่น การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ ในขั้นนี้ถือว่าเครือข่ายได้ทำหน้าที่เป็นองค์กรชุมชน (หรือกลุ่มกิจกรรม) เต็มที่ มิใช่เป็นเพียงเวทีการเรียนรู้เท่านั้น

2.4 เมื่อเครือข่ายมีกิจกรรมมากขึ้น

การดำเนินกิจกรรมจะเป็นขบวนการสร้างเครือข่ายจะมีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกมากขึ้น เนื่องจากเนื้อหาของกิจกรรมมีความหลากหลาย ทำให้ต้องอาศัยความร่วมมือการสนับสนุนจากองค์กรภายนอกที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐ ภาคธุรกิจและภาคองค์กรพัฒนาเอกชน

สภาพทั่วไปลุ่มน้ำป่าสัก

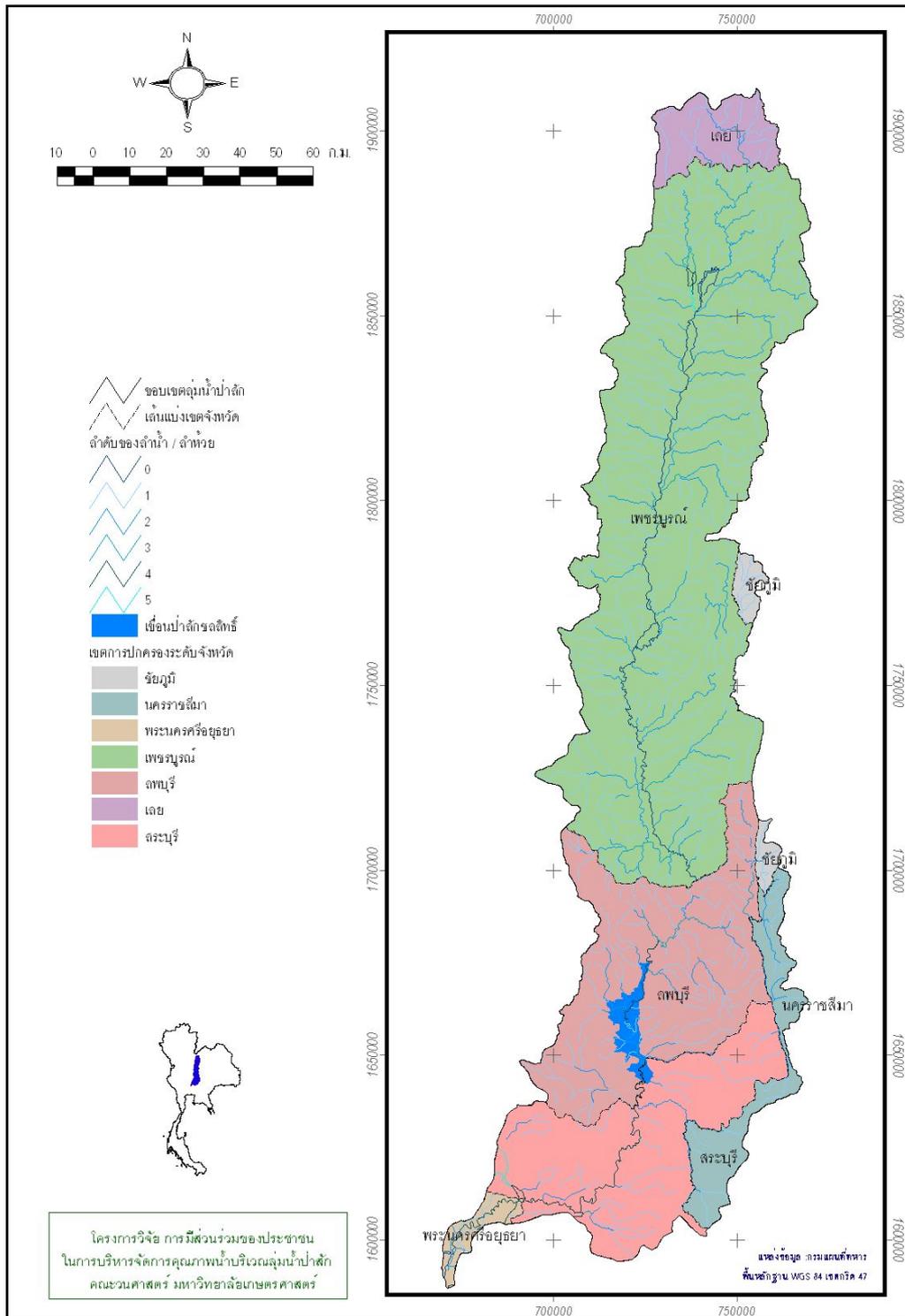
ลุ่มน้ำป่าสักเป็นลุ่มน้ำที่มีรูปร่างคล้ายขนนก มีความยาวตามลำน้ำสายหลักจากต้นน้ำตอนบนในเขตจังหวัดเลยลงมาถึงปากลุ่มน้ำในเขตอำเภอเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยาประมาณ 350 กิโลเมตร มีความกว้างเฉลี่ยประมาณ 60 กิโลเมตร ภูมิตั้งฐานของพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสักทำให้ทรัพยากรลุ่มน้ำป่าสักมีความหลากหลายตามลักษณะภูมิประเทศและลักษณะภูมิอากาศ

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มน้ำป่าสัก

กลุ่มน้ำป่าสักอยู่ทางภาคกลางของประเทศ ประกอบด้วยพื้นที่ของจังหวัดเพชรบูรณ์ ลพบุรี สระบุรี และพระนครศรีอยุธยา ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาเพชรบูรณ์ มีขนาดพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 15,577.362 ตารางกิโลเมตร แม่น้ำป่าสักไหลผ่านพื้นที่ราบภาคกลาง ในเขตจังหวัดลพบุรี สระบุรี และบรรจบกับแม่น้ำเจ้าพระยาที่อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทิศทางการไหลจากทิศเหนือลงทิศใต้ มีลำน้ำสาขาที่สำคัญได้แก่ แม่น้ำป่าสักตอนบน โดยมีอ่างเก็บน้ำที่สำคัญ คือ เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปีประมาณ 1,180 มิลลิเมตร มีประชากรในพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 1,785,420 คน

พื้นที่ลุ่มน้ำป่าสักมีพื้นที่ลุ่มน้ำมีขนาดประมาณ 15,577.362 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ทางภาคกลางของประเทศ โดยอยู่ระหว่างละติจูดประมาณ 14 องศา 28 ลิปดา ถึง 17 องศา 13 ลิปดาเหนือ และลองจิจูดประมาณ 100 องศา 49 ลิปดา ถึง 101 องศา 34 ลิปดาตะวันออก (ภาพที่ 3) โดยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	จดเขต	ลุ่มน้ำโขง ที่จังหวัดเลย
ทิศใต้	จดเขต	ลุ่มแม่น้ำบางปะกง ที่จังหวัดนครนายก และลุ่มน้ำป่าสักตอนล่าง ที่จังหวัดสระบุรี
ทิศตะวันออก	จดเขต	ลุ่มน้ำชี ที่จังหวัดชัยภูมิ และ ลุ่มน้ำมูล ที่จังหวัดนครราชสีมา
ทิศตะวันตก	จดเขต	ลุ่มน้ำ่าน ที่จังหวัดพิจิตร โลก และ จังหวัดพิจิตร ลุ่มน้ำเจ้าพระยา ที่จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดชัยนาท และ จังหวัดลพบุรี

ภาพที่ 3 พื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก

ที่มา : การประเมินศักยภาพเชิงปริมาณและคุณภาพทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำป่าสัก (2549)

2. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ลุ่มน้ำป่าสักเป็นลุ่มน้ำที่มีรูปร่างคล้ายขนนก มีความยาวตามลำน้ำสายหลักจากต้นน้ำตอนบนในเขตจังหวัดเลยลงมาถึงปากลุ่มน้ำในเขตอำเภอเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยาประมาณ 350 กิโลเมตร มีความกว้างเฉลี่ยประมาณ 60 กิโลเมตร พื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก ส่วนใหญ่เป็นภูเขา และเทือกเขา โดยมีพื้นที่ป่าไม้ธรรมชาติ ปกคลุมบริเวณที่ลาดเขา ภูเขา และเทือกเขาสลับซับซ้อนป่าไม้ที่พบได้แก่ ป่าดิบชื้น ป่าดิบเขา ป่าดิบแล้ง ป่าสน ป่าไม้ผลัดใบ เป็นต้น สำหรับการในพื้นที่ทางเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนาข้าว พืชไร่ และ ไม้ผล ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสภาพภูมิประเทศและแหล่งน้ำ

สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสักส่วนที่อยู่เหนือเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ จังหวัดลพบุรี ขึ้นไปจนถึงพื้นที่ตอนบนเป็นที่ราบระหว่างเทือกเขาเพชรบูรณ์กับเขาค้อและภูหินร่องกล้า ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม โดยพื้นที่เกษตรกรรมในเขตจังหวัดลพบุรีส่วนใหญ่ประกอบด้วย ไร่อ้อย นาข้าว และข้าวโพดเป็นพืชหลัก ส่วนพื้นที่เกษตรกรรมในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ส่วนใหญ่เป็นพืชไร่ นาข้าว สวนผลไม้ สวนผัก พืชเศรษฐกิจชนิดที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าว ถั่วเขียว ถั่วเหลือง ข้าวฟ่าง ไม้ผลเศรษฐกิจที่สำคัญได้แก่ มะขามหวาน พื้นที่ป่าไม้พบมากบนเทือกเขาที่โอบล้อมและเป็นขอบลุ่มน้ำตอนบนอันเป็นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะแบก - ห้วยใหญ่ อุทยานแห่งชาติตาคลีและหนองปลาไหล อุทยานแห่งชาติน้ำหนาว อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวงและอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีชื่อเสียง

3. อุตุณิยมวิทยา

พื้นที่ลุ่มน้ำป่าสักมีภูเขาล้อมรอบ ฤดูร้อนและฤดูฝนมีอุณหภูมิประมาณ 20 - 24 องศาเซลเซียส ฤดูร้อนเริ่มในเดือนมีนาคม ถึงเมษายน ฤดูฝนเริ่มเดือนพฤษภาคมถึงตุลาคมและฤดูหนาวในเดือนพฤศจิกายนถึงกุมภาพันธ์ของทุกปี ปริมาณฝนรายปี มีความผันแปร อยู่ในระหว่าง 648.40 ถึง 2101.60 มิลลิเมตร โดยปริมาณฝนรายปีสูงสุดที่ตรวจวัดได้อยู่ที่สถานีอำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี (2101.60 มิลลิเมตร) และปริมาณฝนต่ำสุดที่ตรวจวัดได้อยู่ที่สถานีอำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี (648.40 มิลลิเมตร)

4. ลักษณะด้านคุณภาพน้ำ

อัจฉรา ฉายา (2549) จากการทำตรวจวัดคุณภาพน้ำ ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2547 - มกราคม 2548 พบว่า คุณภาพน้ำช่วงพื้นที่ป่าไม้ จะอยู่ในเกณฑ์ดี ถึงดีมาก ยกเว้นค่าความสกปรกในรูปของปริมาณออกซิเจนที่แบคทีเรียใช้ในการย่อยสารอินทรีย์ในน้ำ (BOD) มีค่าอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมาก ในบางจุดเก็บตัวอย่าง สำหรับคุณภาพน้ำช่วงพื้นที่เกษตรกรรมมีค่า BOD สูงกว่าช่วงพื้นที่ป่าไม้ และส่งผลให้ค่าออกซิเจนละลายน้ำ มีค่าอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมาก ในบางจุดเก็บตัวอย่าง ส่วนคุณภาพน้ำช่วงพื้นที่ชุมชน มีผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำใกล้เคียงกับช่วงพื้นที่เกษตรกรรม แต่มีแนวโน้มของการปนเปื้อนสูงกว่า รวมทั้งมีค่าแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด และฟีคอลโคลิฟอร์มค่อนข้างสูงในบางจุดเก็บตัวอย่างซึ่งมีความจำเป็นต้องคอยเฝ้าระวัง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำ กลุ่มน้ำป่าสัก มีการตรวจสอบเอกสารงานวิจัยด้านการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลและด้านการจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่กลุ่มน้ำ

1. ด้านการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบล

วิรุณ (2544) ได้ทำการศึกษายบทบาทสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีผลต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีผลต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ พื้นที่ศึกษา 7 ตำบล 89 หมู่บ้าน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่า คือ เพศและระยะเวลาที่อยู่อาศัยของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จึงจำเป็นต้องปรับปรุงและพัฒนาบทบาทการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นเพศหญิงให้มากขึ้นตลอดจนสมาชิกที่อยู่อาศัยในพื้นที่น้อยกว่า 10 ปี

บุญมี (2544) ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จังหวัดกาญจนบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านประสบการณ์ส่วนบุคคลที่มีผลต่อความคิดเห็นและศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการ

อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการความคิดเห็น คือ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และการติดตามข้อมูลข่าวสารการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ สำหรับความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีค่าเฉลี่ยเห็นด้วยสูงกว่าปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลโดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ชูศักดิ์ (2545) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมในการควบคุมไฟป่าของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอแม่वंก จังหวัดนครสวรรค์ ในสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล 7 แห่ง พบว่า ความคาดหวังจากประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันไฟป่าเพื่อมีแหล่งน้ำไว้ใช้สอยมีสูงสุด ส่วนการมีส่วนร่วมในการควบคุมไฟป่า พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่ากึ่งหนึ่งมีส่วนร่วมศึกษา และร่วมวางแผนดำเนินการควบคุมไฟป่า

อารีย์ (2546) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในวัดป่า : กรณีศึกษาวัดป่าบ้านตาด ตำบลบ้านตาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ พบว่าการติดต่อระหว่างพระสงฆ์กับเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญสูงสุด โดยพระสงฆ์ที่ติดต่อกับเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้มากกว่าครั้งจะมีบทบาทในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้สูง

สุพจน์ (2546) ได้ทำการศึกษาบทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้นำชุมชนพะโต๊ะในการอนุรักษ์สวนป่าปะติมะ อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาบทบาทความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมกับบทบาทสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้นำชุมชนพะโต๊ะ พบว่า ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์ต่อบทบาทสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์สวนป่าปะติมะ ดังนั้น เพื่อเป็นการเพิ่มบทบาทของกลุ่มเป้าหมายในการอนุรักษ์สวนป่าปะติมะ จึงควรเร่งดำเนินการประชาสัมพันธ์ในด้านการอนุรักษ์พื้นที่สวนป่า

เบญจมาศ (2548) ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการของเกษตรกรในการเปิดสวนไม้ผลเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร บริเวณเกาะช้าง จังหวัดตราด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรเจ้าของสวนไม้ผล และเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการของเกษตรกรในการเปิดสวนไม้ผลเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิง พบว่า เกษตรกรที่มีเส้นทางคมนาคมหลักน้อยกว่า 500 เมตร มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นอย่างดี และโดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการเปิดสวนไม้ผลเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2. ด้านการจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ

วิทวัส (2541) ศึกษาปัจจัยของการจัดการทรัพยากรน้ำที่เป็นเงื่อนไขไปสู่บทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า องค์กรและประชาชน ในท้องถิ่น น่าจะเป็นตัวกำหนดเป้าหมายวิเคราะห์ปัญหา ตัดสินใจ การปฏิบัติและประเมินผลด้วยตนเอง การประกอบอาชีพเกษตรกรรม และการแก้ไขปัญหาความเดือนร้อนในการจัดสรรน้ำ มากกว่าบทบาทคนภายนอกชุมชนพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

จิตติพงษ์ (2544) ได้ศึกษาถึงการจัดการน้ำของโครงการห้วยของคต อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บริเวณพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยแม่ระวัง อ่างเก็บน้ำห้วยห้วย อ่างเก็บน้ำเขาพุ่งช้างหมอบ และอ่างเก็บน้ำหมอบ ที่ตั้งอยู่บริเวณตำบลสมเด็จเจริญ อำเภอหนองปรือ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบ 48 ปี บริเวณพื้นที่โครงการเท่ากับ 1,047 มม./ปี ปริมาณน้ำท่าที่ไหลลงอ่างเก็บน้ำจะมีความสัมพันธ์พื้นที่รับน้ำฝนกับปริมาณน้ำท่า และกรณีศึกษาความสมดุลน้ำเพื่อการเกษตร พบว่า การปลูกพืชไร่นานการปลูกอ้อยทำให้สามารถเพิ่มพื้นที่เพาะปลูกได้เพิ่มขึ้น และหากการเพิ่มศักยภาพการจัดการน้ำของผู้ใช้ โดยหลักการหมุนเวียนน้ำในแปลงเพาะปลูกจะเพิ่มประสิทธิภาพการชลประทานให้สูงขึ้น

พิทักษ์ (2546) ทำการศึกษาการระบายน้ำท้ายเขื่อนแม่กลองกับคุณภาพน้ำ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบลักษณะทางธรณีฐานของลุ่มน้ำ ลักษณะอุทกกายภาพของลุ่มน้ำ การระบายน้ำของเขื่อนแม่กลอง สถานภาพการจัดการน้ำชลประทานที่อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำ โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ มาวิเคราะห์ด้านลักษณะทางธรณีฐานของลุ่มน้ำ ลักษณะอุทกกายภาพของลุ่มน้ำ การระบายน้ำของเขื่อนแม่กลอง พบว่า ความสัมพันธ์ของคุณภาพน้ำ (กายภาพ เคมี และชีวภาพ) นั้นพบว่า น้ำที่ปล่อยจากเขื่อนและลำน้ำสาขา มีค่าการปนเปื้อนจากแหล่งน้ำชุมชนบริเวณสองฝั่งลำน้ำ ซึ่งหากแต่ปัจจุบันมีการระบายน้ำจากเขื่อนแม่กลองคุณภาพน้ำแม่กลองจึงยังอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานน้ำผิวดิน ยังมีศักยภาพการรองรับและฟอกตัวได้

ปราณี (2547) ศึกษาถึงความต้องการของผู้นำท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการทรัพยากรในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำแม่วัง : ตำบลแม่โป่ง อำเภอคอยสะแก จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์
1) ศึกษาถึงปัจจัยพื้นฐานบางประการของผู้นำท้องถิ่น 2) สภาพการบริหารจัดการทรัพยากรของเขตพื้นที่ตำบลแม่โป่ง อำเภอคอยสะแก จังหวัดเชียงใหม่ 3) ปัจจัยพื้นฐานบางประการกับความ

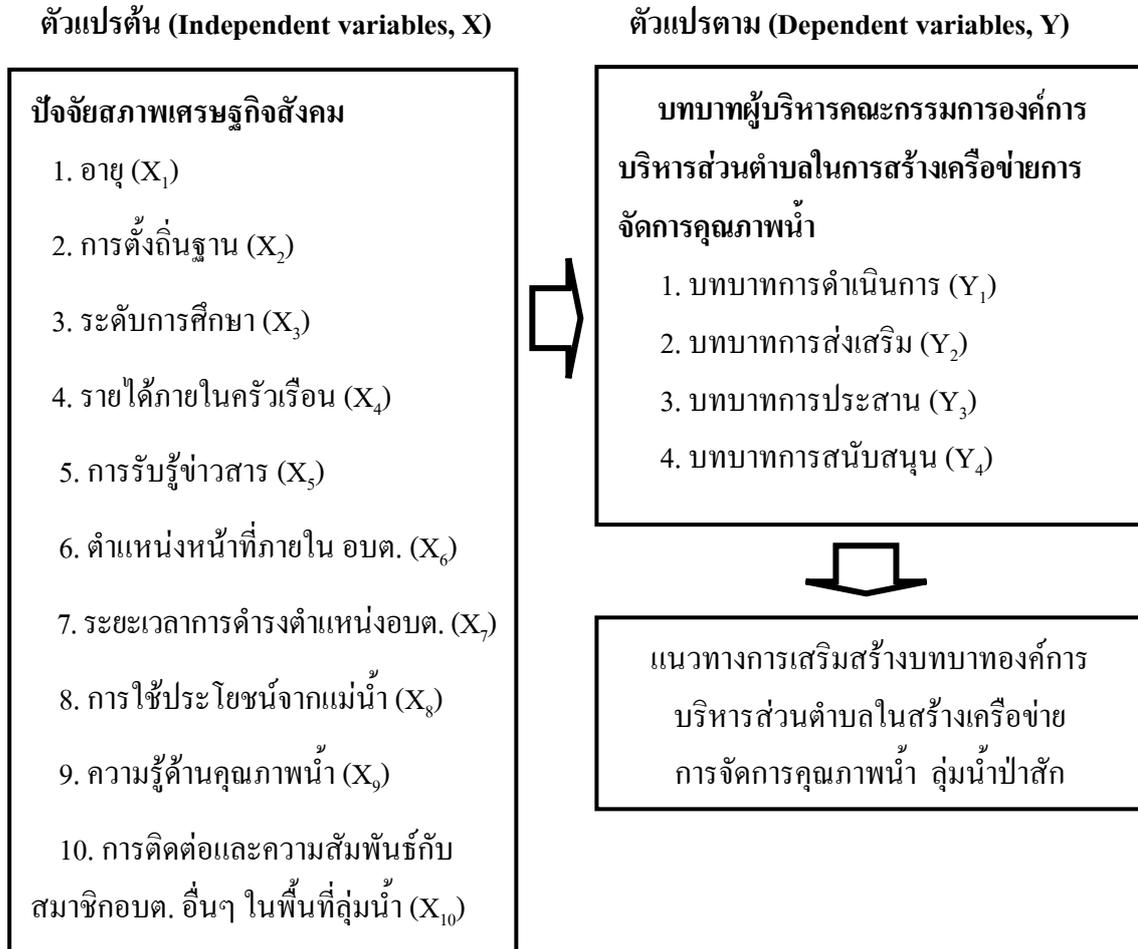
ต้องการของผู้นำท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในชุมชน 4) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานบางประการของผู้นำท้องถิ่นกับความต้องการในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในชุมชน 5) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการมีส่วนร่วมบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พบว่า ผู้นำท้องถิ่นมีความต้องการมีส่วนร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมใช้ประโยชน์ และร่วมติดตามประเมินผลในกิจกรรมการป้องกันภัยพิบัติทางธรรมชาติมากที่สุด ซึ่งผู้นำที่มีอายุมากขึ้นและมีอาชีพต้องการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผลในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลดลง ปัญหาหลักที่ต้องการแก้ไข คือ การขาดงบประมาณในการพัฒนาแหล่งน้ำ

เบญจพร (2548) ศึกษาถึงการใช้สัตว์พื้นท้องถิ่นเป็นดัชนีประเมินคุณภาพน้ำจากการใช้ประโยชน์ที่ดินในกลุ่มน้ำแม่กลอง 4 ประเภท 8 จุดสำรวจ ได้แก่ การใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้ ชุมชน เกษตรกรรม และอุตสาหกรรม แบ่งเป็นฤดูแล้งและฤดูฝน ระหว่างปี พ.ศ. 2546 พบว่า การจัดชั้นคุณภาพน้ำจากการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการใช้ประโยชน์ที่ดินชุมชน เกษตรกรรม และอุตสาหกรรม ส่วนชั้นคุณภาพน้ำในการใช้ประโยชน์ที่ดินเกษตรกรรม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจากชั้นคุณภาพน้ำในการใช้ประโยชน์ที่ดินชุมชน และภาคอุตสาหกรรม แต่ชั้นคุณภาพน้ำที่ใช้ประโยชน์ที่ดินชุมชน กับอุตสาหกรรมไม่มีความแตกต่างทางสถิติ

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยที่มีผลต่อบทบาทผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในการสร้างเครือข่ายจัดการคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก มีปัจจัยสภาพเศรษฐกิจและสังคม การรับรู้ข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจในการจัดการคุณภาพน้ำ ของผู้บริหารคณะกรรมการฯ พื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก ส่วนตัวแปรตาม คือ บทบาทของผู้บริหารคณะกรรมการฯ ในการจัดการคุณภาพน้ำ ตามกรอบแนวความคิดดังภาพที่ 4

เค้าโครงการวิจัย

ภาพที่ 4 กรอบแนวคิดการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก

จากแนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนกรอบแนวความคิดในการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ได้ใช้เป็นแนวทางในการตั้งสมมุติฐานดังต่อไปนี้

สมมุติฐานที่ 1 บทบาทผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในด้านดำเนินการ (Y) ในการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำ ลุ่มน้ำป่าสัก มีความสัมพันธ์ กับ ปัจจัยอายุ (X_1) การตั้งถิ่นฐาน (X_2) ระดับการศึกษา (X_3) รายได้ภายในครัวเรือน (X_4) การรับรู้ข่าวสาร (X_5) ตำแหน่งหน้าที่ภายในองค์การบริหารส่วนตำบล (X_6) ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งภายในองค์การบริหารส่วนตำบล

(X_7) การใช้ประโยชน์จากแม่น้ำ (X_8) ความรู้ด้านคุณภาพน้ำ (X_9) การติดต่อและความสัมพันธ์กับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ ในพื้นที่ลุ่มน้ำ (X_{10})

สมมุติฐานที่ 2 บทบาทผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลด้านส่งเสริม (Y_2) ในการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำ ลุ่มน้ำป่าสัก มีความสัมพันธ์กับ ปัจจัยอายุ (X_1) การตั้งถิ่นฐาน (X_2) ระดับการศึกษา (X_3) รายได้ภายในครัวเรือน (X_4) การรับรู้ข่าวสาร (X_5) ตำแหน่งหน้าที่ภายในองค์การบริหารส่วนตำบล (X_6) ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งภายในองค์การบริหารส่วนตำบล (X_7) การใช้ประโยชน์จากแม่น้ำ (X_8) ความรู้ด้านคุณภาพน้ำ (X_9) การติดต่อและความสัมพันธ์กับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ ในพื้นที่ลุ่มน้ำ (X_{10})

สมมุติฐานที่ 3 บทบาทผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลด้านประสาน (Y_3) ในการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำ ลุ่มน้ำป่าสัก มีความสัมพันธ์กับอายุ (X_1) การตั้งถิ่นฐาน (X_2) ระดับการศึกษา (X_3) รายได้ภายในครัวเรือน (X_4) การรับรู้ข่าวสาร (X_5) ตำแหน่งหน้าที่ภายในองค์การบริหารส่วนตำบล (X_6) ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งภายในองค์การบริหารส่วนตำบล (X_7) การใช้ประโยชน์จากแม่น้ำ (X_8) ความรู้ด้านคุณภาพน้ำ (X_9) การติดต่อและความสัมพันธ์กับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ ในพื้นที่ลุ่มน้ำ (X_{10})

สมมุติฐานที่ 4 บทบาทผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลด้านสนับสนุน (Y_4) ในการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำ ลุ่มน้ำป่าสัก มีความสัมพันธ์กับ ปัจจัยอายุ (X_1) การตั้งถิ่นฐาน (X_2) ระดับการศึกษา (X_3) รายได้ภายในครัวเรือน (X_4) การรับรู้ข่าวสาร (X_5) ตำแหน่งหน้าที่ภายในองค์การบริหารส่วนตำบล (X_6) ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งภายในองค์การบริหารส่วนตำบล (X_7) การใช้ประโยชน์จากแม่น้ำ (X_8) ความรู้ด้านคุณภาพน้ำ (X_9) การติดต่อและความสัมพันธ์กับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ ในพื้นที่ลุ่มน้ำ (X_{10})

อุปกรณ์และวิธีการ

อุปกรณ์

- การศึกษาเอกสาร ข้อมูล (Documentary research) เพื่อศึกษาประวัติของชุมชน สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อมูลพื้นฐานลักษณะทางประชากรและการสัมภาษณ์ผู้นำท้องถิ่นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน (Key Information)
- แผนที่ภูมิประเทศของกรมแผนที่ทหารแสดงอาณาเขตพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบล 4 จังหวัด คือ เพชรบูรณ์ สระบุรี ลพบุรี และพระนครศรีอยุธยา พื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก
- แบบสอบถามที่ใช้การสัมภาษณ์แบบกำหนดแนว (Structure interview) ซึ่งสร้างขึ้นจากแนวความคิดทฤษฎีประกอบกับการดัดแปลงจากการสัมภาษณ์ของผู้ที่เคยศึกษาที่เกี่ยวข้องมาแล้ว นำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับลักษณะของการศึกษาและวัตถุประสงค์ในการศึกษา
- คอมพิวเตอร์โดยเลือกใช้โปรแกรม GIS และ โปรแกรมสำเร็จรูป

วิธีการ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังองค์กรบริหารส่วนตำบล 2 ตัวอย่าง เพื่อทำการสอบถามผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล แล้วทำการติดตามตรวจสอบความเข้าใจในการกรอกแบบสอบถามพร้อมเร่งรัดการส่งแบบสอบถามกลับคืนทุกครั้ง เพื่อนำผลการศึกษามาวิเคราะห์ต่อไป

2. วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

2.1 การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำการสุ่มตัวอย่างประชากรโดยการคัดเลือกองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ติดและมีรัศมีห่างจากแม่น้ำป่าสักไม่เกิน 300 เมตร ซึ่งจะมีขอบเขตการวิจัย 33.3155 ตารางกิโลเมตร ดังภาพที่ 4 ในเขตการปกครอง 2 ภูมิภาค คือ ภาคเหนือ จังหวัดเพชรบูรณ์ ภาคกลางจังหวัดสระบุรี ลพบุรี และพระนครศรีอยุธยา รวม 103 องค์การบริหารส่วนตำบล 21 อำเภอ 4 จังหวัด รายละเอียดดังตารางที่ 1

ทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่างเฉพาะผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งประกอบด้วย นายกอง้องการบริหารส่วนตำบล รองนายกอง้องการบริหารส่วนตำบลรองประธานสภา ประธานสภา เลขานายก / เลขาประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รวม 6 ตำแหน่ง ดังนั้นจะมีกลุ่มประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 618 คน แล้วการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมได้จาก Yamane (1973) อ่างในบุญธรรม (2527) ดังนี้

$$\text{เมื่อ} \quad n = \frac{N}{1 + (Ne^2)}$$

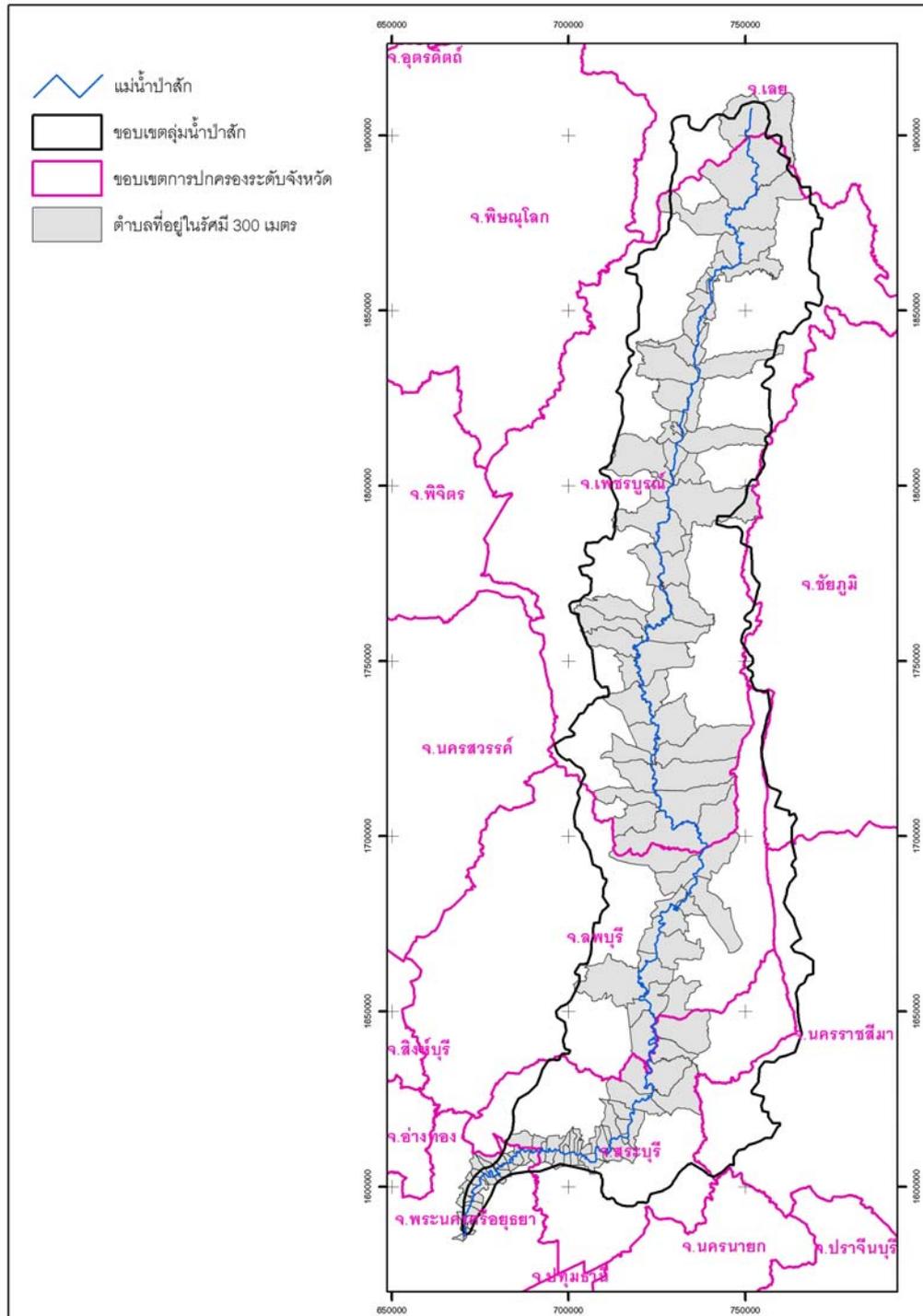
e = ค่าความคาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างเมื่อกำหนดให้ค่าความคาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับร้อยละ 5 ($e = 0.05$)

N = ขนาดประชากร (จำนวนองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมด)

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (จำนวนกลุ่มตัวอย่างองค์การบริหารส่วนตำบล)

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} \quad n &= \frac{103}{1 + (103(0.05^2))} \\ n &= 82 \end{aligned}$$

ดังนั้น จะมีกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 82 องค์การบริหารส่วนตำบล

ภาพที่ 5 ขอบเขตพื้นที่ปกครอง ลุ่มน้ำป่าสักที่ทำการศึกษา

ตารางที่ 1 พื้นที่ศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มน้ำป่าสัก

ลำดับที่	จังหวัดในพื้นที่ ศึกษากลุ่มน้ำ	อำเภอ ที่ศึกษา	อบต.ที่ ศึกษา	สัดส่วน ร้อยละ	อบต. ตัวอย่าง	จำนวน (อบต.ละ2)
1	เพชรบูรณ์	7	50	48.54	40	(40x2) = 80
2	สระบุรี	7	27	26.21	21	(21x2) = 42
3	ลพบุรี	3	12	11.65	10	(10x2) = 20
4	พระนครศรีอยุธยา	4	14	13.60	11	(13x2) = 22
รวม		21	103	100	82	164

2.2 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง เป็นการใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างเลือกแบบไม่เฉพาะ ไม่เลือกตำแหน่งคัดเลือกเฉพาะผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากผู้บริหารคณะกรรมการฯ เป็นกลุ่มผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีความน่าเชื่อถือกับบุคคลทั่วไป และมีอำนาจหน้าที่สามารถดำเนินการจัดการคุณภาพน้ำ และจะทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยสุ่มตัวอย่างแบบไม่เฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลละ 2 ตัวอย่าง ดังนั้นจะมีองค์การบริหารส่วนตำบล 82 แห่ง แห่งละ 2 รวมทั้งสิ้น 164 ตัวอย่าง ดังตารางที่ 1

3. การสร้างแบบสอบถาม

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งการสร้างแบบสอบถาม โดยการศึกษาจากเอกสารตำราวิชาการ วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องและศึกษาข้อมูลความต้องการ การจัดการคุณภาพน้ำ พื้นฐานของประชาชนในพื้นที่กลุ่มน้ำป่าสักและปรึกษาคณาจารย์ ตลอดจนผู้นำชุมชนกลุ่มน้ำ ผู้มีความรู้ ความสามารถที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถามทั้งคำถามแบบปลายปิด (Check list) และคำถามแบบปลายเปิด (Open - ended) โดยแบ่งเป็นส่วนต่างๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานของผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจในการจัดการและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก โดยประกอบด้วยลักษณะความรู้เป็น 4 ด้านที่เป็นแนวทางในการสอบถาม ดังนี้

- 1) ความรู้ทั่วไปในการจัดการคุณภาพน้ำ ในข้อที่ 14, 15*, 16, 18, 21, 27
- 2) ความสัมพันธ์ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลใกล้เคียงกับคุณภาพน้ำ ในข้อที่ 17, 19*, 20, 29*
- 3) การบำบัดน้ำเสียอย่างง่าย 22, 23*, 25, 28
- 4) การตรวจสอบเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ 24*, 26, 30, 31, 32, 33

* คำถามความรู้ความเข้าใจในการจัดการคุณภาพน้ำและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสักในเชิงลบ

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการประเมินศักยภาพและแนวทางการสร้างเครือข่ายของจัดการคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก

ส่วนที่ 4 บทบาทหน้าที่ของจัดการบริหารส่วนตำบลในการสร้างเครือข่ายของจัดการคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก โดยบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลแบ่งเป็น 4 ลักษณะบทบาทดังนี้

- 1) บทบาทผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินการจัดการคุณภาพน้ำ
- 2) บทบาทผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการจัดการคุณภาพน้ำ
- 3) บทบาทผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในการประสานการจัดการคุณภาพน้ำ
- 4) บทบาทผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในการสนับสนุนการจัดการคุณภาพน้ำ

ส่วนที่ 5 ปัจจัยการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก กำหนดแบบสอบถามปลายเปิดให้ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลแสดงความคิดเห็น

3.2 การทดสอบเครื่องมือ

เมื่อสร้างแบบสัมภาษณ์เรียบร้อยแล้วเพื่อให้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีคุณภาพสามารถวัดได้สม่ำเสมอและมีความเที่ยง (Reliability) จึงทำการทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม โดยการนำไปทดสอบ (pre - test) กลุ่มประชากรเป้าหมาย กับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบางปะหัน ตำบลบางปะหัน อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง ความถูกต้องของแบบสอบถามและความบกพร่องของแบบสอบถามหลังจากนั้นนำแบบสอบถามปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บข้อมูลภาคสนามแล้ว เรียบร้อย ทำการสร้างคู่มือการวิเคราะห์ข้อมูล ลงรหัส จากนั้นนำข้อมูลที่ลงรหัสไปประมวลผลและวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปซึ่งมีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Description analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทางเศรษฐกิจ และสังคม ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการคุณภาพน้ำ และการสร้างเครือข่ายในการจัดการคุณภาพน้ำ โดยรวบรวมข้อมูลการศึกษาในรูปแบบสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum)

4.2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantity analysis) การทดสอบสมมุติฐาน โดยการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ (Relationship analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น (Independent variables) และตัวแปรตาม (Dependent variables) โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพียร์สัน (correlation coefficient Pearson)

4.3 สรุปปัญหาและอุปสรรคบทบาทของผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ในการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำ ลุ่มน้ำป่าสัก

ผลและวิจารณ์

ผล

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก โดยมีผลการศึกษาวิจัยสามารถแบ่งได้เป็น 7 ส่วน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและสภาพเศรษฐกิจและสังคม

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจในการจัดการและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการประเมินศักยภาพและแนวทางการสร้างเครือข่ายองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก

ส่วนที่ 4 บทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการสร้างเครือข่ายองค์การบริหารคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก

ส่วนที่ 5 การทดสอบสมมุติฐาน

ส่วนที่ 6 ปัจจัยการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก

ส่วนที่ 7 การวิเคราะห์ศักยภาพการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำ

1. ข้อมูลทั่วไปและสภาพเศรษฐกิจและสังคม

1.1 ปัจจัยด้านข้อมูลพื้นฐานทั่วไป มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1.1 เพศ ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล มีทั้งสิ้น 164 คน พบว่า มีเพศชาย 143 คน คิดเป็นร้อยละ 87.2 เพศหญิง 21 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8 มีอายุเฉลี่ย 45 ปี ดังตารางที่ 2

1.1.2 อายุ ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า มีอายุสูงสุด 73 ปีอายุน้อยสุด 23 ปี มีช่วงอายุสูงสุดระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 37.6 และ ช่วงอายุต่ำสุดระหว่างที่ 20 – 30 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 37.6 ดังตารางที่ 2

1.1.3 ระดับการศึกษา ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า มีการจบการศึกษาระดับสูงสุดสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 17.9 มีการจบการศึกษาระดับประถมต้นต่ำสุด จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8 ช่วงระหว่างผู้บริหารคณะกรรมการฯ ที่มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่ระดับปริญญาตรี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 30.3 และช่วงระหว่างประถมปลายเป็นระดับการศึกษาส่วนที่น้อยสุด จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6 ดังตารางที่ 2

1.1.4 จำนวนปีที่ตั้งถิ่นฐาน ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า มักมีการตั้งถิ่นฐานส่วนใหญ่ มากกว่า 25 ปีขึ้นไปจำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 37.8 และมีการตั้งถิ่นฐานต่ำสุดระหว่าง 16 - 20 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 24.0 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ปัจจัยพื้นฐานของผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล

ปัจจัยข้อมูลพื้นฐานทั่วไป		จำนวน (คน)	ร้อยละ	หมายเหตุ
เพศ	- ชาย	143	87.2	
	- หญิง	21	12.8	
รวม		164	100.0	
อายุ	- 20 - 30 ปี	6	3.7	อายุสูงสุด 73 ปี
	- 31 - 40 ปี	45	27.4	อายุต่ำสุด 23 ปี
	- 41 - 50 ปี	65	39.6	อายุเฉลี่ย 45 ปี
	- 51 - 60 ปี	37	22.6	
	- มากกว่า 60 ปี	11	6.7	
รวม		164	100.0	
ระยะเวลาที่	- อาศัยในชุมชนตั้งแต่กำเนิด	35	21.3	
อาศัยในชุมชน	- 1 - 5 ปี	28	17.1	
	- 6 - 10 ปี	15	9.1	
	- 11 - 15 ปี	5	3.0	
	- 16 - 20 ปี	4	2.4	
	- 21 - 25 ปี	15	9.1	
	- มากกว่า 25 ปีขึ้นไป	62	37.8	
รวม		164	100.0	
ระดับการศึกษา สูงสุด	- ประถมต้น(ป.1- ป.4)	21	10.8	ระดับการศึกษา
	- ประถมปลาย(ป.6, ป.7)	5	2.6	ผู้บริหารคณะ
	- มัธยมต้นหรือเทียบเท่า	21	10.8	กรรมการ อบต.
	- มัธยมปลาย / หรือเทียบเท่า	46	23.6	มีระดับการรู้
	- อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	8	4.1	หนังสือ 100%
	- ปริญญาตรี	59	30.3	
- สูงกว่าปริญญาตรี(โท,เอก)	35	17.9		
รวม		164	100.0	

สรุปปัจจัยด้านข้อมูลพื้นฐานทั่วไปมี เป็นปัจจัยที่แสดงถึงคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นส่วนใหญ่ โดยมี เพศชายคิดเป็นร้อยละ 87.2 เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 12.8 ประมาณผู้ชาย 7 คน ต่อผู้หญิง 1 คน มีอายุช่วงระหว่างสูงสุดที่ 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.6 และอายุระหว่าง ต่ำสุดที่ 20 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.7 เนื่องจากช่วงอายุ 41 – 50 ปี เป็นช่วงวัยทำงานที่เริ่มมีความมั่นคง มีบทบาทต่อชุมชน ส่วนอายุระหว่าง 20 – 30 ปี เป็นช่วงเริ่มจบการศึกษาผ่านพ้นวัยรุ่น จิตสำนึกต่อชุมชน การมีบทบาทผู้บริหารคณะกรรมการอาจมีน้อยกว่าอายุช่วงอื่นๆ ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 30.3 และมีการศึกษาสูงกว่าระดับชั้นปริญญาตรีถึง คิดเป็นร้อยละ 17.9 เนื่องจากผู้บริหารคณะกรรมการฯ คัดเลือก คัดสรรและแต่งตั้งจากกลุ่มประชาชนในตำบล ผู้มีบทบาทที่น่าเชื่อถือ ระดับการศึกษาที่เป็นที่น่าไว้วางใจกับบุคคลอื่นๆ และความคุ้นเคยมีความสอดคล้องกับจำนวนปีที่ตั้งถิ่นฐานสูงสุดมากกว่า 25 ปี

1.2 ปัจจัยพื้นฐานสภาพเศรษฐกิจ รายละเอียดมีดังต่อไปนี้

1.2.1 อาชีพที่นอกเหนือจากการเป็นผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ผู้บริหารคณะกรรมการฯ ที่ไม่มีอาชีพที่ก่อให้เกิดรายได้นอกเหนือจากการเป็นผู้บริหารคณะกรรมการฯ จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 32.3 และที่มีอาชีพที่ก่อให้เกิดรายได้ นอกเหนือจากการเป็นผู้บริหารคณะกรรมการฯ จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 67.7 จากทั้งหมด 164 คน ซึ่งมีอาชีพทำสวน / ทำไร่มีการประกอบอาชีพสูงสุด จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 17.7 การประกอบอาชีพปลูกผักสวนครัวและรับจ้างในภาคเกษตรกรรมน้อยที่สุดเท่ากันที่ อย่างละจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2 ดังตารางที่ 3

ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล พื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก เขตพื้นที่ จังหวัดเพชรบูรณ์ สระบุรี ลพบุรี พระนครศรีอยุธยา มีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมทำสวน / ทำไร่ ปลูกอ้อยเป็นพืชหลัก และปลูกข้าวโพด ร่วมกับมันสำปะหลังสลับกับปลูกทานตะวัน เนื่องด้วยมีแม่น้ำป่าสัก ห้วยลำพุง ห้วยเกาะแก้ว ห้วยมวกเหล็ก และเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์เป็นปัจจัยต้นทุนทรัพยากรน้ำที่เหมาะสม และผู้บริหารคณะกรรมการฯ มีความต้องการตอบสนองความใกล้ชิดติดต่อกับประชาชนในพื้นที่หากมีการประกอบอาชีพอื่นๆ ที่ต้องออกนอกพื้นที่ตำบล บทบาทในกลุ่มสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนในพื้นที่อาจลดลงได้

1.2.2 รายได้ในครัวเรือนของผู้บริหารคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า รายได้ในครัวเรือนมากที่สุดที่มากกว่า 25,001 บาท จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5 และ รายได้น้อยสุดที่น้อยกว่า 5,000 บาท จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4 ดังตารางที่ 3

สรุปปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยที่แสดงถึงสภาพเศรษฐกิจ ลักษณะงานที่นอกเหนือจากการเป็นผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล และรายได้ภายใน ครัวเรือน ซึ่งมีการประกอบอาชีพที่นอกเหนือจากการเป็น ผู้บริหารคณะกรรมการฯ ร้อยละ 67.7 ผู้ประกอบอาชีพทำสวน / ทำไร่ คิดเป็นร้อยละ 17.7 ซึ่งผู้บริหารคณะกรรมการฯ ประกอบอาชีพอยู่ ดังเดิมก่อนดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งยังประกอบอาชีพในพื้นที่องค์การบริหาร ส่วนตำบลนั้นๆ ด้วย และมีรายได้มากที่สุดมากกว่า 25,001 บาท ผู้บริหารคณะกรรมการฯ กล่าวว่า รายได้ที่เพิ่มขึ้นเกิดจากการมีอาชีพที่นอกเหนือจากการเป็นผู้บริหารคณะกรรมการฯ และมีการ ปรับอัตราค่าตอบแทนเจ้าพนักงานและพนักงานเจ้าหน้าที่เพิ่มขึ้น จากการศึกษา พบว่า ปลัดองค์การ บริหารส่วนตำบลไม่ได้ประกอบอาชีพที่นอกเหนือจากการเป็นผู้บริหารคณะกรรมการฯ มีจำนวน สูงสุด เนื่องจากเป็นผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ตามเวลาราชการ และสามารถย้ายออกนอกพื้นที่ได้

1.3 ปัจจัยพื้นฐานด้านสังคม รายละเอียดดังต่อไปนี้

1.3.1 ตำแหน่งหน้าที่ของผู้บริหารคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า มี ตำแหน่งหน้าที่เรียงจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ปลัด อบต. (เลขานุการคณะกรรมการสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบล) จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 29.9 นายกององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 45 คน คิดเป็น ร้อยละ 27.4 ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4 รองนายก องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5 เลขานุการสภา / นายกององค์การบริหาร ส่วนตำบล จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 6.1 รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7 ตามลำดับดังตารางที่ 4

จากการศึกษา พบว่า การคัดเลือกสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มักใช้การ คัดเลือกตามความสัมพันธ์ระหว่างเครือญาติและระดับการศึกษา การมีบทบาทต่อประชาชนใน พื้นที่เป็นปัจจัยการคัดสรรผู้บริหารคณะกรรมการฯ และการคัดสรรตำแหน่งหน้าที่ของผู้บริหาร คณะกรรมการฯ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3 ปัจจัยพื้นฐานสภาพเศรษฐกิจของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล (N = 164)

ปัจจัยพื้นฐานสภาพเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	หมายเหตุ	
อาชีพที่นอกเหนือ	-ไม่มีอาชีพอื่น	53	32.3	อาชีพอื่นๆได้แก่
จากการเป็น	-ทำนา	26	15.9	ขับรถโดยสาร
ผู้บริหารคณะ	-ทำสวน/ทำไร่	29	17.7	และรับเหมา
กรรม อบต.	-ปลูกผักสวนครัว	2	1.2	ก่อสร้าง
	-เลี้ยงสัตว์	9	5.5	
	-ค้าขาย	22	13.4	
	-รับจ้างภาคอุตสาหกรรม	6	3.7	
	-อุตสาหกรรมในครัวเรือน	4	2.4	
	-รับราชการ (บ้านาน)	5	3.0	
	-รับจ้างในภาคเกษตร	2	1.2	
	-อื่นๆ (ระบุ).....	6	3.7	
รวม	164	100.0		
รายได้ใน	-น้อยกว่า 5,000 บาท	4	2.4	
ครัวเรือน	-5,001 - 12,000 บาท	33	20.1	
	-12,001 - 16,000 บาท	29	17.7	
	-16,001 - 20,000 บาท	22	13.4	
	-20,001 - 25,000 บาท	26	15.9	
	-มากกว่า 25,001 บาท	50	30.5	
รวม	164	100.0		

การดำรงตำแหน่งจากการเลือกตั้ง ได้แก่ นายกองจัดการบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองจัดการบริหารส่วนตำบลและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เลขาประธานสภา / นายกองจัดการบริหารส่วนตำบล เป็นบุคคลกรในพื้นที่ตำบลนั้นๆ มีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี

การดำรงตำแหน่งจากการแต่งตั้ง ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่เป็นเลขานุการคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดแต่งตั้งจากภาครัฐมักเป็นบุคคลภายนอกตำบลไม่มีวาระดำรงตำแหน่งกำหนด และรองนายกองจัดการบริหารส่วนตำบลเป็นการแต่งตั้งจากนายกองจัดการบริหารส่วนตำบลนั้นๆ เป็นบุคคลกรในพื้นที่ตำบลนั้นๆ มีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี

1.3.2 ระยะเวลาการเป็นผู้บริหารคณะกรรมการบริหารองค์การส่วนตำบล พบว่า ระยะเวลาการเป็นผู้บริหารคณะฯ สูงสุดที่มากกว่า 4 ปี จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 61.0 และเป็นผู้บริหารคณะกรรมการฯ ต่ำสุดที่น้อยกว่า 1 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 ดังตารางที่ 4 ผู้บริหารคณะกรรมการฯ เป็นบุคคลที่มีภาวะผู้นำและได้รับความเชื่อถือภายในตำบล มักมีการดำรงตำแหน่งหลายวาระต่อเนื่อง มีการเจริญก้าวหน้า ตั้งแต่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาหรือรองประธานและสุดท้ายหากยังมีบทบาท และได้รับความเชื่อถือจากผู้บริหารคณะกรรมการฯ และประชาชนในพื้นที่ก็มักได้รับเลือกตั้งเป็นนายกองจัดการบริหารส่วนตำบล

ตารางที่ 4 ปัจจัยพื้นฐานสภาพสังคมด้านตำแหน่งหน้าที่และระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง (N = 164)

ปัจจัยพื้นฐานสังคม	จำนวน(คน)	ร้อยละ	หมายเหตุ
ตำแหน่งหน้าที่	-ประธานสภา อบต.	40	24.4
	-รองประธานสภา อบต.	6	3.7
	-นายก อบต.	45	27.4
	-รองนายก อบต.	14	8.5
	-เลขาประธาน/นายก อบต.	10	6.1
	-ปลัด อบต.	49	29.9
รวม	164	100.0	
ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง	-น้อยกว่า 1 ปี	8	4.9
	-1 – 2 ปี	20	12.2
	-3 – 4 ปี	36	22.0
	-มากกว่า 4 ปี	100	61.0
รวม	164	100.0	

1.3.3 ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ใช้ประโยชน์จากแม่น้ำ / ลำคลองในด้านใด พบว่า ไม่ใช้ประโยชน์แม่น้ำป่าสัก จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 โดยมีการใช้ประโยชน์รวมกันทั้งสิ้น 153 คน คิดเป็นร้อยละ 93.3 คน ทั้งหมด 164 คน ซึ่งสามารถเรียงลำดับการใช้ประโยชน์จากมากที่สุด ได้แก่ ด้านการเกษตรจำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 62.2 ใช้ในการอุปโภค – บริโภคจำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 51.2 การประมง / จับสัตว์น้ำ จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 การท่องเที่ยวทางน้ำและการคมนาคมขนส่งอย่างละ 19 คน คิดเป็นร้อยละ 11.6 ด้านอุตสาหกรรมจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.3 ตามลำดับดังตารางที่ 5

การใช้ประโยชน์จากแม่น้ำป่าสักเพื่อการเกษตรมีสูงสุด เชื่อมโยงกับอาชีพที่นอกเหนือจากการเป็นผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมสูงเช่นกัน แสดงให้เห็นว่าประชาชนในพื้นที่ยังมีการใช้ประโยชน์แม่น้ำป่าสักและสาขาเพื่อการเกษตรเป็นหลัก การใช้น้ำป่าสักเพื่อการอุปโภค – บริโภคในปริมาณที่ต่ำกว่าอาจเนื่องจากปัจจุบันพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสักมีระบบน้ำประปาเกือบทั่วทุกพื้นที่ของกลุ่มน้ำ

ตารางที่ 5 ปัจจัยพื้นฐานสภาพสังคมด้านการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำป่าสัก (N = 164)

ปัจจัยพื้นฐานสังคม	จำนวน(คน)	ร้อยละ	หมายเหตุ	
การใช้ประโยชน์จากแม่น้ำป่าสัก	-ไม่ใช้ประโยชน์จากแม่น้ำป่าสัก	11	6.7	
	-ใช้ประโยชน์จากแม่น้ำป่าสัก ดังนี้	153	93.3	
	การอุปโภค-บริโภค	84	51.2	สามารถตอบได้
	การเกษตร	102	62.2	มากกว่า 1 ข้อ
	การท่องเที่ยวทางน้ำ	19	11.6	
	ประมง/จับสัตว์น้ำ	41	25.0	
	การคมนาคมขนส่ง	19	11.6	
	ด้านอุตสาหกรรม	7	4.3	

1.3.4 ปัญหาคุณภาพน้ำแม่น้ำป่าสักที่เสื่อมโทรมมีสาเหตุจากการกระทำใดๆ พบว่า ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล คิดเห็นว่า การทิ้งขยะสิ่งปฏิกูลจากบ้านเรือนสูงสุด จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 58.5 การกร่อนของดินจำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 การเกษตร และยาปราบศัตรูพืช จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 48.2 น้ำเสียจากโรงงาน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 46.3 ภัยธรรมชาติ จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 39.0 การสร้างเขื่อนกั้นลำน้ำ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 13.4 การทำปศุสัตว์ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 12.2 สันทนการและท่องเที่ยว จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3 ตามลำดับ ดังตารางที่ 6

จากการรวบรวมศึกษาทัศนคติและความคิดเห็นของผู้บริหารคณะกรรมการบริหารฯ พบว่า การทิ้งขยะสิ่งปฏิกูลบ้านเรือนเป็นปัญหาที่สำคัญต่อคุณภาพน้ำสูงสุด เนื่องจาก ปัจจุบันการจัดการขยะมูลฝอย ประชาชนในพื้นที่มักดำเนินการจัดการโดย นำขยะจากบ้านเรือนมาเทกองแล้วเผาหรือกลบ ซึ่งขยะมูลฝอยเป็นปัญหาที่ทุกครัวเรือนต้องประสบพบเจอตลอดทั้งปี ส่วน การกร่อนของดิน การเกษตรและยาปราบศัตรูพืช น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม ภัยธรรมชาติ ฯลฯ เป็นปัญหาคุณภาพน้ำตามช่วงเวลา บ้างฤดูกาลไม่ได้ประสบปัญหาทั้งปีและองค์กรปกครอง ระดับล่างสุดที่มีระบบการจัดการขยะ คือ เทศบาล เท่านั้น

ตารางที่ 6 ปัจจัยพื้นฐานสภาพสังคมด้านปัญหาคุณภาพน้ำแม่น้ำป่าสัก (N = 164)

ปัจจัยพื้นฐานสังคม	จำนวน(คน)	ร้อยละ	หมายเหตุ
ปัญหาคุณภาพน้ำ			
แม่น้ำป่าสัก			
-ภัยธรรมชาติ	64	39.0	สามารถตอบได้
-การสร้างเขื่อนกั้นลำน้ำ	22	13.4	มากกว่า 1 ข้อ
-ขยะปฏิกูลจากบ้านเรือน	96	58.5	
-น้ำเสียโรงงานอุตสาหกรรม	76	46.3	
-เกษตรและยาปราบศัตรูพืช	79	48.2	
-สันตนาการและท้องเที่ยว	12	7.3	
-การกร่อนของดิน	82	50.0	
-การทำปศุสัตว์	20	12.2	

1.3.5 ความสัมพันธ์กับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล

ก. การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ การติดต่อสัมพันธ์ด้านต่างๆ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลภายในอำเภอสูงสุด เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยปกครองขนาดเล็กควบคุมลักษณะโดยหน่วยปกครอง อำเภอ จังหวัดหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามระดับ นโยบายการจัดการคุณภาพน้ำจึงเป็นลักษณะเอกลักษณะตามนโยบายระดับการปกครองจังหวัดๆ นั้น ถึงแม้มีเขตการปกครองระดับตำบลติดต่อกัน จึงมักขาดการประสานงานเพื่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามหลักการจัดการคุณภาพน้ำที่เป็นลักษณะการจัดการเชิงพื้นที่ทั้งระบบลุ่มน้ำดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่ปกครอง

ลักษณะความสัมพันธ์	ร้อยละ	หมายเหตุ
ความสัมพันธ์ อบต. ภายในอำเภอ	67.5	(N = 164)
ความสัมพันธ์ อบต. ระหว่างอำเภอ	29.4	
ความสัมพันธ์ อบต. ระหว่างจังหวัด	3.1	
รวม	100.0	

ข. ความสัมพันธ์ผู้บริหารคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลด้านต่างๆ พบว่า ความสัมพันธ์กับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ สูงสุด คือ ด้านกิจกรรมหน้าที่ จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 42.7 ด้านเครือข่ายและเพื่อนพ้อง จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 37.8 ด้านการจัดการคุณภาพน้ำ จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 25.6 ด้านธุรกิจการค้าส่วนบุคคล จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 12.2 ตามลำดับ ดังตารางที่ 8 การศึกษาผู้บริหารคณะกรรมการฯ มีความสัมพันธ์ทั้ง 4 ด้านคิดเป็นร้อยละ 29.5 เนื่องจากปัจจุบันการคัดสรรเลือกสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการเลือกตามระบบความสัมพันธ์เครือข่ายและเพื่อนพ้องการติดต่อ ความสัมพันธ์ที่บ่อยครั้งจึงเป็นการติดต่อกิจกรรมหน้าที่ รองลงมาที่ใกล้เคียงด้านเครือข่ายและเพื่อนพ้องและการติดต่อของผู้บริหารคณะกรรมการฯ เป็นการติดต่อระหว่างกลุ่มบุคคลดั้งเดิมๆ ก่อนที่จะเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

ตารางที่ 8 ความสัมพันธ์กับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลด้านต่างๆ (N = 164)

ความสัมพันธ์	ความสัมพันธ์			
	มีความสัมพันธ์		ไม่มีความสัมพันธ์	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ด้านเครือข่ายและเพื่อนพ้อง	62	37.8	102	62.2
ด้านธุรกิจการค้าส่วนบุคคล	20	12.2	144	87.8
ด้านกิจกรรมหน้าที่	70	42.7	94	57.3
ด้านการจัดการคุณภาพน้ำ	42	25.6	122	74.4
ความสัมพันธ์ ทั้งหมด / 4 ด้าน(ร้อยละ)		29.6		70.4

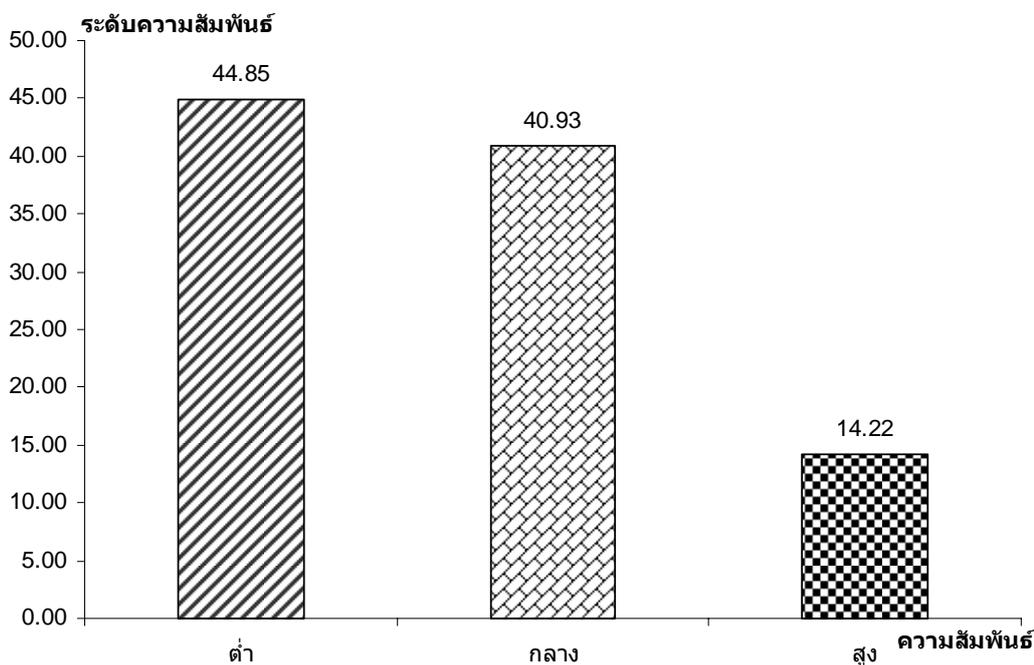
ค. ระดับบทบาทการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล

1) ระดับการติดต่อสัมพันธ์องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเพชรบูรณ์รอบ บริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก มีองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการติดต่อสัมพันธ์ระดับสูงคิดเป็นร้อยละ 61.9 ระดับกลาง คิดเป็นร้อยละ 31.0 ระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 7.1 และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่ อำเภอหล่มสัก มีการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลสูงสุด เหมาะสมเป็นพื้นที่นำร่องในการสร้างเครือข่ายการจัดการลุ่มน้ำป่าสัก พื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์รายละเอียดดังตารางผนวกที่ 22

2) ระดับการติดต่อสัมพันธ์องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดลพบุรีรอบ บริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก มีองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการติดต่อสัมพันธ์ระดับสูงคิดเป็นร้อยละ 53.8 ระดับกลาง คิดเป็นร้อยละ 38.5 ระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 7.7 และองค์การบริหารส่วนตำบลชัยบาดาล อำเภอชัยบาดาล มีการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลสูงสุด เหมาะสมเป็นพื้นที่นำร่องในการสร้างเครือข่ายการจัดการลุ่มน้ำป่าสัก พื้นที่จังหวัดลพบุรีรายละเอียดดังตารางผนวกที่ 22

3) ระดับการติดต่อสัมพันธ์องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรีรอบ บริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก มีองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการติดต่อสัมพันธ์ระดับสูงคิดเป็นร้อยละ 29.2 ระดับกลาง คิดเป็นร้อยละ 58.3 ระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 12.5 และองค์การบริหารส่วนตำบลต้นตาล อำเภอเสาไห้ มีการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลสูงสุด เหมาะสมเป็นพื้นที่นำร่องในการสร้างเครือข่ายการจัดการลุ่มน้ำป่าสัก พื้นที่จังหวัดสระบุรีรายละเอียดดังตารางผนวกที่ 22

4) ระดับการติดต่อสัมพันธ์องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รอบบริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก มีองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการติดต่อสัมพันธ์ระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 47.1 ระดับกลาง คิดเป็นร้อยละ 29.4 ระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 23.5 และองค์การบริหารส่วนตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ มีการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลสูงสุด เหมาะสมเป็นพื้นที่นำร่องในการสร้างเครือข่ายการจัดการลุ่มน้ำป่าสัก พื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รายละเอียดดังตารางผนวกที่ 22

ภาพที่ 6 ระดับความพึงพอใจกับองค์การบริหารส่วนตำบลต่างๆ

ระดับความพึงพอใจระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก มีระดับความพึงพอใจระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 44.9 ระดับกลาง คิดเป็นร้อยละ 41.0 ระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 14.1 ตามลำดับ (ภาพที่ 6) พื้นที่จังหวัดสระบุรีเป็นพื้นที่ที่มีระดับความพึงพอใจกับองค์การบริหารส่วนตำบลสูงสุดร้อยละ 20.2

1.3.6 ข่าวสารแนวทางการจัดการและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ

การได้รับข่าวสารของผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำ ลุ่มน้ำป่าสัก มีแนวทางข่าวสารได้รับข่าวสารดังนี้

ก. ข่าวสารแนวทางการจัดการ และการเฝ้าระวัง คุณภาพน้ำ ของผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ความถี่ในการรับข่าวสาร / เดือน จากเจ้าหน้าที่ราชการต่างๆ ไม่เคยได้รับสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 36.6 โทรทัศน์เป็นแหล่งข่าวที่ได้รับบ่อยครั้งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.8 ส่วนแหล่งข่าวอื่นๆ ได้แก่ อินเทอร์เน็ต ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ข่าวสารแนวทางการจัดการ และการเฝ้าระวัง คุณภาพน้ำ (N =164)

ข่าวสารและแหล่งข่าว	ความถี่ในการรับข่าวสาร / เดือน			
	ไม่เคย (0ครั้ง)	ไม่บ่อย (1-2ครั้ง)	บ่อย (3-5ครั้ง)	บ่อยมาก (6-7ครั้ง)
1. ข่าวสารแนวทางการจัดการ และการเฝ้าระวัง คุณภาพน้ำ (ตอบได้มากกว่า1 ข้อ)				
1) จากเจ้าหน้าที่ราชการต่างๆ เช่น ตำรวจ เป็นต้น	60 (36.6)	56 (34.1)	37 (22.6)	11 (6.7)
2) จากวิทยุ	29 (17.7)	51 (31.1)	53 (32.3)	31 (18.9)
3) จากโทรทัศน์	16 (9.8)	45 (27.4)	64 (39.0)	39 (23.8)
4) จากหนังสือพิมพ์ / นิตยสาร	23 (14.0)	52 (31.8)	56 (34.1)	33 (20.1)
5) จากป้ายโฆษณา	46 (28.0)	73 (44.5)	33 (20.1)	12 (7.3)
6) จากแผ่นพับใบปลิว	57 (34.8)	67 (40.9)	31 (18.9)	9 (5.5)
7) จากเพื่อนๆ อบต. เช่น สมาชิกอบต.อื่นๆ เป็นต้น	18 (11.0)	73 (44.5)	50 (30.5)	23 (14.0)
8) จากผู้นำชุมชน เช่น พระสงฆ์ ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น	28 (17.1)	72 (43.9)	49 (29.9)	15 (9.1)
9) จากแหล่งอื่นๆ โปสเตอร์บน ใต้แก่อินเทอร์เน็ต	146 (89.0)	11 (6.7)	7 (4.3)	0 (0.0)

จ. ข่าวสารด้านสถานะสถานการณ์ปัญหาและผลกระทบของคุณภาพน้ำ ของผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ความถี่ในการรับข่าวสาร / เดือน จากเจ้าหน้าที่ราชการต่างๆ ไม่เคยได้รับสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 38.4 โทรทัศน์เป็นแหล่งข่าวที่ได้รับบ่อยครั้งมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 17.1 ส่วนแหล่งข่าวอื่นๆ ใต้แก่อินเทอร์เน็ตดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ข่าวสารด้านสถานะสถานการณ์ ปัญหาและผลกระทบคุณภาพน้ำ (N=164)

ข่าวสารและแหล่งข่าว	ความถี่ในการรับข่าวสาร / เดือน			
	ไม่เคย (0ครั้ง)	ไม่บ่อย (1-2ครั้ง)	บ่อย (3-5ครั้ง)	บ่อยมาก (6-7ครั้ง)
2. ข่าวสารด้านสถานะสถานการณ์ ปัญหาและผลกระทบของคุณภาพน้ำ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)				
1) จากเจ้าหน้าที่ราชการต่างๆ เช่น ตำรวจ เป็นต้น	63 (38.4)	58 (35.4)	35 (21.3)	8 (4.9)
2) จากวิทยุ	33 (20.1)	60 (36.6)	53 (32.3)	18 (11.0)
3) จากโทรทัศน์	28 (17.1)	48 (29.3)	60 (36.6)	28 (17.1)
4) จากหนังสือพิมพ์ / นิตยสาร	31 (18.9)	56 (34.1)	51 (31.1)	26 (15.9)
5) จากหนังสือพิมพ์ / นิตยสาร	49 (29.9)	78 (47.6)	31 (18.9)	6 (3.7)
6) จากแผ่นพับใบปลิว	59 (36.0)	71 (43.3)	32 (19.5)	2 (1.2)
7) จากเพื่อนๆ อบต. เช่น สมาชิกอบต.อื่นๆ เป็นต้น	23 (14.0)	68 (41.5)	53 (32.3)	20 (12.2)
8) จากผู้นำชุมชน เช่น พระสงฆ์ ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น	31 (18.9)	69 (42.1)	50 (30.5)	14 (8.5)
9) จากแหล่งข่าวอื่นโปรดระบุ ได้แก่ อินเทอร์เน็ต	161 (98.2)	2 (1.2)	0 (0.0)	1 (0.6)

ข่าวสารและแหล่งข่าวการจัดการคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก ที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ราชการต่างๆ , วิทยุ , โทรทัศน์ , หนังสือพิมพ์ / นิตยสาร , หนังสือพิมพ์ / นิตยสาร , แผ่นพับ ใบปลิว เพื่อนๆสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล , ผู้นำชุมชน และแหล่งข่าวอื่นๆ พบว่าไม่เคยคิด เป็นร้อยละ 26.8 ไม่บ่อยครั้ง คิดเป็นร้อยละ 54.3 บ่อยครั้ง คิดเป็นร้อยละ 15.9 บ่อยมาก คิดเป็นร้อยละ 3.0 ส่วนแหล่งข่าวไม่เคยได้รับสูงสุด คือ จากเจ้าหน้าที่ราชการต่างๆ และแหล่งข่าวตอบไม่เคยได้รับน้อยสุด คือ จากแหล่งข่าวโทรทัศน์และผู้นำชุมชน

ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล เห็นว่าการเผยแพร่ข่าวสารการจัดการคุณภาพน้ำ จากเจ้าหน้าที่ราชการต่างๆ นั้นเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สิ่งแวดล้อมจังหวัดและสิ่งแวดล้อมภาคที่ 7 ซึ่งมีอำนาจควบคุมดูแลการจัดการคุณภาพน้ำโดยตรง แต่เนื่องจากความกว้างขวางของขอบเขตลุ่มน้ำ การเข้าถึง การสื่อสารด้วยลักษณะที่เป็นทางการและภาษาเทคนิควิชาการ ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ราชการต่างๆ และผู้บริหารคณะกรรมการฯ เป็นข้อจำกัดที่สำคัญ ส่วนโทรทัศน์และผู้นำชุมชนสามารถเข้าถึงด้วยสื่อหลากหลายรูปแบบและเข้าใจได้ทุกเพศและวัย ส่วนอินเตอร์เน็ตเป็นแหล่งข่าวที่มีความสำคัญเพิ่มเติมแต่มักพบปัญหาการขาดเจ้าหน้าที่ที่ชำนาญการจึงไม่สามารถใช้การได้อย่างต่อเนื่อง

สรุปปัจจัยด้านสังคม เป็นสิ่งที่แสดงถึงลักษณะ ความสัมพันธ์อยู่ร่วมกัน ความคิดเห็นต่อกลุ่มบุคคลผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารจัดการลุ่มน้ำป่าสัก ซึ่งมีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล (เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล) เป็นตำแหน่งกลุ่มตัวอย่างสูงสุดร้อยละ 29.9 เนื่องจากการปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถติดต่อประสานงานได้สะดวกมีการทำหน้าที่เป็นช่วงเวลาที่ชัดเจนกว่าตำแหน่งหน้าที่อื่นๆ ส่วนระยะเวลาการดำรงตำแหน่งหน้าที่เป็นผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลสูงสุดมากกว่า 4 ปี เนื่องจากการเข้ามามีบทบาท การมีส่วนร่วมต่อชุมชนท้องถิ่นของผู้บริหารคณะกรรมการฯ ที่ประชาชนในพื้นที่ให้การยอมรับอย่างต่อเนื่อง และการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำ / ลำคลองในด้านการเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 62.2 ส่วนปัญหาคุณภาพน้ำแม่น้ำป่าสักที่เสื่อมโทรมมีสาเหตุจากการทิ้งขยะสิ่งปฏิกูลบ้านเรือน คิดเป็นร้อยละ 58.5 และมีการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างองค์การบริหารตำบลภายในอำเภอสูงสุดร้อยละ 67.5 ความสัมพันธ์กับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ พบว่า มีการติดต่อสัมพันธ์ ร้อยละ 29.6 และมีการติดต่อด้านกิจกรรมหน้าที่สูงสุดร้อยละ 42.7 ผู้บริหารคณะกรรมการฯ กล่าวว่า การติดต่อสัมพันธ์ ระหว่างองค์การบริหารตำบลภายในอำเภอและการติดต่อสัมพันธ์ด้านกิจกรรมหน้าที่สูงสุด เนื่องจากองค์การบริหารตำบลเป็นหน่วยปกครองขนาดเล็กมีลักษณะ

การควบคุม แผนการกำหนดนโยบายระดับจังหวัดที่แตกต่าง การติดต่อสัมพันธ์เป็นลักษณะเชิงทางการ ถึงแม้จะมีพื้นที่ติดต่อกันแต่การดำเนินกิจกรรมต่างๆ แตกต่างลักษณะเขตพื้นที่การปกครอง บทบาทการดำเนินกิจกรรมร่วมกันน้อยกว่าพื้นที่อยู่ในเขตปกครองเดียวกัน

2. ความรู้ความเข้าใจในการจัดการและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก

ความรู้ความเข้าใจในการจัดการและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสักโดยประกอบด้วยทั้ง 4 ด้านที่เป็นแนวทางในการสอบถาม ดังนี้

เมื่อรวบรวมความเข้าใจทั้งดังตารางที่ 11 พบว่า ผู้บริหารคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลตอบถูกทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 69.6 และผู้ที่ตอบผิดทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 30.4 โดยสามารถแบ่งลักษณะความรู้ความเข้าใจในการจัดการคุณภาพน้ำได้ เป็น 4 ลักษณะดังตารางที่ 12

1. ด้านความรู้ทั่วไปในการจัดการคุณภาพน้ำ มีผู้ตอบถูก คิดเป็นร้อยละ 79.7 โดยมีข้อที่มีคะแนนสูงสุด คือ ข้อที่ 1 ถามว่า น้ำเป็นทรัพยากรหมุนเวียน มีผู้ตอบถูกจำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 87.8

2. ด้านความสัมพันธ์ของคุณภาพน้ำกับองค์การบริหารส่วนตำบลใกล้เคียง มีผู้ตอบถูก คิดเป็นร้อยละ 72.8 โดยมี ข้อที่มีคะแนนสูงสุด คือ ข้อที่ 4 ถามว่า หากมีน้ำเสียมักเกิดปัญหาความขัดแย้ง มีผู้ตอบถูก จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 86.0

3. ด้านการบำบัดน้ำเสียอย่างง่าย มีผู้ตอบถูก คิดเป็นร้อยละ 68.5 โดยมีข้อที่มีคะแนนสูงสุด คือ ข้อที่ 15 ถามว่าน้ำเสียในปริมาณน้อยธรรมชาติสามารถบำบัดเองได้จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 82.3

4. ด้านการตรวจสอบเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ มีผู้ตอบถูก คิดเป็นร้อยละ 57.3 โดยมี ข้อที่มีคะแนนสูงสุด คือ ข้อที่ 13 ถามว่าปกติแม่น้ำป่าสักมีอุณหภูมิผิวน้ำแปรอยู่ในช่วง 23 – 32 องศาเซลเซียส จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 73.8

ตารางที่ 11 ผลการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจในการจัดการคุณภาพน้ำ (N=164)

ความรู้ความเข้าใจในการจัดการคุณภาพน้ำ	ตอบผิด	ตอบถูก
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
1. น้ำเป็นทรัพยากรหมุนเวียน	20 (12.2)	144 (87.8)
2. น้ำสะอาด มักมีสี และไม่มีกลิ่น*	44 (26.8)	120 (73.2)
3. สัตว์น้ำลดลงเพราะน้ำเสีย	24 (14.6)	140 (85.4)
4. หากมีน้ำเสียมักเกิดปัญหาความขัดแย้ง	23 (14.0)	141 (86.0)
5. ลักษณะของน้ำแบ่งเป็นด้านเคมี ชีวภาพและกายภาพ	48 (29.3)	116 (70.7)
6. การปล่อยน้ำเสียจากบ้านเรือนจะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม*	26 (15.9)	138 (84.1)
7. น้ำเสียมีสาเหตุจากการปล่อยน้ำของโรงงานอุตสาหกรรมอย่างเดียว	50 (30.5)	114 (69.5)
8. BOD คือ ปริมาณออกซิเจนที่แบคทีเรียใช้ในการย่อยสารอินทรีย์ในน้ำ	36 (22.0)	128 (78.0)
9. หากมีค่า BOD ในน้ำมากยิ่งมีคุณภาพน้ำที่ดี	54 (32.9)	110 (67.1)
10. ผักตบชวาสามารถบำบัดน้ำเสียได้	43 (26.2)	121 (73.8)
11. หากมีพืชน้ำเจริญเติบโตมากๆ แสดงว่าน้ำมีคุณภาพที่ดี*	103 (62.8)	61 (37.2)
12. ปศุสัตว์ โรงฆ่าสัตว์ มักปล่อยค่า BOD ต่ำ	81 (49.4)	83 (50.6)
13. ปกติแม่น้ำป่าสักมีอุณหภูมิผันแปรอยู่ในช่วง 23 – 32 องศาเซลเซียส	43 (26.2)	121 (73.8)
14. มลพิษทางน้ำ คือ สภาวะที่น้ำมีการปนเปื้อน จนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิต	28 (17.1)	136 (82.9)
15. น้ำเสียในปริมาณน้อยธรรมชาติสามารถบำบัดเองได้	29 (17.7)	135 (82.3)
16. การใช้ประโยชน์จากแม่น้ำใน อบต.ต้นน้ำนั้น ไม่มีผลกระทบต่อคุณภาพน้ำใน อบต.ท้ายน้ำ*	84 (51.2)	80 (48.8)
17. คุณภาพน้ำที่เสื่อมโทรมมักพบ หนองแดง ในปริมาณที่มาก	76 (46.3)	88 (53.7)
18. คุณภาพน้ำที่ดีมักพบ ตัวอ่อนหนอนชีปะขาว ในปริมาณที่มาก	71 (43.3)	93 (56.7)
19. การตรวจสอบ น้ำมัน บนผิวน้ำ คือ การตักน้ำใส่แก้วแล้วส่องดูกับแสงอาทิตย์หากมีน้ำมัน น้ำในแก้วจะเป็นเหลืองสีขุ่นลอยอยู่บนผิวน้ำ	64 (39.0)	100 (61.0)
20. ฤดูฝนมักมีปัญหาด้านคุณภาพน้ำมากกว่าฤดูแล้ง*	64 (39.0)	100 (61.0)

ตารางที่ 12 ความรู้ความเข้าใจในการจัดการและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก

ความรู้ความเข้าใจในการจัดการและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก	ตอบผิด ร้อยละ	ตอบถูก ร้อยละ	N ร้อยละ
ความรู้ทั่วไปในการจัดการคุณภาพน้ำ	20.3	79.7	100.0
ความสัมพันธ์ของคุณภาพน้ำกับองค์การบริหารส่วนตำบลใกล้เคียง	27.2	72.8	100.0
การบำบัดน้ำเสียอย่างง่าย	31.5	68.5	100.0
การตรวจสอบเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ	42.7	57.3	100.0
รวม / 4	30.4	69.6	100.0

หลักเกณฑ์ดังกล่าว สามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

- ระดับคะแนน 1.0 – 7.0 แสดงว่า ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ พื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก ระดับต่ำ
- ระดับคะแนน 8.0 – 14.0 แสดงว่า ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ พื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก ระดับปานกลาง
- ระดับคะแนน 15.0 – 20.0 แสดงว่า ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก ระดับสูง

เมื่อตรวจสอบหาระดับความรู้ความเข้าใจ ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 93.30 เนื่องจากผู้บริหารคณะกรรมการฯ เป็นผู้นำชุมชน มีระดับการศึกษาสูง มีการอบรมด้านการจัดการคุณภาพน้ำบ่อยครั้งกว่าประชาชนทั่วไปในตำบล จึงมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสักอยู่ในระดับสูงดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ระดับความรู้ของผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล (N = 164)

ระดับความรู้ความเข้าใจ	ร้อยละ
ระดับต่ำ (ตอบถูก 0 – 7)	0.0
ระดับกลาง (ตอบถูก 8 – 14)	6.7
ระดับสูง (ตอบถูก 15 - 20)	93.3
รวม	100.0

3. ความคิดเห็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการประเมินศักยภาพและแนวทางการสร้างเครือข่ายองค์กรการจัดการคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก

ความคิดเห็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการประเมินศักยภาพและแนวทางการสร้างเครือข่ายองค์กรการจัดการคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก โดยแต่ละข้อความคิดเห็นมีการสอบถามถึงปัจจัยด้านต่างๆ และการลดหรือเพิ่มข้อจำกัดต่างๆ ในการจัดการคุณภาพน้ำ พื้นที่ลุ่มน้ำป่าสักโดยประเมินศักยภาพและแนวทางการสร้างเครือข่ายเป็น 3 ประการ

3.1 บทบาทและศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการคุณภาพน้ำ

ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นว่า บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการประเมินศักยภาพและแนวทางการสร้างเครือข่ายองค์กรการจัดการคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก ด้านบทบาทและศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการคุณภาพน้ำ ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลมีความคิดเห็นด้วยทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 75.7 ไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 14.9 ไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 9.4 ดังรายละเอียดตารางที่ 14 ส่วนประเด็นนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นทำให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการจัดการกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำป่าสักได้มากยิ่งขึ้น มีความคิดเห็นด้วยสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 92.2 ฉะนั้นควรมีการสร้างบทบาทศักยภาพผู้นำการจัดการคุณภาพน้ำ แต่ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบล ยังขาดความรู้เทคนิคและงบประมาณ

ตารางที่ 14 บทบาทศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการคุณภาพน้ำ (N = 164)

ประเด็น	เห็นด้วย จำนวน (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วย จำนวน (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ จำนวน (ร้อยละ)
บทบาทและศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการคุณภาพน้ำ			
1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการจัดการคุณภาพน้ำในลุ่มน้ำป่าสัก	124 (75.6)	25 (15.2)	15 (9.1)
2. นโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นทำให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการจัดการกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำ ป่าสักได้มากยิ่งขึ้น	152 (92.7)	3 (1.8)	9 (5.5)
3. กฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เอื้อต่อการจัดการคุณภาพน้ำ	85 (51.8)	48 (29.3)	31(18.9)
4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ขาดความรู้ทางด้านเทคนิค / วิชาการในการจัดการคุณภาพน้ำ	132 (80.5)	17 (10.4)	15 (9.1)
5. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินงานเพื่อจัดการคุณภาพน้ำได้เนื่องจากมีงบประมาณน้อย	128 (78.0)	29 (17.7)	7 (4.3)
รวม	75.7	14.9	9.4

3.2 แนวทางการสร้างเครือข่ายองค์กรจัดการคุณภาพน้ำ ลุ่มน้ำป่าสัก

ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นว่า บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการประเมินศักยภาพและแนวทางการสร้างเครือข่ายองค์กรจัดการคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก ด้านการสร้างเครือข่ายองค์กรในการจัดการคุณภาพน้ำ ประเด็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพน้ำ เนื่องจากเป็นปัญหาที่กระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนมีความคิดเห็นด้วยสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 158 และผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลมีความคิดเห็นด้วยทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 91.3 ไม่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 4.5 ไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 4.2 ดังรายละเอียดตารางที่ 15 ฉะนั้น้องค์การบริหารส่วนตำบลควรเข้าไปมีส่วนร่วมกับการจัดการคุณภาพน้ำ และเร่งสร้างเครือข่ายลุ่มน้ำในลักษณะที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการซึ่งสามารถยืดหยุ่นได้ตามพื้นที่ปกครองนั้นๆ

ตารางที่ 15 แนวทางการสร้างเครือข่ายขององค์กรการจัดการคุณภาพน้ำ กลุ่มน้ำป่าสัก (N = 164)

ประเด็น	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
แนวทางการสร้างเครือข่ายขององค์กรการจัดการคุณภาพน้ำ กลุ่มน้ำป่าสัก			
1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพน้ำเนื่องจากเป็นปัญหาที่กระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน	158 (96.3)	4 (2.4)	2 (1.2)
2. การจัดการคุณภาพน้ำให้ประสบผลสำเร็จควรดำเนินงานในรูปแบบของเครือข่ายองค์กร	152 (92.7)	5 (3.0)	7 (4.3)
3. การจัดตั้งเครือข่ายองค์กรเพื่อการจัดการคุณภาพน้ำในกลุ่มน้ำป่าสักมีความจำเป็นอย่างยิ่ง	147 (89.6)	6 (3.7)	11(6.7)
4. รูปแบบของเครือข่ายองค์กรควรเป็นกลุ่มที่เป็นทางการ	139 (84.8)	19 (11.6)	6 (3.7)
5. การจัดรูปโครงสร้างของเครือข่ายองค์กรควรมีลักษณะแบบยืดหยุ่นไม่ตายตัว	153 (93.3)	3 (1.8)	8 (4.9)
รวม	91.3	4.5	4.2

3.3 ด้านการเสริมสร้างศักยภาพของเครือข่ายองค์กรในการจัดการคุณภาพน้ำ

ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นว่า บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการประเมินศักยภาพและแนวทางการ สร้างเครือข่ายขององค์กรการจัดการคุณภาพน้ำในพื้นที่กลุ่มน้ำป่าสัก แนวทางการสร้างเครือข่ายขององค์กรการจัดการคุณภาพน้ำในพื้นที่กลุ่มน้ำป่าสัก ประเด็น ภาครัฐควรสนับสนุนงบประมาณและบุคลากรให้กับองค์การบริหารส่วนตำบล ในการเสริมสร้างเครือข่ายกลุ่มน้ำมีความคิดเห็นด้วยสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 99.4 และผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลมีความคิดเห็นด้วยทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 97.0 ไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 1.9 ไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 1.2 ดังรายละเอียดตารางที่ 16 ฉะนั้นควรมีการสนับสนุนงบประมาณและบุคลากร เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสร้างเครือข่ายองค์กรในการจัดการคุณภาพน้ำ องค์การบริหารส่วนตำบลให้มีบทบาทร่วมกับผู้นำชุมชนและเยาวชนในพื้นที่ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานการจัดการคุณภาพน้ำในพื้นที่

ตารางที่ 16 การเสริมสร้างศักยภาพของเครือข่ายองค์กรในการจัดการคุณภาพน้ำ (N = 164)

ประเด็น	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
การเสริมสร้างศักยภาพของเครือข่ายองค์กรในการจัดการคุณภาพน้ำ			
1. ภาครัฐควรสนับสนุนงบประมาณและบุคลากรให้กับอบต. ในการเสริมสร้างเครือข่ายลุ่มน้ำ	163 (99.4)	1 (0.6)	0 (0.0)
2. ผู้ว่าราชการจังหวัด ควรเข้ามามีบทบาทในการประสาน และสนับสนุนการดำเนินงานของเครือข่ายองค์กร	161 (98.2)	2 (1.2)	1 (0.6)
3. ควรให้สถาบันทางศาสนา (พระสงฆ์) เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนและเยาวชน	150 (91.5)	95 (0.5)	5 (3.0)
4. ควรจัดทำหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา ที่เน้นเรื่องการจัดการคุณภาพน้ำให้กับเยาวชนทั่วทั้งลุ่มน้ำ	161 (98.2)	1 (0.6)	2 (1.2)
5. องค์กรที่จัดตั้งขึ้นไม่ควรทำงานเฉพาะการจัดการคุณภาพน้ำ ควรเชื่อมโยงกับการแก้ไขปัญหาเรื่องอื่นๆ ของชุมชนด้วย	160 (97.6)	3 (1.8)	1 (0.6)
รวม	97.0	1.9	1.2

4. บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลในการสร้างเครือข่ายองค์กรการจัดการคุณภาพในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลในการสร้างเครือข่ายองค์กรการจัดการคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก โดยแบ่งบทบาทหน้าที่เป็น 4 ด้านดังนี้

- 1) บทบาทผู้บริหารคณะกรรมการองค์กรบริหารส่วนตำบลใน การดำเนินการ การจัดการคุณภาพน้ำ
- 2) บทบาทผู้บริหารคณะกรรมการองค์กรบริหารส่วนตำบลใน การส่งเสริม การจัดการคุณภาพน้ำ
- 3) บทบาทผู้บริหารคณะกรรมการองค์กรบริหารส่วนตำบลใน การประสาน การจัดการคุณภาพน้ำ
- 4) บทบาทผู้บริหารคณะกรรมการองค์กรบริหารส่วนตำบลใน การสนับสนุน การจัดการคุณภาพน้ำ

โดยแต่ละบทบาทหน้าที่มีการสอบถามถึงบทบาทผู้บริหารคณะกรรมการองค์กรบริหารส่วนตำบลที่มีต่อองค์กรบริหารส่วนตำบลที่มีหน้าที่การปฏิบัติและบทบาทต่อองค์กรบริหารส่วนตำบลรอบข้างในการจัดการคุณภาพน้ำซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลในการดำเนินการจัดการคุณภาพน้ำ

บทบาทหน้าที่ด้านดำเนินการ คือ การจัดการงาน จัดหาหรือจัดให้มี การบำรุงรักษาให้คงสภาพที่ดี ควบคุมการใช้ประโยชน์ให้เป็นตามที่กำหนด ศึกษาวิจัยให้ได้วิธีการหรือองค์ความรู้ใฝ่ระวังให้ทราบเหตุและแหล่งเกิดเหตุ การติดตามและตรวจสอบในการจัดการคุณภาพน้ำ ของผู้บริหารคณะกรรมการบริหารองค์กรส่วนตำบล พบว่า ไม่เคยมีการดำเนินการตรวจสอบคุณภาพน้ำด้วยตนเอง สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 58.5 และมีบทบาทด้านการดำเนินการทั้งหมด เป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 37.0 นานครั้ง คิดเป็นร้อยละ 52.1 และ ไม่เคย คิดเป็นร้อยละ 10.4 ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 บทบาทหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินการจัดการคุณภาพน้ำ (N =164)

ประเด็น	ไม่เคย	นานครั้ง	ประจำ
	(0/เดือน) จำนวน (ร้อยละ)	(1-3/เดือน) จำนวน (ร้อยละ)	(>3/เดือน) จำนวน (ร้อยละ)
บทบาทหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินการจัดการคุณภาพน้ำ			
1. อบต.เคยมีส่วนร่วมดำเนินการอนุรักษ์ฟื้นฟูและดูแลคุณภาพน้ำ กับประชาชนใน อบต.	29 (17.7)	110 (67.1)	25 (15.2)
2. อบต.มีนโยบายและแผนการตรวจสอบคุณภาพน้ำ	75 (45.7)	74 (45.1)	15 (9.1)
3. ท่านมีความต้องการและความหวังให้ อบต. ของท่าน มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพน้ำและสามารถบังคับใช้กฎหมายได้	42 (25.6)	93 (56.7)	29 (17.7)
4. ท่านเคยร่วมกิจกรรมฟื้นฟูคุณภาพน้ำในอบต.ข้างเคียง	76 (46.3)	83 (50.6)	5 (3.0)
5. ท่านมักดำเนินการตรวจสอบคุณภาพด้วยตนเอง	96 (58.5)	59 (36.0)	9 (5.5)
6. ท่านมักเป็นผู้ให้ความรู้แก่เยาวชนในพื้นที่ให้เห็นความสำคัญของผลกระทบของน้ำเสีย	50 (30.5)	95 (57.9)	19 (11.6)
รวม	37.0	52.1	10.4

4.2 บทบาทหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการจัดการคุณภาพน้ำ

บทบาทหน้าที่ด้านการส่งเสริม คือ การจัดการให้มีหรือเติมด้านความรู้ความเข้าใจ จิตสำนึก ความตระหนัก การมีส่วนร่วม และเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานในการจัดการคุณภาพน้ำ ของผู้บริหารคณะกรรมการขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ไม่เคยส่งเสริมให้ความรู้แก่เยาวชน ในสถานศึกษา ได้ตระหนักถึงผลกระทบของน้ำเสียใน องค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ สูงสุด คิดเป็น ร้อยละ 33.5 และมีบทบาทด้านการส่งเสริมทั้งหมดเป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 21.0 นานครั้ง คิดเป็น ร้อยละ 65.8 และไม่เคย คิดเป็นร้อยละ 12.9 ดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 บทบาทหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการจัดการคุณภาพน้ำ (N =164)

ประเด็น	ไม่เคย	นานครั้ง	ประจำ
	(0/เดือน) จำนวน (ร้อยละ)	(1-3/เดือน) จำนวน (ร้อยละ)	(>3/เดือน) จำนวน (ร้อยละ)
บทบาทหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลในการ <u>ส่งเสริม</u> จัดการคุณภาพน้ำ			
1. ท่านเคยส่งเสริมความรู้และความใจในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูคุณภาพน้ำ	38 (23.2)	112 (68.3)	14 (8.5)
2. อบต.ส่งเสริมให้ประชาชนได้ตระหนักถึงผลกระทบ ของคุณภาพน้ำภายใน อบต.	31 (18.9)	112 (68.3)	21 (12.8)
3. อบต.ท่านเคยทำการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร อนุรักษ์ฟื้นฟู แม่น้ำป่าสัก แก่ประชาชนใน อบต.	36 (22.0)	110 (67.1)	18 (11.0)
4. ท่านเคยรณรงค์ให้ชาวบ้านเลิกทิ้งขยะและน้ำเสียลง แม่น้ำป่าสัก ในลักษณะ ป้ายโฆษณา เสียงตามสายเป็นต้น	26 (15.9)	105 (64.0)	33 (20.1)
5. ท่านมักนำเสนอและเผยแพร่ความรู้การอนุรักษ์ฟื้นฟู คุณภาพน้ำแก่สมาชิก อบต.ของท่าน	24 (14.6)	115 (70.1)	25 (15.2)
6. อบต.ส่งเสริมให้ความรู้แก่เยาวชนในสถานศึกษาได้ ตระหนักถึงผลกระทบของน้ำเสียใน อบต. อื่นๆ	55 (33.5)	93 (56.7)	16 (9.8)
รวม	21.0	65.8	12.9

4.3 บทบาทหน้าที่องค์กรบริหารส่วนตำบลในการประสานการจัดการคุณภาพน้ำ

บทบาทหน้าที่ด้านประสาน คือ การจัดการสื่อสารให้เกิดความร่วมมือ หรือเกิดการดำเนินงานร่วมกันองค์กรบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยงานอื่นๆ รวมทั้งให้เกิดการบูรณาการในการบริหารจัดการในพื้นที่ เพื่อลดการดำเนินการซ้ำซ้อน สนับสนุนงานซึ่งกันและกัน ลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานในการจัดการคุณภาพน้ำของผู้บริหารคณะกรรมการองค์กรบริหารส่วนตำบล พบว่า ไม่เคยประสบปัญหาความขัดแย้งเมื่อมีการประสานงานในระหว่าง องค์กรบริหารส่วนตำบลท่านอื่นๆ ร้อยละ 62.8 และมีบทบาทด้านการประสานทั้งหมดเป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 7.5 นานครั้ง คิดเป็นร้อยละ 53.5 และ ไม่เคย คิดเป็นร้อยละ 39 ดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 บทบาทหน้าที่องค์กรบริหารส่วนตำบลในการ ประสาน การจัดการคุณภาพน้ำ (N =164)

ประเด็น	ไม่เคย	นานครั้ง	ประจำ
	(0/เดือน)	(1-3/เดือน)	(>3/เดือน)
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
บทบาทหน้าที่องค์กรบริหารส่วนตำบลในการ <u>ประสาน</u> จัดการคุณภาพน้ำ			
1. อบต.ร่วมจัดกิจกรรมอนุรักษ์ฟื้นฟูน้ำเสียกับอบต. อื่นๆ	71 (43.3)	84 (51.2)	9 (5.5)
2. อบต.เคยร่วมประสานความร่วมมือกับหน่วยงานระดับจังหวัดเพื่อแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำใน อบต.	50 (30.5)	94 (57.3)	20 (12.2)
3. ท่านมีหน้าที่ประสานความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาหน้าเสีย	50 (30.5)	101 (61.6)	13 (7.9)
4.อบต.เคยประสบปัญหาความขัดแย้งเมื่อมีการประสานงานในระหว่าง อบต. ท่านและ อบต. อื่นๆ	103 (62.8)	59 (36.0)	2 (1.2)
5. อบต.เคยประสานความร่วมมือกับราชการส่วนกลาง เช่น กรมควบคุมมลพิษ เพื่อแก้ไขและตรวจสอบคุณภาพน้ำใน อบต.	65 (39.6)	82 (50.0)	17(10.4)
6. อบต.เคยร่วมจัดกิจกรรมอนุรักษ์ฟื้นฟูคุณภาพน้ำใน อบต.	45 (27.4)	106 (64.6)	13 (7.9)
รวม	39.0	53.5	7.5

4.4 บทบาทหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลในการสนับสนุนการจัดการคุณภาพน้ำ

บทบาทหน้าที่ด้านสนับสนุน คือ การจัดการให้ใช้วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรกล แรงงาน ข้อมูล และงบประมาณ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน ในการจัดสรรงบประมาณ และสนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่นในการจัดการคุณภาพน้ำ ของผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ไม่เคยมีสนับสนุนอุปกรณ์ตรวจวัดคุณภาพน้ำแก่ประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล ของท่านสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 68.9 และมีบทบาทด้านการสนับสนุนทั้งหมด คิดเป็นประจําร้อยละ 7.0 นานครั้ง คิดเป็นร้อยละ 45.3 และไม่เคย คิดเป็นร้อยละ 48.0 ดังตารางที่ 20

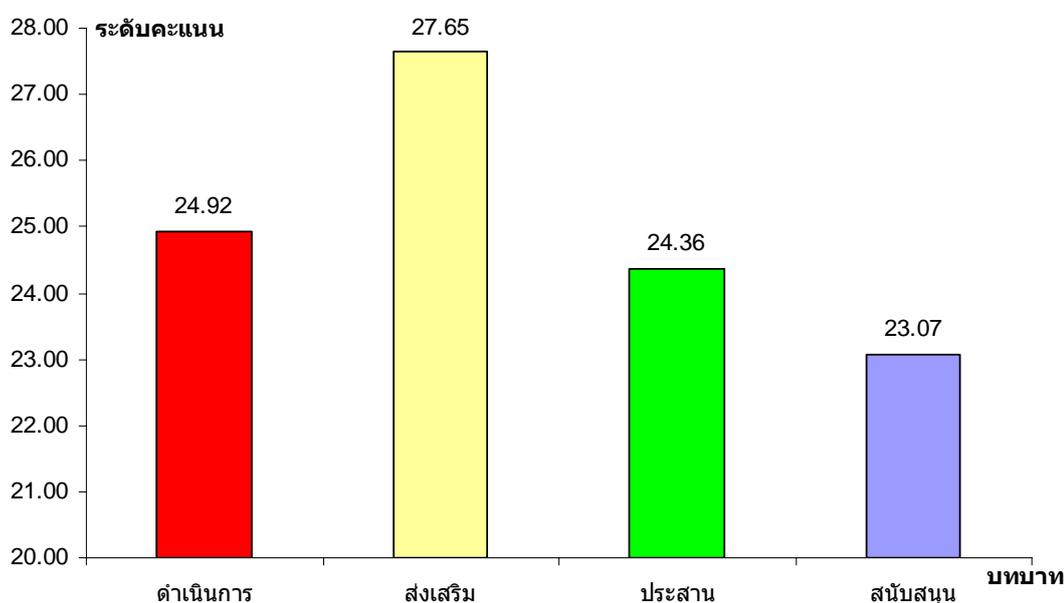
ตารางที่ 20 บทบาทหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลในการสนับสนุนการจัดการคุณภาพน้ำ (N=164)

ประเด็น	ไม่เคย	นานครั้ง	ประจำ
	(0/เดือน) จำนวน (ร้อยละ)	(1-3/เดือน) จำนวน (ร้อยละ)	(>3/เดือน) จำนวน (ร้อยละ)
บทบาทหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลในการ สนับสนุน จัดการคุณภาพน้ำ			
1. ท่านเคยให้งบประมาณกับชุมชนของท่านเพื่อประกอบกิจกรรมการจัดการคุณภาพน้ำ	68 (41.5)	90 (54.9)	6 (3.7)
2. อบต.เคยรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อมาให้ความรู้ด้านคุณภาพน้ำแก่ประชาชนใน อบต.	71 (43.3)	81 (49.4)	12 (7.3)
3. อบต.ท่านเคยให้เงินสนับสนุนแก่ประชาชนในพื้นที่ให้ไปศึกษาดูงานหรือกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์คุณภาพน้ำ	75 (45.7)	79 (48.2)	10 (6.1)
4. ท่านมีความต้องการและความหวังให้ อบต.งบประมาณสนับสนุนให้แก่เยาวชน ติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำ	39 (23.8)	95 (57.9)	30 (18.3)
5. ท่านเคยสนับสนุนเงินงบประมาณกับ อบต. อื่นๆ เพื่อประกอบกิจกรรมดูแลคุณภาพน้ำ	103 (62.8)	57 (34.8)	4 (2.4)
6. อบต. ท่านเคยสนับสนุนอุปกรณ์ตรวจวัดคุณภาพน้ำแก่ประชาชนใน อบต. ของท่าน	113 (68.9)	44 (26.8)	7 (4.3)
รวม	48.0	45.3	7.0

สรุปบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อการสร้างเครื่องจักรจัดการคุณภาพน้ำ กลุ่มน้ำป่าสัก มีรายละเอียดดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ทั้ง 4 ด้านของผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อการสร้างเครื่องจักรจัดการคุณภาพน้ำ กลุ่มน้ำป่าสัก พบว่า มีบทบาทด้านการส่งเสริมสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 27.7 รองลงมาด้านการดำเนินการ คิดเป็นร้อยละ 24.9 ด้านการประสาน คิดเป็นร้อยละ 24.4 สุดท้ายด้านการสนับสนุน คิดเป็นร้อยละ 23.1 ดังแสดงภาพที่ 7

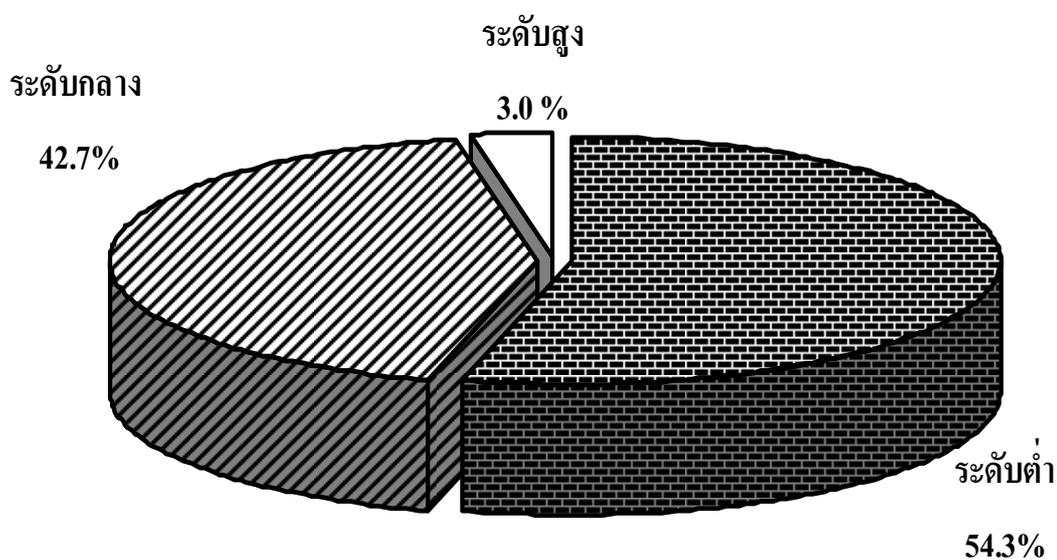
ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทด้านการส่งเสริมสูงสุด เนื่องจาก ผู้บริหารคณะกรรมการฯ เป็นคณะกลุ่มบุคคลผู้นำระดับตำบลที่ได้รับการฝึกฝน อบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อจัดการองค์การบริหารส่วนตำบล และเสนอตนเองพร้อมที่พัฒนาชุมชนท้องถิ่น ทั้งมีความพร้อมด้วยปัจจัยเสริมที่สามารถที่จะดำเนินการพัฒนาจุดเด่น ลดข้อบกพร่องของชุมชนและสามารถร่วมประสานระหว่างชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ แต่บทบาทด้านการสนับสนุนนั้นต้องอาศัยปัจจัยเสริมภายนอก ทั้งงบประมาณที่จำกัด อุปกรณ์เทคนิคทางวิชาการ จากภาคส่วนกลางเข้ามาประสาน สนับสนุน บทบาทด้านการสนับสนุนจึงต่ำกว่าบทบาทด้านอื่นๆ

ภาพที่ 7 บทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการคุณภาพน้ำ

2. บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำ กลุ่มน้ำป่าสัก ส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 54.3 ส่วนระดับกลาง คิดเป็นร้อยละ 42.7 และระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 3.0 ตามลำดับ ดังแสดงภาพที่ 8

ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีบทบาทระดับต่ำ เนื่องจาก ผู้บริหารคณะกรรมการฯ เป็นคณะกรรมการที่มีความรู้ความสามารถที่นำเชือระดับตำบลมีความต้องการส่งเสริมเผยแพร่ให้เกิดการดำเนินการเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนของประชาชนภายในระดับองค์การบริหารส่วนตำบลท้องถิ่นแต่การดำเนินการเสริมสร้างเครือข่ายชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบล ระหว่างอำเภอ ระหว่างจังหวัดให้ร่วมดำเนินงาน ร่วมปฏิบัติ ร่วมติดตามตรวจสอบ ในระดับเครือข่ายตำบลต้องอาศัยเทคนิควิชาการ การสนับสนุนงบประมาณที่ต้องดำเนินงานด้วยหลากหลายปัญหา ต้องประสานงานระดับตำบล ระดับอำเภอ และระดับจังหวัดให้เล็งเห็นคุณประโยชน์ ที่มีแก่นหลักนโยบายการบริหารเดียวกันดังนั้นบทบาทหน้าที่เพื่อการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำ กลุ่มน้ำป่าสักจึงอยู่ในระดับต่ำ

ภาพที่ 8 ระดับบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการคุณภาพน้ำ

5. ผลการทดสอบสมมุติฐาน

การศึกษาปัจจัย ทั้ง 10 ปัจจัย (X_n) 4 บทบาท (Y_n) พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อบทบาทการดำเนินการ ประสาน สนับสนุน ส่งเสริม ที่ส่งผลถึงการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำลุ่มน้ำป่าสัก มีดังนี้

5.1 การติดต่อและความสัมพันธ์กับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อื่นๆ ในพื้นที่ลุ่มน้ำที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินการในทางบวกที่ระดับ 0.170 มีความสอดคล้องกับการศึกษาปัจจัยของการจัดการทรัพยากรน้ำที่เป็นเงื่อนไขไปสู่บทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชน (วิทวัส, 2541) พบว่า ประชาชนสามารถปฏิบัติและประเมินผลและแก้ไขปัญหาคือความเดือดร้อนในการจัดสรรน้ำได้มากกว่าคนภายนอกพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสักที่ศึกษาหากผู้บริหารคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลที่มีความสัมพันธ์ทั้งที่เป็นทางการและที่ไม่เป็นทางการกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล การปฏิบัติกิจกรรมที่จะอาศัยความร่วมมือระหว่างประชาชนท้องถิ่นที่เป็นเครือข่าย และมิตรสหาย สามารถดำเนินการได้สะดวกคล่องกว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์น้อยกว่า

5.2 บทบาทการส่งเสริมของผู้บริหารคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลที่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่ส่งผลถึงการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำ ลุ่มน้ำป่าสัก

5.2.1 ปัจจัยด้านอายุ มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมในทิศทางบวกที่ระดับ 0.175 มีความสอดคล้องกับการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จังหวัดกาญจนบุรี (บุญมี, 2544) ซึ่งพบว่า ปัจจัยอายุมีผลต่อการความคิดเห็น ส่วนพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสักที่ศึกษาหากผู้บริหารคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลที่มีอายุมากขึ้นยังมีบทบาทที่จะส่งเสริมเผยแพร่และแนะนำความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ที่พบเห็นมาแต่ครั้งอดีต ปรับประยุกต์เพื่อเป็นแนวทางการจัดการคุณภาพน้ำต่อสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนทั่วไป

5.2.2 ปัจจัยด้านการตั้งถิ่นฐาน มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมในทิศทางบวกที่ระดับ 0.195 เนื่องจากหากผู้บริหารคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลที่มีการตั้งถิ่นฐานนานปีย่อมมีบทบาทที่การส่งเสริม เพราะผู้บริหารคณะกรรมการฯ พบการเปลี่ยนแปลงของชุมชนระดับต่างๆ ย่อมเกิด

ความห่วงแม่น้ำคุณภาพน้ำวิถีชีวิตของสายน้ำของชุมชนท้องถิ่น ที่อยู่อาศัยและพร้อมต้องการที่ส่งเสริมเผยแพร่สร้างเครือข่ายปัจจัยที่ส่งผลกับจัดการคุณภาพน้ำ กลุ่มน้ำป่าสักมากกว่าผู้ที่อยู่อาศัยน้อยปีกว่า

5.2.3 ปัจจัยด้านระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมในทิศทางลบที่ระดับ -0.246 มีความสอดคล้องกับการศึกษาบทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้นำชุมชนพะโต๊ะในการอนุรักษ์สวนป่าปะติมะ อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร (สุพจน์, 2546) พบว่าระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์ต่อบทบาทสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์สวนป่าปะติมะ ส่วนพื้นที่ลุ่มน้ำสักที่ศึกษาหากผู้บริหารคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามักจะอยู่อาศัยทำมาหากินในพื้นที่ชุมชน ไม่ได้ออกนอกพื้นที่เพื่อไปทำการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นเกิดความมักคุ้นห่วงแหนชุมชนท้องถิ่น หากมีวิทยุสูงขึ้นไปตามระบบสังคมไทยเป็นสังคมที่นับถือผู้ที่วิทยุสูงกว่า และเครือข่ายที่ต้องพึ่งพากัน ดังนั้นผู้บริหารคณะกรรมการฯ มีระดับการศึกษาที่น้อยกว่าย่อมจะมีบทบาทด้านการส่งเสริมเผยแพร่ต่อบุคคลอื่นๆ สูงกว่า

5.2.4 ปัจจัยด้านการได้รับข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมในทิศทางบวกที่ระดับ 0.256 เนื่องจากหากผู้บริหารคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลที่มีการได้รับข่าวสารมากครั้งและแหล่งที่มาจากสื่อต่างๆ จะทำให้ตระหนัก ถึงผลกระทบการเปลี่ยนแปลงไปของคุณภาพน้ำ เกิดการเปรียบเทียบปัญหาคุณภาพน้ำกับพื้นที่รอบข้างด้วยเหตุการณ์รับรู้และเข้าใจถึงปัญหา จึงความสามารถ มีความต้องการและความกล้าที่จะส่งเสริมความรู้ความสามารถที่ตนได้รับสู่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนทั่วไปได้

5.3 บทบาทการประสานของผู้บริหารคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลที่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่ส่งผลถึงการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำ กลุ่มน้ำป่าสัก

5.3.1 ปัจจัยด้านการตั้งถิ่นฐาน มีความสัมพันธ์กับการประสานในทิศทางบวกที่ระดับ 0.227 เนื่องจากหากผู้บริหารคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลที่มีการตั้งถิ่นฐานมากปีกว่ามีความสัมพันธ์ ติดต่อกับระบบเครือข่ายตามสังคมชนบท การติดต่อพบปะ ระหว่างกลุ่มบุคคลย่อมเข้าใจ ลักษณะนิสัย สามารถสร้างบทบาทการประสานระหว่างบุคคลได้มากกว่าผู้ที่ตั้งถิ่นฐานในชุมชนนั้นน้อยปีกว่า

5.3.2 ปัจจัยด้านการได้รับข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับการประสานในทิศทางบวกที่ระดับ 0.190 เนื่องจากหากผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการได้รับข่าวสารมากครั้งและแหล่งที่มาจะทำให้ตระหนัก ถึงผลกระทบการเปลี่ยนแปลงไปของคุณภาพน้ำ เกิดการเปรียบเทียบผลที่รับด้วยเหตุการณ์รับรู้และเข้าใจ เข้าถึงปัญหาจึงสามารถร่วมประสานกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในระบบเครือข่ายตีเพิ่มความร่วมมือกับประชาชนทั่วไป

5.4 บทบาทการสนับสนุนของผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่ส่งผลถึงการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำ ลุ่มน้ำป่าสัก

5.4.1 ปัจจัยด้านการตั้งถิ่นฐาน มีความสัมพันธ์กับการสนับสนุนในทิศทางบวกที่ระดับ 0.156 เนื่องจากหากผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการตั้งถิ่นฐานยืนนานปียังมีบทบาทที่สนับสนุน เพราะผู้บริหารคณะกรรมการฯ พบการเปลี่ยนแปลงของชุมชนระดับต่างๆ ย่อมมีความห่วงหาพันท้อถิ่นฐาน ที่อยู่อาศัยและวิถีชีวิต ฐานะที่พร้อมต้องการสนับสนุนงบประมาณ เครื่องมือ และด้วยผู้ที่มีการตั้งถิ่นฐานยืนนานปีมักมีสภาพเศรษฐกิจที่มั่นคงกว่า

5.4.2 ปัจจัยด้านการได้รับข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับการสนับสนุนในทางบวกที่ระดับ 0.288 มีความสอดคล้องกับการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในวัดป่า : กรณีศึกษาวัดป่าบ้านตาด ตำบลบ้านตาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี (อารีย์, 2546) พบว่าการติดต่อระหว่างพระสงฆ์กับเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญสูงสุด โดยพระสงฆ์ที่ติดต่อกับเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้มากครั้งจะมีบทบาทในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้สูงส่วนพื้นที่ลุ่มน้ำสักที่ศึกษาหากผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการได้รับข่าวสารมากครั้งและแหล่งที่มาจากสื่อต่างๆ จะทำให้ตระหนัก ถึงผลกระทบการเปลี่ยนแปลงไปของคุณภาพน้ำ เกิดการเปรียบเทียบผลที่ด้วยเหตุการณ์รับรู้และเข้าใจถึงปัญหา มีความสามารถต้องการ ความพร้อม ที่จะสนับสนุน เพื่อป้องกัน จัดการการสร้างเครือข่ายปัจจัยที่ส่งผลกับจัดการคุณภาพน้ำลุ่มน้ำป่าสัก มากกว่าผู้ที่การได้รับข่าวสารน้อยกว่า

สรุปจากการทดสอบสมมุติฐาน ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อบทบาทการจัดการคุณภาพน้ำ ลุ่มน้ำป่าสัก ทั้งสิ้น 5 ปัจจัย คือ 1) อายุ 2) การรับรู้ข่าวสาร 3) การติดต่อและความสัมพันธ์กับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ ในพื้นที่ลุ่มน้ำ 4) ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐาน 5) ระดับการศึกษา โดยมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันทั้งปัจจัยแหล่งข่าวความถี่ที่ได้รับข่าวสาร

การติดต่อสัมพันธ์เป็นการพบเจอตามกิจกรรมชุมชนท้องถิ่นพบปะทั้งเป็นทางการและไม่เป็นการนำเรื่องปัญหาต่างๆ มาปรึกษาหารือถ่ายทอดความรู้สึก ทั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยกันเองและญาติพี่น้องและสังคมไทยมักให้เคารพเชื่อฟังผู้ที่มีคุณวุฒิ และวัยวุฒิที่สูงกว่า ผู้ที่อาศัยในพื้นที่มาก่อนด้วยลักษณะประสบการณ์การแก้ไขปัญหา การถ่ายทอดบทบาททั้ง 4 ด้านที่สามารถเข้าใจ เข้าถึง ในการพัฒนาองค์ความรู้ที่อยู่ในระดับสูงของผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลที่จะเผยแพร่ต่อประชาชนได้สะดวก ส่วนปัจจัยระดับการศึกษาที่ต่ำมักจะมีบทบาทการส่งเสริมเผยแพร่สูงเพราะผู้ที่อาศัยในพื้นที่เป็นผู้ที่มีอายุมากจะถ่ายทอดบทเรียนประสบการณ์ที่เคยพบประสบของแม่น้ำป่าสักแก่บุตรหลานได้บ่อยครั้ง และมักมีอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งอาศัยในท้องถิ่นมานานมีความสัมพันธ์กับประชาชนในพื้นที่จึงมักมีการส่งเสริมในระดับที่สูงแต่ระดับการศึกษาอาจจะอยู่ในระดับที่ต่ำ

ตารางที่ 21 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับบทบาทผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการคุณภาพน้ำ

ตัวแปรต้น	บทบาทการสร้างเครือข่าย			
	ดำเนินงาน (Y ₁)	ส่งเสริม (Y ₂)	ประสาน (Y ₃)	สนับสนุน (Y ₄)
อายุ (X ₁)	0.12	0.175(*)	0.11	0.03
การตั้งถิ่นฐาน (X ₂)	0.08	0.195(*)	.227(**)	0.156(*)
ระดับการศึกษา (X ₃)	-0.15	-0.246(*)	-0.10	-0.02
รายได้ภายในครัวเรือน (X ₄)	-0.03	-0.05	0.09	0.05
การรับรู้ข่าวสาร (X ₅)	0.15	0.256(**)	0.190(*)	0.288(**)
ตำแหน่งหน้าที่ภายใน อบต (X ₆)	-0.08	-0.09	-0.04	-0.06
ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง (X ₇)	0.04	0.10	0.02	-0.03
การใช้ประโยชน์จากแม่น้ำ (X ₈)	0.054	0.08	0.03	0.003
ความรู้ด้านคุณภาพน้ำ (X ₉)	-0.01	-0.12	-0.01	0.03
การติดต่อและความสัมพันธ์กับสมาชิก อบต.อื่นๆ ในพื้นที่ลุ่มน้ำ (X ₁₀)	.170(*)	0.04	0.02	-0.05

หมายเหตุ : * มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05

** มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01

6. ปัจจัยการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก

ปัจจัยความสำเร็จของบทบาทหน้าที่ ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาบทบาทดำเนินการ ส่งเสริม ประสานและสนับสนุนเพื่อการจัดตั้งเครือข่ายองค์กรจัดการคุณภาพน้ำ ลุ่มน้ำป่าสัก โดยสามารถรวบรวมและแบ่งเป็น 2 ปัจจัยดังนี้

6.1 ปัจจัยภายใน คือ ความต้องการมุ่งหวังและทัศนคติ ในการดำเนินการและประสานงานการจัดตั้งเครือข่ายองค์กรจัดการคุณภาพน้ำ โดย ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล เกือบทั้งหมดเป็นกลุ่มบุคคลที่เสนอตนเพื่อสร้างบทบาทนำทางการพัฒนาสู่ชุมชนท้องถิ่นแต่ขาดเพียงการชักนำสร้างความเข้มแข็งภายในจิตใจจากเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่นและภาคส่วนกลาง ที่ให้เป็นค่านิยมการจัดการคุณภาพน้ำ สู่การพัฒนารูปแบบระบบเป็นวัฒนธรรมการจัดการเครือข่ายองค์กรจัดการคุณภาพน้ำระหว่างตำบลต่อไป

6.2 ปัจจัยภายนอก คือ การส่งเสริมและการสนับสนุนที่ได้รับจากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในจังหวัดและจากส่วนกลาง ด้วยงบประมาณ บุคลากรความหลากหลายสาขาการจัดการคุณภาพน้ำ ที่เฉพาะเพื่อการจัดการคุณภาพน้ำที่มีความต่อเนื่องเชื่อมโยงและได้รับการดูแลจากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมทรัพยากรน้ำ กรมควบคุมมลพิษ เป็นต้น ส่งเจ้าหน้าที่มาดูแลแต่งตั้งเป็นคณะทำงานอย่างเป็นทางการ ระบุบุคคลไม่ใช่ตำแหน่ง

7. การวิเคราะห์ศักยภาพการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำ

จุดเด่น	จุดด้อย
1. ผู้บริหารคณะกรรมการฯ มีความสัมพันธ์กับประชาชนท้องถิ่นเป็นลักษณะเครือข่าย	1. ผู้บริหารคณะกรรมการฯ มีการติดต่อสัมพันธ์ระหว่าง อบต. ระดับต่ำ
2. ผู้บริหารคณะกรรมการฯ มีการติดต่อระหว่างสมาชิก อบต.อื่นๆ เป็นลักษณะเชิงทางการ	2. ผู้บริหารคณะกรรมการฯ มีการสนับสนุนอุปกรณ์เทคนิควิชาการตรวจสอบคุณภาพน้ำระดับต่ำ
3. ผู้บริหารคณะกรรมการฯ มีการรับรู้ข่าวสารในระดับสูง	3. ผู้บริหารคณะกรรมการฯ มีบทบาท อบต. ต่อการจัดการคุณภาพน้ำระดับต่ำ
4. ผู้บริหารคณะกรรมการฯ มีการดำรงตำแหน่งที่ต่อเนื่องนานกว่า 1 วาระ	4. ผู้บริหารคณะกรรมการฯ มีส่วนร่วมกับการจัดการคุณภาพน้ำมีระดับต่ำ
5. ผู้บริหารคณะกรรมการฯ มีการตั้งถิ่นฐานส่วนใหญ่ นานกว่า 25 ปี	5. ผู้บริหารคณะกรรมการฯ มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำด้วยตนเองน้อย
6. ผู้บริหารคณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่มีอาชีพที่นอกเหนือการเป็นจากการเป็นสมาชิก อบต.	6. ผู้บริหารคณะกรรมการฯ ส่งเสริมความรู้แก่เยาวชนและประชาชนทั่วไปมีน้อย
7. ผู้บริหารคณะกรรมการฯ มีการให้ความรู้การจัดการคุณภาพน้ำแก่สมาชิกภายใน อบต. ระดับสูง	7. ผู้บริหารคณะกรรมการฯ จะไม่มีหน้าที่โดยตรงต่อการจัดการคุณภาพน้ำ
8. ผู้บริหารคณะกรรมการฯ มีรายได้ ในระดับสูงขึ้น	
9. ผู้บริหารคณะกรรมการฯ มีระดับการศึกษาสูง	
โอกาส	ภัยคุกคาม
1. อบต.สามารถเก็บรายได้เพิ่มจากทรัพยากรภายใน อบต. นั้นๆ	1. อบต. ไม่มีงบประมาณสนับสนุนโดยตรงในการจัดการคุณภาพน้ำ
2. อบต.มีหน้าที่หลักเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อม	2. มีติดต่อสัมพันธ์ระหว่าง อบต. ในระดับจังหวัดต่ำ
	3. อบต.ถูกคาดหวังจากภาคส่วนกลางสูง
	4. อบต.ขาดการประสานงานระดับจังหวัด
	5. อบต.การจำกัดงบประมาณจากส่วนกลาง
	6. อบต.ขาดการสนับสนุนอุปกรณ์ตรวจสอบคุณภาพน้ำจากภาคส่วนกลาง
	7. ไม่มีนโยบายการจัดการคุณภาพน้ำโดยตรง

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานปกครองขนาดเล็ก มีหน้าที่หลากหลายคล้ายหน่วยปกครองเมืองหนึ่งเมืองมีการตั้งความหวังและความต้องการพึ่งพาของหน่วยราชการกระทรวงต่างๆ ที่อาศัยเป็นฐานนำร่องการพัฒนา การศึกษาภาพการพัฒนาบทบาทและการลดปัญหาการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำ ลุ่มน้ำป่าสัก ของผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล มีการวิเคราะห์ศึกษาภาพการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำ สรุปได้ดังนี้

7.1 งบประมาณประจำปีจากส่วนกลาง เป็นงบประมาณประจำปีที่ต้องมีการจัดสรรเพื่อการจัดจ้างบุคลากร ส่วนที่เหลือถึงเป็นผลต่างการนำไปใช้เพื่อการพัฒนาภายในองค์การบริหารส่วนตำบลเพียงส่วนต่ำของงบประมาณทั้งหมด

7.2 รายได้การจัดเก็บเพิ่มเติม การจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล บางพื้นที่สามารถจัดเก็บรายได้เพิ่มเติมในปริมาณที่มากแต่บางพื้นที่ไม่สามารถจัดเก็บเพิ่มเติมรายได้แต่ต้องพัฒนาพื้นที่ด้วยกระบวนการบริหารให้เท่าเทียมเจริญก้าวหน้าเสมอภาค

7.3 เทคนิควิชาการ / ความสามารถของบุคลากรสาขาวิชาต่างๆ เป็นความสามารถทางวิชาการของบุคลากรเป็นข้อจำกัดที่สำคัญเพราะ องค์การบริหารส่วนตำบลต้องปฏิบัติหน้าที่ในภารกิจต่างๆ มากมาย ทั้งการบริหารพัฒนาและการป้องกันแก้ไข หลากหลายพื้นที่แต่องค์การบริหารส่วนตำบล มีความจำกัดในตัวบุคลากร สถานะทางการศึกษาถึงแม้จะอยู่ในระดับสูงแต่ความจำเพาะในสาขาการบริหารจัดการคุณภาพน้ำและสิ่งแวดล้อมอย่างมีค่า ซึ่งส่วนใหญ่ผู้บริหารส่วนตำบลจะมีพื้นฐานความรู้ด้านฝ่ายปกครองและบริหารจัดการทั่วไป

ฉะนั้นหากมุ่งหวังองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นพื้นฐานการจัดการอย่างเป็นเครือข่าย ควรลดข้อจำกัด เพิ่มจุดเด่น พัฒนาให้เหมาะสมกับพื้นที่ ให้การสนับสนุนจากกระทรวง ทบวงกรมต่างๆ เข้าตรงจุดพร้อมเร่งรัดการมีส่วนร่วมจากประชาชนในพื้นที่อย่างบูรณาการสร้างเสริมแนวร่วมผู้นำชุมชนทุกระดับ ให้การสนับสนุนงบประมาณ บุคลากรเทคนิควิชาการอย่างต่อเนื่องไม่ใช่เพียงการจัดประชุมหาแนวทางแต่ต้องเป็นการประชุมเชิงรุกระบุพื้นที่แม่ข่าย เครือข่ายลุ่มน้ำในแต่ละพื้นที่จังหวัดปกครองและเพิ่มศักยภาพเจ้าหน้าที่ให้เข้าร่วมปฏิบัติในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นด้วย

วิจารณ์

จากการผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก ได้ทำการศึกษาดังบทบาทรการดำเนินการ ส่งเสริม ประสานและสนับสนุน เพื่อการสร้างเครือข่ายการจัดการลุ่มน้ำป่าสัก มีขั้นตอนที่สามารถสร้างเครือข่ายเป็น 2 ระดับการจัดการคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก

1. การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก เป็นการติดต่อสัมพันธ์ลักษณะไม่เป็นทางการ แต่มีวัตถุประสงค์การติดต่อสัมพันธ์เพื่อการติดต่อด้านกิจกรรมหน้าที่เป็นส่วนใหญ่แต่จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การติดสัมพันธ์ระดับรองลงมานั้น เป็นการติดต่อสัมพันธ์ ด้านเครือข่ายและเพื่อนพ้อง ด้วยลักษณะสังคมชนบทมีความสัมพันธ์นับถือและเคารพตามระดับเครือข่ายจึงควรนำปัจจัยประโยชน์การติดต่อในลักษณะดังกล่าวเป็นแนวทางการพัฒนาเพื่อการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำ ระหว่างพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลให้เกิดประสิทธิภาพ ทั้งเกิดการพัฒนารพื้นที่ฟู บำบัด คุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบต่อไป

2. บทบาทหน้าที่การดำเนินการ ส่งเสริม ประสานและสนับสนุนของผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล มีการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจภายในองค์การบริหารส่วนตำบลและระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยลักษณะการเป็นผู้นำชุมชนและปัจจัยเสริม ทั้งระดับการศึกษาและรายได้ในครัวเรือน จึงมีความต้องการให้เกิดการมุ่งหวังการพัฒนาทั้งการพื้นที่ฟู บำบัด คุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อเร่งรัดสร้างแนวทางการสร้างเครือข่ายระหว่างพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแต่ปัจจัยเสริมจากการสนับสนุนงบประมาณ บุคลากรเทคนิควิชาการอย่างต่อเนื่องเป็นปัจจัยที่จะป็นทอนที่สำคัญ ผู้บริหารคณะกรรมการฯ จึงควรเร่งสร้างศักยภาพและผลงาน ด้วยภาวะการเป็นผู้นำ การนับถือจากประชาชนในท้องถิ่นสร้างความร่วมมือกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนในชุมชนตรวจสอบคุณภาพน้ำอย่างง่ายด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยยึดชุมชนเป็นศูนย์กลาง

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

สรุปการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในการสร้างเครือข่ายจัดการคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาปัจจัยสภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีผลต่อการจัดการคุณภาพน้ำ 2) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในการสร้างเครือข่ายจัดการคุณภาพน้ำ 3) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทและปัจจัยทางเศรษฐกิจ และสังคมของผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีผลต่อการจัดการคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก และทำการสุ่มตัวอย่าง ในพื้นที่ขอบเขตลุ่มน้ำป่าสักที่มีพื้นที่ติดและมีรัศมีห่างจากแม่น้ำป่าสักไม่เกิน 300 เมตร โดยการสุ่มตัวอย่างศึกษาผู้บริหารคณะกรรมการฯ 84 องค์การบริหารส่วนตำบลละ 2 ตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 164 คน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ผลการศึกษาปัจจัยสภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีผลต่อการจัดการคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก

ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล มีเพศชาย 143 คน คิดเป็นร้อยละ 87.2 เพศหญิง 21 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8 มีช่วงอายุสูงสุดระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 37.6 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ระดับปริญญาตรี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 30.3 ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานส่วนใหญ่ มากกว่า 25 ปีขึ้นไป จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 37.8 มีอาชีพที่นอกเหนือจากการเป็นผู้บริหารคณะกรรมการฯ จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 67.7 ซึ่งมีการประกอบอาชีพทำสวน / ทำไร่สูงสุดจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 17.7 รายได้ในครัวเรือนที่มากที่สุดมากกว่า 25,001 บาท จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5 ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ตอบแบบสอบถามสูงสุดจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 29.9 มีการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำป่าสัก จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 93.3 ใช้ประโยชน์สูงสุดด้านการเกษตรจำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 62.2 สูงสุดมีความสัมพันธ์กับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 29.58 สูงสุดด้านกิจกรรมหน้าที่ จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 42.7 การได้รับข่าวสารและแหล่งข่าวการจัดการคุณภาพน้ำพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก ส่วนใหญ่ได้รับไม่บ่อยครั้ง คิดเป็นร้อยละ 54.3 ส่วนแหล่งข่าวไม่เคยได้รับสูงสุดจากเจ้าหน้าที่ราชการต่างๆ และไม่เคยได้รับน้อยสุดจากแหล่งข่าวโทรทัศน์และผู้นำชุมชน

การตรวจสอบหาระดับความรู้ความเข้าใจ พบว่า ผู้บริหารคณะกรรมการฯ อยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 93.30 มีความรู้ความเข้าใจด้านความรู้ทั่วไปในการจัดการคุณภาพน้ำสูงสุด

2. ผลการศึกษาบทบาทของผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก

ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่มีบทบาทในการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก อยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 54.3 เนื่องจากบทบาทการสร้างเครือข่ายมีการจำกัดเพียงระดับตำบล การติดต่อสัมพันธ์ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด ยังอยู่ในระดับต่ำอยู่มาก บทบาทการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำ เป็นลักษณะความสัมพันธ์ตามกรอบของหน่วยปกครองหนึ่งๆ เท่านั้น ไม่มีการเชื่อมโยงระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล บทบาทการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำ ลุ่มน้ำป่าสัก จึงอยู่ในระดับต่ำ

ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล มีบทบาทสูงสุด ด้านส่งเสริม คิดเป็นร้อยละ 27.7 และเนื่องจากบทบาททั้ง 4 ด้าน มีความเชื่อมโยงกับกลุ่มผู้บริหารคณะกรรมการฯ ระดับกลุ่มตำบล อำเภอ จังหวัด และตำบลที่ต้นสังกัด ซึ่งบทบาทด้านดำเนินการ และด้านส่งเสริม เป็นบทบาทเฉพาะบุคคล กลุ่มบุคคล ที่อาศัยปัจจัยภายในที่สัมพันธ์กับประชาชนและสมาชิกในองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ แต่บทบาทด้านประสาน ด้านสนับสนุน เป็นบทบาทที่อาศัยทั้งปัจจัยภายนอกและภายในที่มีความเชื่อมโยงกับความสัมพันธ์กลุ่มบุคคล ประชาชนและสมาชิกในองค์การบริหารส่วนตำบลภายในและนอกพื้นที่ประกอบกับงบประมาณ และความสัมพันธ์จากส่วนกลาง ระดับบทบาทจึงอยู่ในระดับต่ำกว่า

3. ผลศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทและปัจจัยทางเศรษฐกิจ และสังคมของผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีผลต่อการจัดการคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก

การทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์เชื่อมโยงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทกับปัจจัยสภาพเศรษฐกิจและสังคม ในการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำลุ่มน้ำป่าสักทั้งมี 5 ปัจจัย 4 บทบาท มีดังรายละเอียดดังนี้

- 3.1 อายุ มีความสัมพันธ์ต่อบทบาทการส่งเสริม
- 3.2 ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐาน มีความสัมพันธ์ต่อบทบาทการส่งเสริม ประสาน สนับสนุน
- 3.3 ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์ต่อบทบาทส่งเสริม
- 3.4 การรับรู้ข่าวสาร มีความสัมพันธ์ต่อบทบาทการส่งเสริม ประสาน สนับสนุน
- 3.5 การติดต่อและความสัมพันธ์กับสมาชิก อบต.อื่นๆ ในพื้นที่ลุ่มน้ำ มีความสัมพันธ์ต่อบทบาทการดำเนินการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาบทบาทผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะการเพิ่มศักยภาพบทบาทผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในการสร้างเครือข่ายจัดการคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก

1.1 การจัดการคุณภาพน้ำ ลุ่มน้ำป่าสัก โดยระบบองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นศูนย์กลาง ภาคส่วนกลางควรสนับสนุนงบประมาณเฉพาะจ้าง อัตรากำลังชั่วคราว หรือพนักงานราชการ ที่มีความรู้ความสามารถด้านสิ่งแวดล้อมหรือการจัดการลุ่มน้ำ ร่วมดำเนินการระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อบริหารจัดการท้องถิ่นและรักษา บำบัด พื้นฟู สิ่งแวดล้อมตามระบบหน้าที่โดยตรงขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.2 การจัดการคุณภาพน้ำ ลุ่มน้ำป่าสัก อาศัยเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์และวิทยาการความรู้ ซึ่งสิ่งแวดล้อมภาคที่ 7 และสิ่งแวดล้อมประจำจังหวัดนั้นๆ ควรร่วมมือกับภาคส่วนกลาง ส่งเสริมเผยแพร่ให้ความรู้ความเข้าใจ การจัดการใช้เครื่องมือ การผลิตอุปกรณ์ติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำ อย่างง่าย แก่ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เข้าใจ เข้าถึง และร่วมพัฒนาเผยแพร่

กับประชาชนในพื้นที่ ด้วยสหวิทยาการท้องถิ่น เพื่อร่วมปฏิบัติ ร่วมติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำลุ่มน้ำป่าสัก

1.3 การจัดการลุ่มน้ำ เป็นหลักการจัดการที่ข้ามขอบเขตควบคุมระบบการปกครองภูมิภาค จังหวัด อำเภอ ตำบล แต่ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบล ที่อยู่ในลุ่มน้ำป่าสัก มีความสัมพันธ์ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลต่ออำเภอ จังหวัด อยู่ระดับต่ำ ฉะนั้นนักจัดการลุ่มน้ำควรเร่งประสานเพิ่มความร่วมมือ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง อำเภอ จังหวัด ให้มีการติดต่อสัมพันธ์เชิงทางการและไม่เป็นทางการเพิ่มมากขึ้น โดยอาศัยวัฒนธรรมประเพณีแห่งสายน้ำ แม่น้ำป่าสัก เป็นตัวเร่งความสัมพันธ์ก่อเกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายต่อไป

1.4 การจัดการจากส่วนกลาง สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 7 และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) นั้นๆ สนับสนุนการดำเนินการส่งเสริมเผยแพร่ความรู้ ประสานความร่วมมือองค์การบริหารส่วนตำบลใกล้เคียงให้ดำเนินการบำบัด ฟื้นฟู ตามหลักอิทธิบาท 4 อย่างเป็นเครือข่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.5 สร้างแผนเสริมสร้างศักยภาพชุมชนท้องถิ่น มุ่งเน้นให้เกิดการรวมกลุ่มประสานความร่วมมือระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีพื้นที่แม่ข่ายเป็นพื้นที่นำร่องเพื่อสร้างเครือข่ายระดับตำบลชุมชนท้องถิ่นและเตรียมความพร้อมเผยแพร่ขยายสู่ระดับจังหวัดต่อไป

2. ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบ บทบาทการสร้างเครือข่ายระหว่างผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็น ข้าราชการประจำ (ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล) และ ข้าราชการทางการเมือง (นายก รองนายก ประธาน องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น)

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยการสร้างเครือข่ายการจัดการคุณภาพน้ำ กระจายกลุ่มแบบสอบถามทั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลทั่วทั้งพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสักเพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับบทบาทแต่ละตำแหน่งอย่างชัดเจนถูกต้อง

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมควบคุมมลพิษ. 2548. รายงานสถานการณ์สิ่งแวดล้อมปี 2547. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กรุงเทพฯ.

กิติชัย รัตนะ และ ชาญชัย งามเจริญ. 2548. การบริหารจัดการลุ่มน้ำ โดยชุมชนเป็นศูนย์กลาง. ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

เกษม จันทร์แก้ว. 2539. หลักการจัดการลุ่มน้ำและสิ่งแวดล้อม. ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา. คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

_____. 2540. วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม. โครงการบัณฑิตศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

_____. 2541. เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม. โครงการบัณฑิตศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

เกรียงศักดิ์ อุดมสินโรจน์. 2539. การจัดการเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม. วิศวกรรมสิ่งแวดล้อม. มหาวิทยาลัยรังสิต, กรุงเทพฯ.

_____. 2543. การจัดการเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม. คณะวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม. มหาวิทยาลัยรังสิต, กรุงเทพฯ.

คณะกรรมการมาธิการวิสามัญ. 2543. แนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่สัมฤทธิ์ผลในประเทศไทย, กรุงเทพฯ.

ชูศักดิ์ คงอินทร์. 2545. การมีส่วนร่วมในการควบคุมไฟฟ้าของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอแม่वंก จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- ฐิติพงษ์ โสภณางกูล. 2544. การจัดการน้ำของโครงการห้วยองคต อันเนื่องมาจากพระราชดำริ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญมี รุ่งรักสกุล. 2544. ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2527. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ 1. ห้างหุ้นส่วนพระนคร, กรุงเทพฯ.
- เบญจพร อินทรศรี. 2548. การใช้สัตว์ท้องถิ่นเป็นดัชนีประเมินคุณภาพน้ำจากการใช้ประโยชน์ที่ดินลุ่มน้ำแม่กลอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เบญจมาศ ณ ทองแก้ว. 2548. ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการของเกษตรกรในการเปิดสวนไม้ผล เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร บริเวณเกาะช้าง จังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เปี่ยมศักดิ์ เมษะเสวต. 2539. แหล่งกำเนิดน้ำทิ้งปัญหาน้ำเสีย. พิมพ์ครั้งที่ 7 สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ปราณี การสะสม. 2547. ความต้องการของผู้นำท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำแม่วงก์ : ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอกสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พิทักษ์ ยวนนนท์. 2547. การระบายน้ำท้ายเขื่อนแม่กลองกับคุณภาพน้ำ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ภาควิชาภูมิศาสตร์. 2543. การจัดการทรัพยากรน้ำในประเทศไทย. ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

- วิรุณ มหิทธิกุล. 2544. บทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการอนุรักษ์
ทรัพยากรป่าไม้ในท้องที่ อำเภอด่านช้าง จังหวัด สุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- วิทวัส แก้วทอง. 2541. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำ
ปากพอง จังหวัดนครศรีธรรมราช. สารนิพนธ์ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิตทางการจัดการ
สิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตการบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. 2542. ทฤษฎีและปฏิบัติการทางจิตวิทยาสังคม. คณะวิชาครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- สามัคคี บุญยะวัฒน์. 2532. การจัดการลุ่มน้ำประยุกต์. ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา คณะวนศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สิทธิชัย ดันธนะสุภะดี. 2545. มลพิษสิ่งแวดล้อม. ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา คณะวนศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สุพจน์ เนียมคง. 2546. บทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้นำชุมชน
ตำบลพะโต๊ะ ในการอนุรักษ์สงวนป่าปะติมะ อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2547ก. การป้องกันและ
แก้ไขภาวะมลพิษ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม, กรุงเทพฯ.
- _____. 2547ข. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
, กรุงเทพฯ
- _____. 2547ค. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กรุงเทพฯ.

สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 7. 2548. รายงานผลการดำเนินงานแปลงแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ภาคที่ 7 ไปสู่การปฏิบัติ ปีงบประมาณ 2547. สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กรุงเทพฯ.

อารีย์ เหมะรุดีน. 2546. ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้: กรณีศึกษาวัดป่าบ้านตาด ต.บ้านตาด อ.เมือง จ.อุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อัจฉรา ฉายา. 2549. การประเมินศักยภาพเชิงปริมาณและคุณภาพทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำป่าสัก วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อำนาจ ศรีน้อย. 2547. บทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในท้องที่จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Broom L. and Selznick. 1963. **Sociology : A Text With Adapted Reading.**Harper And Row Publiashers. The Macmillan Company, New York.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

6. ตำแหน่งหน้าที่ของท่านในองค์การบริหารส่วนตำบล
- () ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล () รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
 () นายกององค์การบริหารส่วนตำบล () รองนายกององค์การบริหารส่วนตำบล
 () เลขานายก/ประธานองค์การบริหารส่วนตำบล () ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
7. ท่านเป็นสมาชิก อบต. ในพื้นที่นี้ร่วมทั้งสิ้นกี่ปี (ร่วมทุกวาระที่ดำรงตำแหน่ง)
- () 0-1 ปี () 1-2 ปี () 3-4 ปี () มากกว่า 4 ปี
8. ท่านใช้ประโยชน์จากแม่น้ำ / ลำคลองในด้านใดมากที่สุด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () ไม่ใช้ประโยชน์เลย () ใช้ในการอุปโภค - บริโภค () ใช้ในการเกษตร
 () ใช้เพื่อการท่องเที่ยวทางน้ำ () ใช้เพื่อการประมง/จับสัตว์น้ำ
 () ใช้เพื่อการคมนาคมขนส่ง () ใช้ในด้านอุตสาหกรรม () อื่นๆ (ระบุ).....
9. ปัญหาคุณภาพน้ำแม่น้ำป่าสักที่เสื่อมโทรมมีสาเหตุจากการกระทำใดๆ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () ภัยธรรมชาติ () การสร้างเขื่อนกั้นลำน้ำ
 () การทิ้งขยะสิ่งปฏิกูลจากบ้านเรือน () การปล่อยน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม
 () การเกษตรและยาปราบศัตรูพืช () สันทุนการและการท่องเที่ยว
 () การชะล้างพังทลายดิน (ความขุ่น) () การทำปศุสัตว์ () อื่นๆ โปรดระบุ.....
10. รายได้ในครัวเรือนของท่านต่อเดือนประมาณ
- () น้อยกว่า 5,000 บาท () 5,001 - 12,000 บาท () 12,001 - 16,000 บาท
 () 16,001 - 20,000 บาท () 20,001 - 25,000 บาท () มากกว่า 25,001 บาท
11. ท่านเคยติดต่อสัมพันธ์กับสมาชิกอบต.ท่านอื่นๆ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก (แม่น้ำป่าสัก) หรือไม่

เคยติดต่อ	ลักษณะการติดต่อ	พื้นที่ อบต. ที่ติดต่อ(โปรดระบุ อบต.)
.....	ติดต่อสัมพันธ์ด้านเครือญาติ และเพื่อนพ้อง	1. อบต..... จังหวัด..... 2.อบต..... จังหวัด.....
.....	ติดต่อสัมพันธ์ด้านธุรกิจการค้า ส่วนบุคคล	1. อบต..... จังหวัด..... 2.อบต..... จังหวัด.....
.....	ติดต่อสัมพันธ์ด้านกิจกรรม และหน้าที่ระหว่าง อบต.นั้นๆ	1. อบต..... จังหวัด..... 2.อบต..... จังหวัด.....
.....	ติดต่อสัมพันธ์ด้านการบริหาร จัดการคุณภาพน้ำ	1. อบต..... จังหวัด..... 2.อบต..... จังหวัด.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและสภาพทางเศรษฐกิจสังคม (ต่อ)

ข่าวสารและแหล่งข่าว	ความถี่ในการรับข่าวสาร / เดือน			
	ไม่เคย (0ครั้ง)	ไม่บ่อย (1-2ครั้ง)	บ่อย (3-5ครั้ง)	บ่อยมาก (6-7ครั้ง)
12. ข่าวสารแนวทางการบริหารจัดการ และการเฝ้าระวัง คุณภาพน้ำ(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)				
1) จากเจ้าหน้าที่ราชการต่างๆ เช่น ตำรวจ เป็นต้น				
2) จากวิทยุ				
3) จากโทรทัศน์				
4) จากหนังสือพิมพ์ / นิตยสาร				
5) จากป้ายโฆษณา				
6) จากแผ่นพับใบปลิว				
7) จากเพื่อนๆ อปต. เช่น สมาชิกอปต.อื่นๆ เป็นต้น				
8) จากผู้นำชุมชน เช่น พระสงฆ์ ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น				
9) จากแหล่งอื่นๆ โปรดระบุ.....				
13. ข่าวสารด้านสถานะสถานการณ์ ปัญหาและผลกระทบของคุณภาพน้ำ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)				
1) จากเจ้าหน้าที่ราชการต่างๆ เช่น ตำรวจ เป็นต้น				
2) จากวิทยุ				
3) จากโทรทัศน์				
4) จากหนังสือพิมพ์ /นิตยสาร				
5) จากป้ายโฆษณา				
6) จากแผ่นพับใบปลิว				
7) จากเพื่อนๆ อปต. เช่น สมาชิกอปต.อื่นๆ เป็นต้น				
8) จากผู้นำชุมชน เช่น พระสงฆ์ ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น				
9) จากแหล่งอื่นๆ โปรดระบุ.....				

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจในการจัดการและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก

ลำดับ	ความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการคุณภาพน้ำ	ใช่	ไม่ใช่
14	น้ำเป็นทรัพยากรหมุนเวียน	/	
15	น้ำสะอาด มักมีสี และไม่มีกลิ่น		/
16	สัตว์น้ำลดลงเพราะน้ำเสีย	/	
17	หากมีน้ำเสียมักเกิดปัญหาความขัดแย้ง	/	
18	ลักษณะของน้ำแบ่งเป็นด้านเคมี ชีวภาพและกายภาพ	/	
19	การปล่อยน้ำเสียจากบ้านเรือนจะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม		/
20	น้ำเสียมีสาเหตุมาจากการปล่อยน้ำของโรงงานอุตสาหกรรมอย่างเดียว	/	
21	BOD หมายถึง ปริมาณออกซิเจนที่แบคทีเรียใช้ในการย่อยสารอินทรีย์ในน้ำ	/	
22	หากมีค่า BOD ในน้ำมากยังมีคุณภาพน้ำที่ดี	/	
23	ผักตบชวาสามารถบำบัดน้ำเสียได้	/	
24	หากมีพีชีน้ำเจริญเติบโตมากแสดงว่าน้ำมีคุณภาพที่ดี		/
25	ปลุสตัดว์ โรงฆ่าสัตว์ มักปล่อยค่า BOD ต่ำ	/	
26	ปกติแม่น้ำป่าสักจะมีอุณหภูมิผันแปรอยู่ในช่วง 23 – 32 องศาเซลเซียส	/	
27	มลพิษทางน้ำ คือ สภาวะที่น้ำมีการปนเปื้อน จนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิต	/	
28	น้ำเสียในปริมาณน้อยธรรมชาติสามารถบำบัดเองได้	/	
29	การใช้ประโยชน์จากแม่น้ำใน อบต. ต้นน้ำนั้นไม่มีผลกระทบต่อคุณภาพน้ำในอบต.ท้ายน้ำ		/
30	คุณภาพน้ำที่เสื่อมโทรมมักพบ <u>หอนแดง</u> ในปริมาณที่มาก	/	
31	คุณภาพน้ำที่ดีมักพบ <u>ตัวอ่อนหอนสีประขาว</u> ในปริมาณที่มาก	/	
32	การตรวจสอบ <u>น้ำมันบนผิวน้ำ</u> คือ การตักน้ำใส่แก้วแล้วส่องดูกับแสงอาทิตย์หากมีน้ำมัน น้ำในแก้วจะเป็นเหลืองลอยอยู่บนผิวน้ำ	/	
33	ฤดูฝนมักมีปัญหาด้านคุณภาพน้ำมากกว่าฤดูแล้ง		/

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการประเมินศักยภาพและแนวทางการ
สร้างเครือข่ายขององค์กรการบริหารจัดการคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก(ต่อ)

ประเด็น	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ
ด้านบทบาทและศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการคุณภาพน้ำ			
34. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการจัดการคุณภาพน้ำในลุ่มน้ำป่าสัก			
35. นโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการจัดการกับปัญหาลิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำป่าสักได้มากยิ่งขึ้น			
36. กฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เอื้อต่อการบริหารจัดการคุณภาพน้ำ			
37. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ขาดความรู้ทางด้านเทคนิค / วิชาการในการบริหารจัดการคุณภาพน้ำ			
38. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินงานเพื่อบริหารจัดการคุณภาพน้ำได้เนื่องจากมีงบประมาณน้อย			
ด้านการสร้างเครือข่ายองค์กรในการจัดการคุณภาพน้ำ			
39. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการคุณภาพน้ำเนื่องจากเป็นปัญหาที่กระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน			
40. การบริหารจัดการคุณภาพน้ำให้ประสบผลสำเร็จควรดำเนินงานในรูปของเครือข่ายองค์กร			
41. การจัดตั้งเครือข่ายองค์กรเพื่อการบริหารจัดการคุณภาพน้ำในลุ่มน้ำป่าสักมีความจำเป็นอย่างยิ่ง			
42. รูปแบบของเครือข่ายองค์กรควรเป็นกลุ่มที่เป็นทางการ			
43. การจัดรูปโครงสร้างของเครือข่ายองค์กรควรมีลักษณะแบบยืดหยุ่น ไม่ตายตัว			

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการประเมินศักยภาพและแนวทางการ
สร้างเครือข่ายขององค์กรการจัดการคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก(ต่อ)

ประเด็น	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ
ด้านการเสริมสร้างศักยภาพของเครือข่ายองค์กรในการจัดการคุณภาพน้ำ			
44. ภาครัฐควรสนับสนุนงบประมาณและบุคลากรให้กับอบต. ในการเสริมสร้างเครือข่ายลุ่มน้ำ			
45. ผู้ว่าราชการจังหวัด ควรเข้ามามีบทบาทในการประสาน และสนับสนุนการดำเนินงานของเครือข่ายองค์กร			
46. ควรให้สถาบันทางศาสนา (พระสงฆ์) เข้ามามีส่วนร่วม ในการสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนและเยาวชน			
47. ควรจัดทำหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา ที่เน้นเรื่องการ จัดการคุณภาพน้ำให้กับเยาวชนทั่วทั้งลุ่มน้ำ			
48. เครือข่ายองค์กรที่จัดตั้งขึ้น ไม่ควรทำงานเฉพาะเรื่อง การจัดการคุณภาพน้ำ แต่ควรเชื่อมโยงกับการแก้ไขปัญหา เรื่องอื่นๆ ของชุมชนด้วย			

ส่วนที่ 4 บทบาทหน้าที่ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในการสร้างเครือข่าย
องค์การการจัดการคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก

ประเด็น	ไม่เคย (0ครั้ง/ เดือน)	นานครั้ง (1-3ครั้ง /เดือน)	ประจำ (>3ครั้ง /เดือน)
บทบาทหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลในการ ดำเนินงาน การจัดการคุณภาพน้ำ			
49. อบต.เคยมีส่วนร่วมดำเนินการอนุรักษ์ฟื้นฟูและดูแล คุณภาพน้ำกับประชาชนใน อบต.			
50. อบต.มีนโยบายและแผนการตรวจสอบคุณภาพน้ำ			
51. ท่านมีความต้องการและความหวังให้ อบต. ของท่าน มีอำนาจ หน้าที่ตรวจสอบคุณภาพน้ำและสามารถบังคับใช้กฎหมายได้			
52. ท่านเคยร่วมกิจกรรมฟื้นฟูคุณภาพน้ำในอบต.ข้างเคียง			
53. ท่านมักดำเนินการตรวจสอบคุณภาพด้วยตนเอง			
54. ท่านมักเป็นผู้ให้ความรู้แก่เยาวชนในพื้นที่ให้เห็นความสำคัญ ของผลกระทบของน้ำเสีย			

ส่วนที่ 4 บทบาทหน้าที่ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในการสร้างเครือข่าย
องค์การบริหารจัดการคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก(ต่อ)

ประเด็น	ไม่เคย (0ครั้ง/ เดือน)	นานครั้ง (1-3ครั้ง /เดือน)	ประจำ (>3ครั้ง /เดือน)
บทบาทหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลในการ ส่งเสริม การจัดการคุณภาพน้ำ			
55. ท่านเคยส่งเสริมความรู้และความใจในการอนุรักษ์ฟื้นฟูคุณภาพน้ำ			
56. อบต. ส่งเสริมให้ประชาชนได้ตระหนักถึงผลกระทบของคุณภาพน้ำภายใน อบต.			
57. อบต.ท่านเคยทำการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารอนุรักษ์ฟื้นฟู แม่น้ำป่าสัก แก่ประชาชนใน อบต.			
58. ท่านเคยรณรงค์ให้ชาวบ้านเลิกทิ้งขยะและน้ำเสียลงแม่น้ำป่าสัก ในลักษณะ ป้ายโฆษณา เสียงตามสาย เป็นต้น			
59. ท่านมักนำเสนอและเผยแพร่ความรู้การอนุรักษ์ฟื้นฟูคุณภาพน้ำ แก่สมาชิก อบต.ของท่าน			
60. อบต. ส่งเสริมให้ความรู้แก่เยาวชนในสถานศึกษาได้ตระหนักถึงผลกระทบของน้ำเสียใน อบต. อื่นๆ			
บทบาทหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลในการ ประสาน การจัดการคุณภาพน้ำ			
61. อบต.ร่วมจัดกิจกรรมอนุรักษ์ฟื้นฟูน้ำเสียกับ อบต. อื่นๆ			
62. อบต.เคยร่วมประสานความร่วมมือกับหน่วยงานระดับจังหวัด ที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำใน อบต.			
63. ท่านมีหน้าที่ประสานความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหา น้ำเสีย			
64. อบต.เคยประสบปัญหาความขัดแย้งเมื่อมีการประสานงานในระหว่าง อบต. ท่านและ อบต. อื่นๆ			
65. อบต.เคยประสานความร่วมมือกับราชการส่วนกลาง เช่น กรมควบคุมมลพิษ เพื่อแก้ไขและตรวจสอบคุณภาพน้ำใน อบต.			
66. อบต. เคยร่วมจัดกิจกรรมอนุรักษ์ฟื้นฟูคุณภาพน้ำใน อบต.			

ส่วนที่ 4 บทบาทหน้าที่ผู้บริหารคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในการสร้างเครือข่าย
องค์การบริหารจัดการคุณภาพน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก(ต่อ)

ประเด็น	ไม่เคย (0ครั้ง/ เดือน)	นานครั้ง (1-3ครั้ง /เดือน)	ประจำ (>3ครั้ง /เดือน)
บทบาทหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลในการ สนับสนุน การจัดการคุณภาพน้ำ			
67. ท่านเคยให้งบประมาณกับชุมชนของท่านเพื่อประกอบ กิจกรรมการจัดการคุณภาพน้ำ			
68. อบต.เคยรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อมาให้ความรู้ด้านคุณภาพน้ำแก่ประชาชนใน อบต.			
69. อบต.ท่านเคยให้เงินสนับสนุนแก่ประชาชนในพื้นที่ให้ไปศึกษาดูงานหรือกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์คุณภาพน้ำ			
70. ท่านมีความต้องการและความหวังให้ อบต. มีงบประมาณสนับสนุนให้แก่เยาวชน ติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำ			
71. ท่านเคยสนับสนุนเงินงบประมาณกับ อบต. อื่นๆเพื่อประกอบกิจกรรมดูแลคุณภาพน้ำ			
72. อบต. ท่านเคยสนับสนุนอุปกรณ์ตรวจวัดคุณภาพน้ำแก่ประชาชนใน อบต. ของท่าน			

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

73. ปัจจัยความสำเร็จของบทบาท อบต. ในการจัดตั้งเครือข่ายขององค์การบริหารจัดการคุณภาพน้ำ

.....

74. ข้อเสนอแนะอื่นๆ.

.....

ภาคผนวก ข
ระดับความสัมพันธ์

ตารางผนวกที่ ข1 ระดับความสัมพันธ์ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลพื้นที่ศึกษา

ลำดับที่	อบต.	อำเภอ	จังหวัด	ระดับ
1	ศิลา	หล่มเก่า	เพชรบูรณ์	ต่ำ
2	ตาดกลอย	หล่มเก่า	เพชรบูรณ์	ต่ำ
3	กันจุก	บึงสามพัน	เพชรบูรณ์	ต่ำ
4	หนองแจง	บึงสามพัน	เพชรบูรณ์	ต่ำ
5	ทำอิฐบุญ	หล่มสัก	เพชรบูรณ์	ต่ำ
6	สักหลง	หล่มสัก	เพชรบูรณ์	ต่ำ
7	ตาลเดี่ยว	หล่มสัก	เพชรบูรณ์	ต่ำ
8	ปากดุก	หล่มสัก	เพชรบูรณ์	ต่ำ
9	ลานป่า	หล่มสัก	เพชรบูรณ์	ต่ำ
10	บ้านไร่	หล่มสัก	เพชรบูรณ์	สูง
11	บุคล้า	หล่มสัก	เพชรบูรณ์	ต่ำ
12	ท่าพล	เมือง	เพชรบูรณ์	กลาง
13	ดงมูลเหล็ก	เมือง	เพชรบูรณ์	กลาง
14	สะเดียง	เมือง	เพชรบูรณ์	กลาง
15	ซอนไพร	เมือง	เพชรบูรณ์	ต่ำ
16	นางั่ว	เมือง	เพชรบูรณ์	ต่ำ
17	บ้านโตก	เมือง	เพชรบูรณ์	ต่ำ
18	น้ำร้อน	เมือง	เพชรบูรณ์	กลาง
19	นาย	เมือง	เพชรบูรณ์	ต่ำ
20	ระวิง	เมือง	เพชรบูรณ์	กลาง
21	ห้วยสะแก	เมือง	เพชรบูรณ์	ต่ำ
22	บ้านโกชนัน	หนองไผ่	เพชรบูรณ์	กลาง
23	เพชรละคร	หนองไผ่	เพชรบูรณ์	สูง
24	หนองไผ่	หนองไผ่	เพชรบูรณ์	ต่ำ
25	วังโบสถ์	หนองไผ่	เพชรบูรณ์	กลาง
26	นาเฉลียง	หนองไผ่	เพชรบูรณ์	ต่ำ
27	บัววัฒนา	หนองไผ่	เพชรบูรณ์	กลาง

ตารางผนวกที่ ข1 ระดับความสัมพันธ์ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลพื้นที่ศึกษา

ลำดับที่	อบต.	อำเภอ	จังหวัด	ระดับ
28	ท่าแดง	หนองไผ่	เพชรบูรณ์	กลาง
29	กองทุล	หนองไผ่	เพชรบูรณ์	สูง
30	สามแยก	วิเชียรบุรี	เพชรบูรณ์	กลาง
31	ท่าโรง	วิเชียรบุรี	เพชรบูรณ์	ต่ำ
32	บึงกะจับ	วิเชียรบุรี	เพชรบูรณ์	กลาง
33	บ่อรัง	วิเชียรบุรี	เพชรบูรณ์	กลาง
34	พุเตย	วิเชียรบุรี	เพชรบูรณ์	กลาง
35	พุขาม	วิเชียรบุรี	เพชรบูรณ์	ต่ำ
36	สระประคู้	วิเชียรบุรี	เพชรบูรณ์	ต่ำ
37	นาสนุ่น	ศรีเทพ	เพชรบูรณ์	ต่ำ
38	ศรีเทพ	ศรีเทพ	เพชรบูรณ์	ต่ำ
39	สระกรวด	ศรีเทพ	เพชรบูรณ์	ต่ำ
40	โคกสะอาด	ศรีเทพ	เพชรบูรณ์	ต่ำ
41	วังม่วง	ม่วงเหล็ก	สระบุรี	ต่ำ
42	แสงพัน	ม่วงเหล็ก	สระบุรี	กลาง
43	มวกเหล็ก	มวกเหล็ก	สระบุรี	กลาง
44	ดาวเรือง	เมือง	สระบุรี	กลาง
45	ตะกุด	เมือง	สระบุรี	สูง
46	ตลิ่งชัน	เมือง	สระบุรี	สูง
47	ต้นตาล	เส้าไห้	สระบุรี	สูง
48	เริงราง	เส้าไห้	สระบุรี	กลาง
49	บ้านยาง	เส้าไห้	สระบุรี	กลาง
50	ม่วงงาม	เส้าไห้	สระบุรี	กลาง
51	ท่าคล้อ	แก่งคอย	สระบุรี	กลาง
52	หินช้อน	แก่งคอย	สระบุรี	ต่ำ
53	เตาปูน	แก่งคอย	สระบุรี	กลาง
54	สองคอน	แก่งคอย	สระบุรี	กลาง

ตารางผนวกที่ ข1 ระดับความสัมพันธ์ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลพื้นที่ศึกษา

ลำดับที่	อบต.	อำเภอ	จังหวัด	ระดับ
55	ท่าตูม	แก่งคอย	สระบุรี	กลาง
56	บ้านป่า	แก่งคอย	สระบุรี	กลาง
57	แก่งคอย	แก่งคอย	สระบุรี	ต่ำ
58	บ้านหม้อ	บ้านหม้อ	สระบุรี	กลาง
59	บางโขมด	บ้านหม้อ	สระบุรี	ต่ำ
60	บ้านแก่ง	เฉลิมพระเกียรติ	สระบุรี	ต่ำ
61	ฝั่งรวม	เฉลิมพระเกียรติ	สระบุรี	ต่ำ
62	เกาะรัง	ชัยบาดาล	ลพบุรี	ต่ำ
63	ศิลาทิพย์	ชัยบาดาล	ลพบุรี	ต่ำ
64	บัวชุม	ชัยบาดาล	ลพบุรี	ต่ำ
65	ชัยบาดาล	ชัยบาดาล	ลพบุรี	สูง
66	ท่าหลวง	ท่าหลวง	ลพบุรี	กลาง
67	แก่งผักกูด	ท่าหลวง	ลพบุรี	กลาง
68	โคกสลุง	พัฒนานิคม	ลพบุรี	กลาง
69	มะนาวหวาน	พัฒนานิคม	ลพบุรี	กลาง
70	พัฒนานิคม	พัฒนานิคม	ลพบุรี	ต่ำ
71	น้ำสุค	พัฒนานิคม	ลพบุรี	ต่ำ
72	วังแดง	ท่าเรือ	อยุธยา	กลาง
73	ปากท่า	ท่าเรือ	อยุธยา	สูง
74	ศาลาลอย	ท่าเรือ	อยุธยา	ต่ำ
75	โพธิ์เอน	ท่าเรือ	อยุธยา	ต่ำ
76	ท่าหลวง	ท่าเรือ	อยุธยา	สูง
77	ท่าเจ้าสนุก	ท่าเรือ	อยุธยา	กลาง
78	แม่ลา	นครหลวง	อยุธยา	สูง
79	ปากจั่น	นครหลวง	อยุธยา	ต่ำ
80	บ่อโพง	นครหลวง	อยุธยา	กลาง
81	บางเคื่อ	บางปะหัน	อยุธยา	ต่ำ

ตารางผนวกที่ ข1 ระดับความสัมพันธ์ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลพื้นที่ศึกษา

ลำดับที่	อบต.	อำเภอ	จังหวัด	ระดับ
82	ตำเภาล้อม	เมือง	อยุธยา	กลาง

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ -นามสกุล

วัน เดือน ปี ที่เกิด

สถานที่เกิด

ประวัติการศึกษา

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

ผลงานดีเด่นและรางวัลทางวิชาการ

ทุนการศึกษาที่ได้รับ